

KOMMUNEDPLAN FOR FYSISK AKTIVITET OG NATUROPPLEVELSE 2018 – 2021

Grønnstrukturens kvalitet og betydning for Lillehammers innbyggere
Vedtatt av Lillehammer kommunestyre 22.februar 2018,
Kap. 5.4 rullert november 2022

Forord

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse 2018-2021 ble vedtatt av Kommunestyret i Lillehammer den 22. februar 2018.

Planen skal være et verktøy for å styre utviklingen av anlegg og områder for fysisk aktivitet og naturopplevelse, med det formål å bidra til å opprettholde og styrke befolkningens fysiske og psykiske helse. Dokumentet gir en oversikt over status, og det konkretiserer og utdyper kommunens målsetting og engasjement på dette området i kommende fireårsperiode.

INNHold

1 INNLEDNING	3
1.1 Innledning	4
1.2 Klargjøring av begrepene fysisk aktivitet og naturopplevelser	4
1.3 Tematisk avgrensning av planen	4
1.4. Bakgrunn for planen	5
1.4.1 Krav fra Kultur- og Kirkedepartementet – spillemidler	5
1.5. Forhold til andre kommunale planer	6
1.5.1 Kommuneplan	6
1.5.2 Andre kommunale planer og prosjekter	7
1.5.3 Kommunale utredninger og prosjekter	7
1.6. Stortingsmeldinger og andre sentrale føringer	9
2 GRØNNSTRUKTUR	13
2.1 Hva er grønnstruktur?	15
2.2 Hovedtrekkene i grønnstrukturen i Lillehammer by	15
2.3 Grønnstrukturens betydning	16
3 MÅL OG STRATEGIER	19
3.1 Visjon	20
3.2 Mål	20
3.3 Hovedinnsatsområder	23
3.3.1 Tilrettelegge for og stimulere til egenorganisert fysisk aktivitet	23
3.3.2 Strandsonen som rekreasjons- og aktivitetsområde	23
3.3.3 Hovedturvegnett innenfor byggesonen	24
4 STATUS OG UTFORDRINGER	25
4.1 Status – Aktivitet	26
4.1.1 Aktivitet i idrettslagene	26
4.1.2 Kommersielle aktivitetstilbud	27
4.1.3 Tilrettelegging for egenorganisert aktivitet	27
4.1.4 Skoleaktivitet	28
4.1.5 Arrangement / masse mønstringer	28

4.1.6 Begrensede faktorer	29
4.1.7 Hovedfokus / satsing framover	29
4.2 Grender og bydeler	30
4.2.1 Sentrum	32
4.2.2 Nordre Ål	36
4.2.3 Søre Ål	39
4.2.4 Vingnes / Vingar	42
4.2.5 Røyslimoen / Vårsetergrenda	45
4.2.6 Saksumdal	48
4.2.7 Rudsbygd	50
4.2.8 Fåberg / Jørstadmoen	52
4.2.9 Øvre Ål	55
4.2.10 Vingrom	56
4.3 Friluftsområder	59
4.3.1 Gropmarka	62
4.3.2 Nordseter/Fåberg østfjell	64
4.3.3 Området mellom Stapesletta, Nordseter og Sjusjøen	66
4.3.4 Fåberg Vestfjell	69
4.3.5 Kinnkjølen/Rukkjølen/Vottestadhøgda	71
4.3.6 Bakseterkjølen	73
4.3.7 Lågen/Mjøsa	74
4.3.8 Mesnavassdraget	76
4.4 Anlegg- og områdekategorier	78
4.4.1 Badeplasser	78
4.4.2 Turvegnett innenfor byggesonen	85
4.4.3 Sentrale byparker	90
4.4.4 Nærmiljøanlegg	94
4.4.5 Idrettsanlegg	100
4.4.6 Lekeplasser	104
5 HANDLINGSPROGRAM	109
5.1 Evaluering av handlingsprogram for planperioden 2014 - 2017	110
5.2 Økonomi	110
5.2.1 Investering	111
5.2.2 Drift og vedlikehold	111
5.2.3 Miljø	113
5.2.4 Hovedutfordringer økonomi	113
5.3 Aktivitet	114
5.4 Anlegg	115
5.4.1 Badeplasser	115
5.4.2 Byparker/ byrom / andre grøntanlegg	115
5.4.3 Sikring av areal	116
5.4.4 Nærmiljøanlegg	117
5.4.5 Idretts- og friluftsanlegg	118
5.4.6 Planleggingsprosjekter i planperioden	120
5.4.7 Uprioriterte prosjekter	121

INNLEDNING

1 Innledning

1.1 INNLEDNING

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse skal være et verktøy for å styre utviklingen av anlegg og områder for fysisk aktivitet og naturopplevelse. I tillegg til å tilfredsstille minstekravene fra Kulturdepartementet i forhold til søknader om spillemidler til utbygging og rehabilitering av anlegg, har man med bakgrunn i andre sentrale føringer lagt vekt på:

- grønnstrukturens kvaliteter og betydning for innbyggerne i Lillehammer kommune, med hovedvekt på betydningen i forhold til aktivitet og opplevelse
- den betydning anlegg og områder for fysisk aktivitet og naturopplevelse har i et helsefremmende perspektiv

Planen omhandler anlegg og områder for fysisk aktivitet og naturopplevelse, som et virkemiddel for å opprettholde og øke den fysiske aktiviteten blant befolkningen. Aktivitet og opplevelse er det endelige målet, både egenorganisert aktivitet og organisert aktivitet som utøves i regi av idrettslag eller andre lag og foreninger.

1.2 KLARGJØRING AV BEGREPENE FYSISK AKTIVITET OG NATUROPPLEVELSE

Det settes fokus på den sentrale betydningen anlegg og områder innenfor grønnstrukturens mangfold har for fysisk aktivitet og opplevelse i Lillehammer. Idrett, lek, mosjon, friluftsliv og annen egenorganisert aktivitet utøves på idrettsanlegg, lekeplasser, parker, grønne lunger, naturområder, løyper, stier, etc. Det er også slik at omgivelsene påvirker oss selv om vi nødvendigvis ikke utøver noen særlig form for fysisk aktivitet.

Med denne bakgrunn har man valgt gjennomgående å forholde seg til følgende begreper:

Fysisk aktivitet

Fysisk aktivitet forstås som organisert idrettskonkurrans og/eller organisert trening, egenorganisert trenings- og mosjonsaktiviteter, lek og den del av friluftslivet som omfatter aktivitet i form av bevegelse (fysisk helse). Hverdagsaktivitet, som for eksempel å gå eller sykle til jobb, skole og fritidsaktivitet inngår i begrepet.

Naturopplevelse

Naturopplevelse forstås som opphold i friluftsområder og friområder/parkanlegg og hvordan dette påvirker oss (psykisk helse), dvs. begrepet omfatter også den del av friluftslivet som ikke omfattes av fysisk aktivitet.

1.3 TEMATISK AVGRENSNING AV PLANEN

Grønnstruktur er summen av store og små grønne og naturpregede områder i eller inntil byen eller grendene. Den består av ulike arealtyper, blant annet grønne byrom, parker, lekeplasser, badeplasser, friluftsområder, vann og vassdrag (den blågrønne strukturen), idretts- og nærmiljøanlegg, gang- og sykkelvegnett. Grønnstrukturen er en arena for alle typer fysisk aktivitet, fra lek/sosialisering til trening, mosjon, og idrettskonkurranser.

Denne tematiske kommunedelplanen omhandler ikke alle elementene innenfor grønnstrukturbegrepet. Det er ikke fokusert på private hager eller institusjonsområder. Det er heller ikke fokusert spesielt på gravlunder og kirkegårder, selv om disse er betydningsfulle parkanlegg og rekreasjonsarealer som har både opplevelsesverdi, identitets- og symbolverdi, økologisk verdi og verdi som kulturminneområde.

Uteanlegg ved skolene brukes både i og utenfor skoletid. Disse anleggene fungerer som nærmiljøanlegg og lekeplasser for bydelen og grenda og er derfor omhandlet i planen. Uteanlegget ved barnehager anses ikke i samme grad for å være tilgjengelig for allmennheten og er derfor ikke omhandlet i planen.

Grønnstrukturens arkitektoniske, kulturelle og biologiske betydning er mer overfladisk omtalt.

I byggesonen og i grendene fokuseres det primært på anlegg eller områder som er regulert til friareal eller friluftsområde eller på annen måte sikret til formålet, og områder som er tilgjengelige og brukes av allmennheten. Videre anlegg og områder som det kan være aktuelt å sikre.

De store sammenhengende natur- og utmarksområdene har avgjørende betydning for de samlede mulighetene for fysisk aktivitet og naturopplevelse i kommunen. Disse er derfor omtalt i planen.

Biologisk mangfold som tema er ikke behandlet i denne planen, selv om det kunne vært naturlig i en plan for grønnstruktur. Under status friluftsområder er informasjon om biologisk mangfold nevnt, i den grad fakta foreligger.

Aktivitet og opplevelse er det endelige målet, både den egenorganiserte aktiviteten og den organiserte aktiviteten i regi av idrettslag eller andre lag og foreninger. Selve aktiviteten i regi av idrettslag og andre lag/foreninger, med de utfordringer disse står ovenfor, er imidlertid ikke uttømmende behandlet i planen. Kommunedelplanen er med dette ikke en aktivitetsplan, men primært en plan for anlegg og områder for fysisk aktivitet og naturopplevelse.

1.4 BAKGRUNN FOR PLANEN

1.4.1 KRAV FRA KULTURDEPARTEMENTET – SPILLEMIDLER

For at det skal kunne søkes om spillemidler er det et vilkår at anlegget er med i en kommunal plan. Dette for å sikre en anleggsutbygging basert på en helhetlig behovsvurdering i kommunen. Planen kan være organisert som en selvstendig tematisk kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet, men kan også inngå i et annet kommunalt plandokument. Planen må være politisk vedtatt i kommunen.

Planarbeidet skal følge plan- og bygningslovens bestemmelser. Det skal fastsettes målsetting for kommunens satsing på idrett og fysisk aktivitet. Det er krav om en vurdering av resultatene av arbeidet med forrige plan, samt statusoversikt pr. dato. Det skal også legges vekt på en analyse både over kortsiktige og langsiktige behov, samt synliggjøres sammenheng med andre kommunale planer og andre offentlige planer og meldinger.

Planen skal gjennom hovedrevisjon minst en gang i løpet av valgperioden og planens handlingsprogram skal rulleres årlig.

1.5 FORHOLD TIL ANDRE KOMMUNALE PLANER

1.5.1 KOMMUNEPLAN

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse er en tematisk plan uten juridisk hjemmel når det gjelder disponering av arealer. Foreslåtte arealdisponeringer må derfor knyttes opp mot kommuneplanens arealdel eller reguleringsplan for å få juridisk hjemmel.

Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2027

Planen fastsetter mål for viktige samfunnsområder. Planen har fokus på bærekraftig utvikling, bl.a. redusert klimagassutslipp. Det heter blant annet at Lillehammer fortsatt skal være kjent som kultur- og idrettsby. Det skal legges til rette for bilfri ferdsel. Videre skal verdifulle naturområder sikres mot inngrep som kan forringe kvaliteter, mangfold og rekreasjonsmuligheter. Dugnad for folkehelse er et av samarbeidsprosjektene som planen lanserer. Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse er i tråd med intensjonene i kommuneplanens samfunnsdel.

Kommuneplanens arealdel 2011-2024

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse er en del av grunnlaget for utarbeiding av arealplanen. Planen skal også gi en ytterligere konkretisering og videreføring av gjeldende arealplan, når det gjelder områder for grønnstruktur og for fysisk aktivitet og naturopplevelse.

Kommuneplanens arealdel er for tiden under revisjon og planforslag vil bli sendt på høring i januar 2018. Ny arealplan med bl.a. tilhørende fastsettelse av 4-felts E6, kan medføre endrede forutsetninger og nye muligheter og utfordringer når de gjelder områder for fysisk aktivitet og naturopplevelse. Det kan derfor bli nødvendig med ny revisjon av Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse forholdsvis raskt.

1.5.2 ANDRE KOMMUNALE PLANER

Kommunedelplan for det sentrale byområdet

Planen er under revisjon og vil bli sendt på høring i januar 2018. Planen vil kunne gi endrede forutsetninger og nye muligheter når det gjelder fysisk aktivitet og naturopplevelse.

Kommunedelplan for miljø, 2016-2025

Planen omfatter en rekke tema som er relevante for Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse. Eksempler er arbeid for reduserte klimautslipp, redusert energibruk, bruk av tre i bygg og konstruksjoner, bevare verdifulle naturområder, bedre skilting av gang- og sykkelvegnett, fokus på bilfri ferdsel og gode gjennomgående løsninger for gående og syklende, anmode arrangører om å miljøsertifisere arrangementer og arbeid for blågrønne kvaliteter i byggeprosjekter. Videre har planen tema som bymiljø og friluftsliv, kulturminner og kulturmiljøer, samt naturmangfold.

Kommunedelplan for helse og omsorgstjenester, 2017-2027

Kommunedelplan for helse og omsorgstjenester er under revisjon og vil foreligge våren 2018. I gjeldende Kommunedelplan for omsorgstjenester 2009-2021 påpekes at forvaltning av bygninger, anlegg og friluftsområder med vekt på fysisk tilgjengelighet/universell utforming er et ledd i det forebyggende arbeidet.

Plan for psykisk helse- og rusarbeid i Lillehammer kommune, 2018-2021

Planen er under utarbeiding. Grunnlaget for god psykisk helse legges ikke bare i helsesektoren. Det legges i alle sektorer i hele samfunnet, ifølge utkast til plan. Planen bruker begrepet universell forebygging. I dette ligger bl.a. god tilrettelegging for fysisk aktivitet.

Kommunedelplan for trafikk og transport, 2006-2025

Et av planens strategiske mål er å bedre tilgjengelighet og sikkerhet for myke trafikanter. Planen har spesielt fokus på sykkel og det defineres prioriterte hovedruter for sykkeltrafikk.

Kommunedelplan for oppvekst, 2018-2027

Kommunedelplan for oppvekst er under utarbeidelse. Planen skal være styrende for kommunens oppvekstpolitikk. I planprogrammet påpekes at mange barn og unge i Lillehammer deltar svært aktivt i organiserte idretts- og kulturaktiviteter. Samtidig er det behov for og ønske om bedre tilrettelegging for uorganiserte aktiviteter.

Trafikksikkerhetsplan, 2017-2021

Planen er tverrsektoriell og visjonen er at «Lillehammer kommune skal arbeide for å nå målet om nullvisjon som er en visjon om et transportsystem der ingen blir drept eller hardt skadd i trafikken – nullvisjon». Ett av hovedmålene er at alle som ønsker å være fysisk aktive skal kunne forflytte seg på en trygg måte.

Planen omfatter ikke det potensialet som ligger i å tilrettelegge og bruke grønnstrukturen med turveger, stier, snarveger og smett som alternativ til trafikkerte veger for myke trafikanter.

1.5.3 KOMMUNALE UTREDNINGER OG PROSJEKTER

I forbindelse med de pågående store arealplanrevisjonene er det utarbeidet analyser og faktagrunnlag. Disse har vært relevante også i forbindelse med revisjon av Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse.

Prosjekt Vintersportregionen

Gjennom prosjektet Vintersportregionen har regionrådet for Lillehammerregionen samlet seg om følgende visjon: "Europas mest komplette vintersportregion".

Byromsanalysen

Byromsanalysen omfatter det sentrale byområdet, inkludert bydelene Nordre Ål, Søre Ål samt nedre Vingnes, og skal innarbeides som del av Kommunedelplan for det sentrale byområdet (byplanen).

Begrepet byrom omfatter i denne sammenheng alle offentlig tilgjengelige byrom, som gater, plasser og torg, parker, løkker, grønne og blågrønne strukturer, samt idrettsanlegg, nærmiljøanlegg og bynære friluftsområder. Byromsanalysen skal vise hvordan byrommene kan planlegges for å bli mer funksjonelle og attraktive

Analysen introduserer begrepet byromsnettverk som består av by-aveny, allmenninger og landskapsakser. Tverrløypa og Strandpromenaden fremheves som viktige landskapsakser og de grønne forbindelsene mellom Mjøsa og marka får betegnelsen allmenninger.

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse har vært et viktig grunnlagsdokument for byromsanalysen. Overordna plangrep, tiltak og problemområder er videreført i byromsanalysen som en del av det foreslåtte byromsnettverket.

Byromsanalysen foreslår en rekke prinsipper og tiltak. Mye er hentet fra Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse 2014-2017. Noen nye tiltak i analysen er nå tatt inn i kommunedelplanen. Analysen inneholder også prinsipper og tiltak som det kan være aktuelt å innarbeide i Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse med tilhørende handlingsprogram på et senere tidspunkt.

Kulturmiljøanalyse

Det er under utarbeidelse en kulturmiljøanalyse (kulturhistorisk stedsanalyse) for byen. Analysen skal gi føringer for planrevisjonene og danne det kulturhistoriske kunnskapsgrunnlaget for forvaltning, vern og bruk av kommunens kulturminneresurser. Analysen kan få betydning for og gi innspill til Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse. Dette vil bli tatt inn ved neste revisjon av planen.

Kartlegging og verdisetting av friluftsområder

Med bakgrunn i *Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv* har miljødirektoratet utarbeidet en metode for kartlegging og verdisetting av friluftslivsområder.

Lillehammer kommune har gjennomført slik kartlegging og verdisetting som grunnlag for de pågående arealplanrevisjonene. Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse har vært viktig grunnlagsdokumentasjon for dette arbeidet.

Barnetråkk

Barnetråkk er et digitalt verktøy og undervisningsopplegg som lar barn fortelle hvordan de bruker stedet der de bor og hva de vil ha annerledes. Elevenes skoleveg samt steder, veger og stier de bruker på skole og i fritid registreres.

Barnetråkk er gjennomført på 5. og 8 trinn på samtlige skoler i Lillehammer og gir verdifull kunnskap om barns ferdsel og bruk av områder, hvilke aktiviteter som foregår, hva de liker og hvilke områder som oppfattes som farlige eller skumle.

Global Active City

Global Active City (GAC) er et nettverk av byer som har forpliktet seg til å sette fysisk aktivitet og helse øverst på dagsorden og som kan dokumentere godt arbeid innenfor dette området. Det er utarbeidet en ISO standard som bl.a. skal sikre at fysisk aktivitet som tema inngår i alle offentlige planer og i alle virksomheter. Det skal skapes et nettverk av lokale allianser og partnerskap samt en global allianse av byer, som samarbeider om dette temaet. Målet er å redusere livsstilssykdommer, stabilisere helseutgifter, styrke frivilligheten, bedre klimaet og redusere kriminalitet.

For å kunne kalle seg Global Active City må byen tilfredsstille kravene i ISO-standard. Lillehammer arbeider nå for å bli godkjent som Global Active City, i tråd med vedtak i formannskapet.

Sysselbyen Lillehammer

Sysselbyen Lillehammer er et samarbeidsprosjekt mellom Lillehammer kommune, Oppland fylkeskommune og Statens vegvesen. Visjonen er å legge til rette for sykkel som et urbant framkomstmiddel og å utvikle en kultur der sykling blir et naturlig valg i hverdagen for flere enn i dag. Sysselbyens målsetting er:

- Arbeide for at flere buker sykkel som transportmiddel i byen.
- Tilrettelegge for et sammenhengende hovednett for sykkel
- Det skal være attraktivt og praktisk å bruke sykkel i byen
- Etablere gode sykkelparkeringer og sykkel fasiliteter
- Drift og vedlikehold med god prioritet

- Bidra til å skape en aktiv sykkelkultur.

Blant prioriterte sykkelruter inngår Tverrløypa fra Holteskogen til Storhove samt rute i strandsonen fra Jørstadmoen via Hovemoen til Strandpromenaden. Sykkelbyens intensjon og tiltak er i tråd med intensjon og hovedinnsatsområder i Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse og det er en rekke berøringspunkter mellom prosjekt sykkelby og kommunedelplanen.

1.6 STORTINGSMELDINGER OG ANDRE OG REGIONALE SENTRALE FØRINGER

Meld.St. 26 Den norske idrettsmodellen (2011-2012)

Statens overordnede mål med idrettspolitikken er en visjon om *Idrett og fysisk aktivitet for alle*. Visjonen er et uttrykk for at det ikke bare er idrett i regi av idrettsorganisasjonene som er berettiget offentlig støtte, men at også egenorganisert fysisk aktivitet er et av målene for statlig idrettspolitik.

Tre målgrupper må vies ekstra oppmerksomhet. Dette er barn og ungdom, personer med nedsatt funksjonsevne og inaktive. Virkemidler for å ivareta dette vil blant annet være:

- Økt satsing på anlegg for idrett og egenorganisert fysisk aktivitet, inkludert friluftsliv.
- Bidra til at den organiserte idretten får gode rammebetingelser slik at den kan opprettholde og videreutvikle sin primæraktivitet, spesielt i forhold til barn og unge.
- Bidra til et godt aktivitetstilbud for grupper med behov for særlig tilrettelegging
- Bidra til å opprettholde og utvikle idrettens om en viktig arena for inkludering

Tilskudd til investeringer i bygging og rehabilitering av idrettsanlegg vil fortsatt være statens viktigste virkemiddel. Anlegg i lokalmiljøet som stimulerer og tilfredsstiller barns behov for fysisk aktivitet vil derfor bli prioritert. Det tas videre sikte på å utvikle anlegg som tilfredsstiller ungdommens behov for utfordringer og variasjon og som gjennom dette inviterer til spontan fysisk aktivitet.

Det legges vekt på friluftslivets betydning for fysisk aktivitet. Det er et sentralt mål at vi skal bli mer fysisk aktive i hverdagen, og økt fokus på tilskudd til anlegg og områder for egenorganisert aktivitet er prioritert.

Det pekes videre på at idretten er av stor samfunnsmessig betydning, både gjennom sine aktiviteter og gjennom sitt bidrag til sosiale fellesskap i nærmiljøet. Idretten har stor betydning for mange utsatte barn og ungdom, og er også viktig i forhold til inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne og integrering av minoritetsgrupper i lokalmiljøet. For å ivareta dette videre er det viktig at idrettsaktivitetene er tilgjengelig for alle uavhengig av økonomi.

Siden skolen er den eneste arena hvor en treffer alle barn og ungdom i aldersgruppen 6-15 år vil tilrettelegging av anlegg i nærheten av skoler, som gir flerbruksmuligheter ved at skolen da kan bruke dem på tider hvor idretten ikke benytter anleggene bli prioritert.

Statlig idrettspolitik inn i en ny tid – rapport fra strategiutvalget for idrett (Fjertoftutvalget 2016)

Utvalget anbefaler bl.a. følgende:

- *En anleggspolitikk som best mulig ivaretar behovene for organisert idrett, egenorganisert idrett samt friluftsliv i hele landet.*

Det anbefales å gjennomføre forbedret behovsprøving, sikre mangfold av aktiviteter og brukergrupper, imøtekomme aktivitetstrender på anleggssiden, samt økt satsning på

interkommunale anlegg. Et tiåring svømmehalløft for å sikre at alle barn blir svømmedyktige innen de går ut av grunnskolen trekkes også frem.

- *Inkludering av grupper med lav deltakelse i idretten*

Utvalget anbefaler bl.a. å styrke fokuset på jenter med minoritetsbakgrunn og deres deltakelse i idretten, et systematisk arbeid for å inkludere og beholde etniske minoriteter i idrettslag og frivillige organisasjoner og gjøre tilgjengelig offentlige ressurser for idrettslag slik at de kan få med barn – uavhengig av familiens økonomi.

For øvrig trekkes bl.a. disse hovedpunktene fram:

- *Stimulere inaktive til økt aktivitet*
- *Gode aktivitetstilbud for personer med nedsatt funksjonsevne*
- *En etisk og faglig fundert toppidrett*
- *Idrett og utdanning*

Rapporten problematiserer blant annet den stadige økningen av inaktive i befolkningen og hvordan man kan virkeliggjøre den overordnede visjonen for statlig idrettspolitik – «*idrett og fysisk aktivitet for alle*».

St. meld. 18 Friluftsliv. Natur som kilde til helse og livskvalitet

Meldingen legger fram følgende mål for den nasjonale friluftslivspolitikken:

- Friluftslivets posisjon skal ivaretas og videreutvikles gjennom ivaretagelse av allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftslivsområder, og stimulering til økt friluftslivsaktivitet for alle.
- Naturen skal i større grad brukes som læringsarena og aktivitetsområde for barn og unge.

Friluftsliv er en viktig del av regjeringens folkehelsepolitikk. Det er godt forskningsmessig dokumentert at tilgang til natur og naturopplevelse bidrar til god livskvalitet og har betydelige positive helsemessige effekter. Kombinasjonene av fysisk aktivitet og naturopplevelse er unik og utgjør kjernen i friluftslivet.

Meldingen legger til grunn følgende definisjon av friluftsliv: «Opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse». Forståelsen av friluftsliv inkluderer også ferdsel og opphold i grøntområder inne i byer og tettsteder, som for eksempel parker og andre grønne strukturer. Naturopplevelse er også knyttet til bynatur, som gatealleer og grønne promenader.

Regjeringen vil prioritere friluftsliv i nærmiljøet, slik at alle kan delta. Meldingen har stort fokus på parker, grønne strukturer og grønne områder i byer og tettsteder. Grønne korridorer og ferdsel fra og gjennom bebygde områder og inn i naturområdene rundt byer og tettsteder er viktige grep. Mye av friluftslivet skjer i naturområdene i og rett utenfor byene. Disse områdene er derfor særdeles viktige.

Meldingen understreker viktigheten av å ivareta og videreutvikle grønne strukturer i byer og tettsteder. Deltakelse i friluftsliv er nært knyttet til tilgjengelighet til attraktive turområder. Når avstanden øker utover ti minutter synker bruken av områdene. Undersøkelser viser at avstand fra bolig til oppholdssted ikke bør være lenger enn 200 meter til små grønne områder og 500 meter til større grønne områder, nærturterreng eller sammenhengende sti-/turvegnett

Ofte vil kulturminner være en integrert del av friluftslivsutøvelsen. Å beskytte, formidle og synliggjøre kulturminner er derfor en viktig del av friluftslivsarbeidet.

Innenfor de fleste typer fysisk aktivitet er oppslutningen størst blant mennesker fra de høyeste sosiale lagene. Også for friluftslivsaktiviteter gjør dette seg gjeldende. Friluftsliv er imidlertid den formen for fysisk aktivitet der sosiale forskjeller i minst grad gjør seg gjeldende. Å satse på lavterskel friluftsliv vil derfor bidra til å utjevne de sosiale forskjellene innenfor deltakelse i fysisk aktivitet.

Stortingsmelding nr. 39 (2006-2007) Frivillighet for alle

Frivillighetsmeldingen ser på forholdet mellom frivillig sektor og staten. Den frivillige sektor er kjennetegnet ved et mangfold av aktiviteter, omfang og organisering innenfor de fleste samfunnssektorer. Nesten all virksomhet i idrettslagene er basert på frivillig innsats og idretten er den største arenaen for frivillig innsats på fritiden. Dette skaper gode oppvekstmiljøer for barn og ungdom, fremmer trivsel og helse og er en viktig sosial arena.

Det offentliges oppgave er å sørge for best mulig rammevilkår for den frivillige medlemsbaserte idretten og å legge til rette for egenorganisert fysisk aktivitet og trening. En sentral målsetning for staten er å styrke det frivillige lokale arbeidet.

Strategiplan for idrett – Oppland fylkeskommune - 2012

Strategiplan for idrett ble vedtatt av fylkestinget i Oppland i februar 2012. Planen er avgrenset til å omhandle den organiserte idretten og skal gi en samlet oversikt over fylkeskommunens mål og innsatsområder. Hovedmålet er å styrke Oppland som idrettsregion. Følgende satsingsområder prioriteres:

OFK ønsker å styrke en mangfoldig idrett lokalt og regionalt ved å:

- Inngå partnerskapsavtale med Oppland Idrettskrets
- Tenke nytt når det gjelder kompetanseheving i idretten
- Støtte opp under økt kompetanse og samarbeid for idrettene i Innlandet

OFK ønsker å bidra til utvikling av idrettsanlegg i fylket ved å :

- Gjennomføre en god prosess ved fordeling av spillemidler til idrettsanlegg
- Jobbe for enda bedre samordnet utvikling av store idrettsanlegg i Oppland

OFK vil i sterkere grad se på idrett som et ledd i regional utvikling ved å:

- Bidra til at det jevnlig gjennomføres store idrettsarrangement i Oppland
- Bedre utnytte potensialet rundt idrett, utdanning og arbeidsplassutvikling
- Synliggjøre Oppland gjennom toppidretten i fylket

Regional plan for attraktive byer og tettsteder, 2016

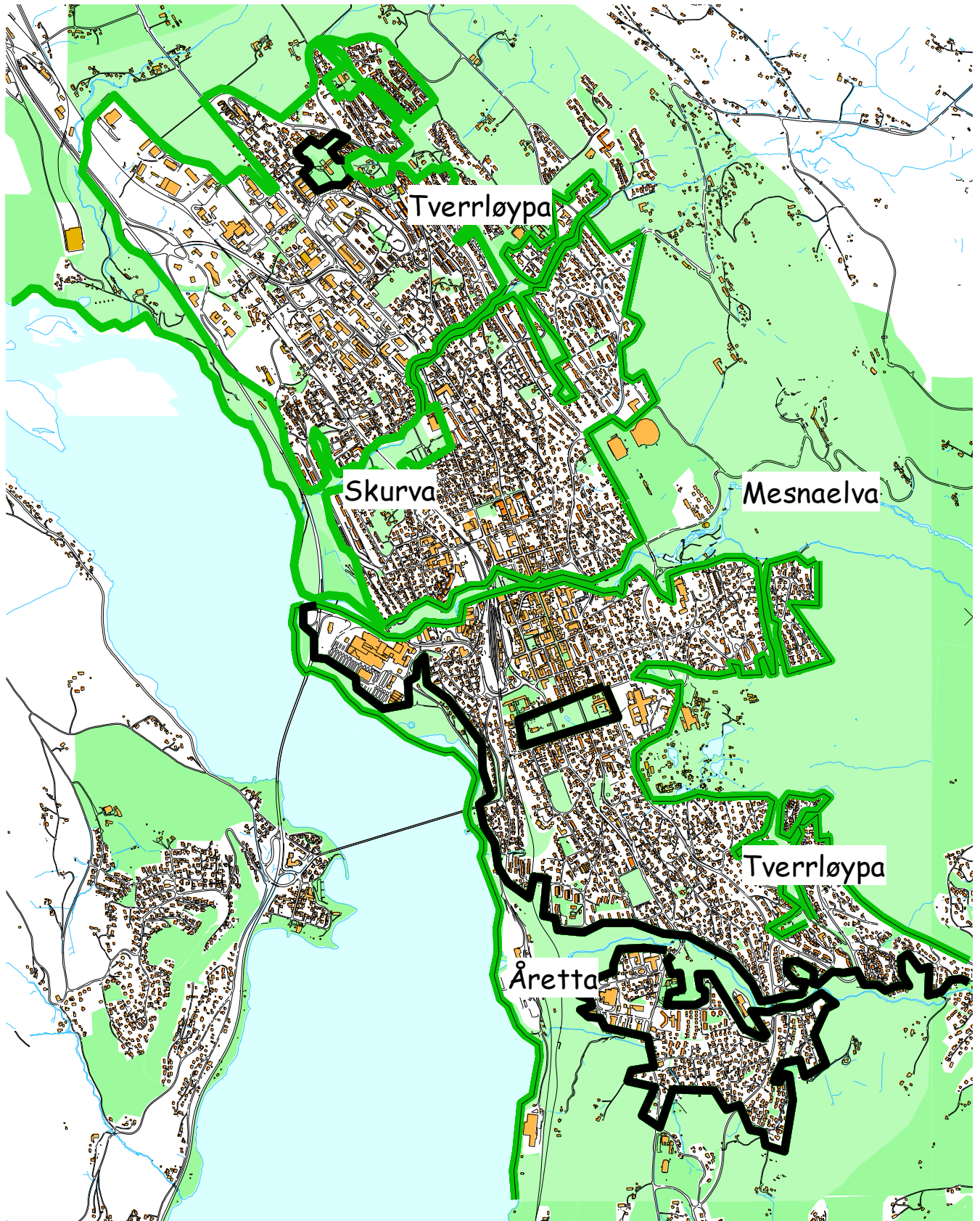
Formålet med planen er å bidra til mer attraktive og robuste byer og tettsteder gjennom kriterier for god tettstedsutvikling og retningslinjer for etablering av handel, basert på erfaringer med gjeldende fylkesdelplan og situasjonen i Oppland. Planen har bestemmelser og retningslinjer med relevans for Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse. De omhandler bl.a. arealbruk, stedsutvikling, bokvalitet og bærekraftig transport og berører tema som blå-/grønnstruktur, vann og vassdrag som miljømessig ressurs, bokvalitet og avstand til og størrelse på leke- og rekreasjonsarealer, tilrettelegging for gående og syklende, osv.

Andre relevante regionale planer: Regional plan for folkehelse, Innlandet universelt utformet 2025, Regional plan for klima og energi og regional planstrategi 2016-2020.

GRØNNSTRUKTUR

2 GRØNNSTRUKTUR

2.1 HVA ER GRØNNSTRUKTUR ?

Grønnstruktur er summen av store og små grønne og naturpregede områder i byer og tettsteder. Grønnstrukturen bør utvikles til å bli en grønn vev med ferdselsårer og oppholdsområder innenfor byggesonen, som knyttes sammen med omkringliggende naturområder som bymarkene, kulturlandskapet, elvekorridorene og områder langs sjøen (regjeringen.no). Den består av ulike arealtyper.

Grønnstruktur er et mangfoldig nettverk av:

- parker, lekeplasser
- idrettsparker, nærmiljøanlegg
- badeplasser og friluftsanlegg- og områder
- vann, bekker, elver, strandsone, den blågrønne strukturen
- løype- og turvegnett, gang- og sykkelvegdrag
- små og store naturområder
- jordbruksarealer
- kirkegårder
- private hager, grøntanlegg ved blokkbebyggelse
- grøntanlegg ved offentlige bygninger, institusjoner og skoler
- grøntområder langs veganlegg
- buffersoner langs industriområder
- grønne "restområder"

Grønnstrukturen er en viktig arena for både organisert og egenorganisert fysisk aktivitet.

2.2 HOVEDTREKKENE I GRØNNSTRUKTUREN I LILLEHAMMER BY

Lillehammer oppleves som en grønn og vakker by. Det er karakteristisk at mange har en opplevelse av nærhet til og god tilgjengelighet til naturen. Dette skyldes primært den overordnede grønnstrukturen:

- Byens form og beliggenhet i forhold til natur- og kulturlandskapet gir byen en tydelig grønn ramme.
- Grønne fingre inn i byen, dvs. korridorer av natur- eller kulturlandskap som strekker seg inn i byggesonen. Viktige idretts-, nærmiljø- og skoleanlegg er tilknyttet disse "grønne fingrene".
- Trær og frodig vegetasjon på privat grunn gir et grønt slør over store deler av byen.
- Mjøsa med strandsone og de grønne skråningene ned mot Mjøsa, gir byen et grønt preg i fjernvirkning.
- Sidevassdragene med frodig randvegetasjon fremstår som grønne korridorer gjennom byen.
- De grønne kvartaler med Skoleparken, Søndre park og Lillehammer kirkegård.
- Tverrløypa som et langsgående grøntdrag fra sør til nord gjennom byen.

Den tette sentrumsbebyggelsen ligger på ei hylle i landskapet og er mindre synlig i fjernvirkning. I skråningene ligger den mer åpne villabebyggelsen med frodig vegetasjon i hagene. Dette forsterker inntrykket av Lillehammer som grønn by.

2.3 GRØNNSTRUKTURENS BETYDNING

Helsemessig betydning, fysisk og psykisk velvære:

Grønnstrukturen er arena for lek og fysisk aktivitet, rekreasjon og hvile, friluftsliv og naturopplevelse, positive opplevelser og læring. Sikring, tilrettelegging og utvikling av slike anlegg og områder er et sentralt virkemiddel i det forebyggende arbeidet for fysisk og psykisk helse.

Sosial betydning:

Grønnstrukturen er arena for samvær, aktivitet og opplevelse. Bruksverdien er mangfoldig, med lekeplasser, idrettsplasser, badeplasser, turvegdrag og områder for samvær av ulikt slag. Barn og eldre har begrenset aksjonsradius. Derfor har møteplasser, opplevelses- og aktivitetsmuligheter i nærmiljøene spesiell verdi for disse gruppene.

Økologisk/miljømessig betydning:

Grønnstrukturen har fysisk/biologisk virkning knyttet til klima, støy, forurensning av luft, jord, og vann. Vegetasjon bidrar til å binde støv og forurensning, utjevne temperaturforskjeller, dempe støy og gi levirkning. Videre er dette områder som huser det lokale artsmangfoldet. Bekker, elver og dammer er noe av de mest produktive arealene vi har. I tilknytning til bekker og vassdrag er det ofte vegetasjonssoner som også er viktige som korridorer og leveområder for dyr. Grønnstrukturen har potensiale som infiltrasjon- og fordrøyningsområder for overvann.

Pedagogisk betydning:

Bynaturen gir mulighet for naturopplevelse i hverdagen og har stor pedagogisk verdi, spesielt for skoler og barnehager. Kjennskap til naturen betyr mye for forståelsen av hvordan bevaring, bruk og forvaltning av naturen hører sammen. Skoler og barnehager tar i stadig større grad grønnstrukturen aktivt i bruk, både som pedagogisk ressurs og som arena for aktivitet og opplevelse.

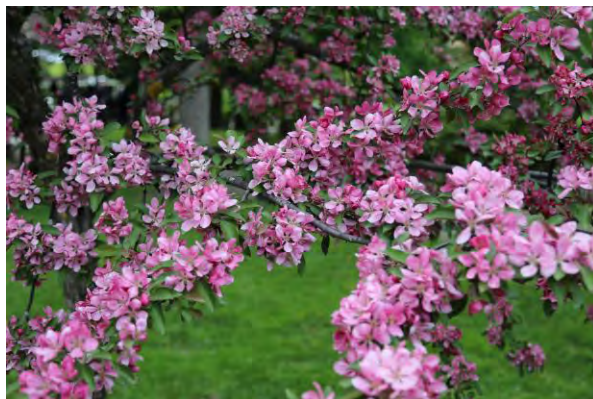
Kulturell betydning:

Deler av grønnstrukturen er viktige symboler for Lillehammers historie og identitet. Dette kan for eksempel være hager, parker, kirkegårder, alleer. Vassdrag, bekkedrag, opprinnelige silhuetter og utsiktspunkt knytter bånd tilbake til det opprinnelige landskapet og gir områdene historisk forankring.

I grønnstrukturen er det ofte kulturminner som forteller om tidligere tiders virksomhet.

Estetisk betydning:

Vegetasjonen både i bysentrum og i boligområder har stor estetisk betydning og bidrar til å gi byen et grønt og hyggelig preg. Grønnstrukturen skaper ramme rundt byen og grendene, og den deler byen i mer fattbare enheter. Alleer og trekker er strukturerende grønne elementer, de binder sammen og deler. Trær langs veg myker opp bybildet. Noen ganger bidrar bytrærne til å stramme opp og skape orden i byen.

MÅL OG STRATEGIER

3 VISJON, MÅL OG STRATEGIER

Kommunedelplanens mål for planperioden tar utgangspunkt i tidligere utgave av Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse (2014-2017). Planens målsettinger er forankret i gjeldende kommuneplan og i sentrale stortingsmeldinger.

3.1 VISJON

Planens visjon skal synliggjøre ønsket utvikling av grønnstrukturens mangfold og dens betydning for innbyggerne i Lillehammer for perioden 2018-2021. Anleggs- og områdeutbygging i seg selv er ikke er det endelige målet, men et nødvendig *virkemiddel* for å bedre befolkningens psykiske og fysiske helse og velvære.

Naturopplevelse og fysisk aktivitet for alle

Visjonen tilkjenner at *aktivitet* og *opplevelse* er det endelige målet for anleggs- og områdeutviklingen. Alle former for fysisk aktivitet og opplevelse skal vektlegges, og ikke kun det som omfattes av selve idretts- og friluftslivsbegrepet. Begrepet *fysisk aktivitet* omfatter i hovedsak bevegelse gjennom selve aktiviteten (trening, mosjon, lek/sosialisering og konkurranse). Begrepet *naturopplevelse* omfatter like mye ro som bevegelse, like mye sjel som kropp.

”For alle” synliggjør en forpliktelse om at også mennesker med nedsatt funksjonsevne skal sikres gode muligheter for aktivitet og opplevelse. Universell utforming skal legges til grunn for utvikling av anlegg og områder. Videre skal det legges vekt på tiltak som er rettet mot inaktive, uavhengig av sosial status, kjønn, alder og etnisk bakgrunn.

3.2 MÅL

Med utgangspunkt i planens visjon er det utformet seks mål med tilhørende strategier.

Lillehammer kommune skal bidra til økt fysisk aktivitet blant barn og unge.

Strategier:

- *Aldersgruppen barn (6-12 år) og ungdom (13-18 år) prioriteres ved tilrettelegging for fysisk aktivitet.*
- *Barn og unges aktivitetsprofil skal ivaretas. Utbygging og utvikling av anlegg og områder skal sikre mangfold av fysisk aktivitet samt ivareta nye aktiviteter og nye brukergrupper.*
- *Den frivillige, medlemsbaserte idretten skal stimuleres til å opprettholde og videreutvikle mangfoldet av aktivitetstilbud for barn og ungdom.*
- *Det skal arbeides for at anlegg (idrettsanlegg/haller, natur/ friområder og skoleanlegg) kan benyttes gratis til organisert og egenorganisert aktivitet for barn og unge.*

Lillehammer kommune skal stimulere til økt aktivitet blant grupper med lavt aktivitetsnivå

Strategier:

- *Kapasitet i anlegg og områder må økes for å gi rom for nye brukergrupper og nye typer aktiviteter.*
- *Nye brukergrupper prioriteres ved fordeling av tid på nye anlegg.*
- *Områder og anlegg utvikles med tanke på nye aktiviteter og lavterskelanlegg.*

Grønnstrukturen skal videreutvikles som et identitetsskapende element og som arena for fysisk aktivitet og naturopplevelse

Strategier:

- *I all arealplanlegging og arealforvaltning skal det sikres areal for anlegg og områder for variert fysisk aktivitet og opplevelse som en del av bomiljøet/nærmiljøet. Ved omdisponering av slike arealer skal det skaffes erstatningsarealer.*
- *I bolig- og byområdene skal grønne korridorer etableres og videreutvikles slik at de gir trafiksikker adkomst til skoler, barnehager, idrettsanlegg, lekeplasser og friluftsområder. I nye områder skal grønnstrukturen knyttes sammen med eksisterende grønnstruktur.*
- *Turveger, stier og løyper skal utgjøre et attraktivt nett av trygge, opplevelserike og miljøvennlige ferdselsårer, i bebyggelsen, utmarka, strandsonen, kulturlandskapet og på fjellet.*
- *Alle skal ha tilgang til et sammenhengende nett av turstier eller et større sammenhengende friluftsområde innenfor en avstand på maksimum 500meter fra der de bor.*

Vedlikehold, rehabilitering og videreutvikling av eksisterende anlegg og områder for fysisk aktivitet skal prioriteres.

Strategier:

- *Eksisterende anlegg og områder for fysisk aktivitet og naturopplevelse skal ivaretas og videreutvikles i samarbeid med mangfoldet av brukere.*
- *Ved rehabilitering/ombygging skal det vektlegges tiltak som bidrar til å øke bruksfrekvens og/eller øke tilgjengelighet for nye brukere.*
- *Eksisterende idrettsanlegg som tilfredsstillt krav til nasjonale og internasjonale mesterskap skal ivaretas og videreutvikles i samarbeid med lokale, regionale og nasjonale idrettsorganisasjoner, regionale og nasjonale myndigheter.*
- *Ved drift, rehabilitering og videreutvikling av områder for fysisk aktivitet, skal miljømessige og estetiske forhold ivaretas.*

Ved utbygging av nye anlegg og områder for fysisk aktivitet skal anlegg som ivaretar flerbruk og høy bruksfrekvens prioriteres

Strategier:

- Skolens, idrettens og friluftslivets behov for arealer og anlegg skal samordnes.
- Det skal vektlegges utbygging av anlegg og områder som ivaretar mangfoldet av fysisk aktivitet og som ivaretar nye brukergrupper.
- Universell utforming skal legges til grunn ved utbygging av anlegg og områder for aktivitet og opplevelse.
- Ved nyanlegg for fysisk aktivitet skal miljømessige og estetiske forhold ivaretas.

Større sammenhengende og/eller særlig verdifulle naturområder skal sikres mot inngrep som kan forringe deres kvaliteter som rekreasjonsområder.

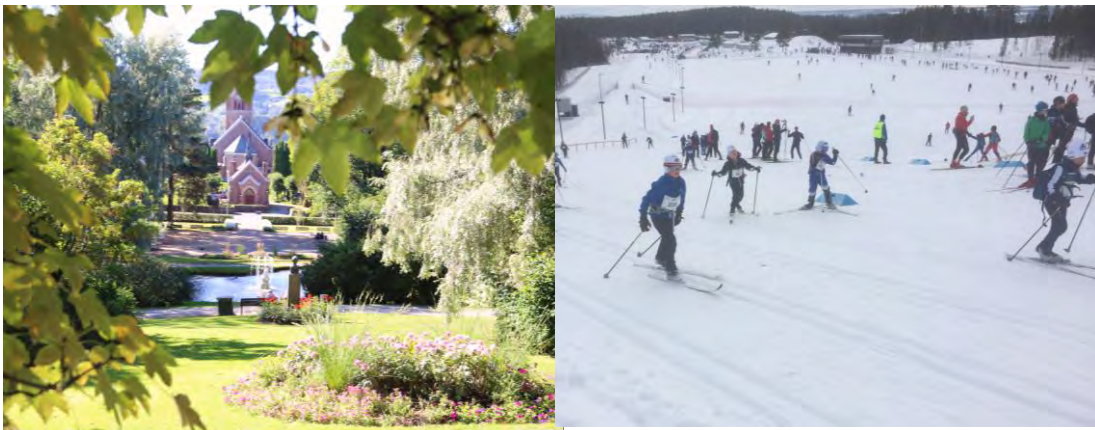
Strategier:

- Områder langs vann og vassdrag skal sikres som friluftsansen for allmennheten
- I utfartsområdene skal det foretas differensiert tilrettelegging.
- All tilrettelegging i naturområder skal gjøres på en skånsom måte.
- Særlig verdifulle eller særpregede naturområder skal sikres.

Sentrale parkanlegg skal være attraktive byrom med høg kvalitet.

Strategier:

- Søndre park og Utsiktsbakken skal forvaltes som kulturhistoriske anlegg med spesiell vekt på anleggenes verdi som møteplasser for ro, avkobling og estetiske opplevelser.
- Sentrale park- og grøntanlegg som Nordre park, Jernbaneparken, Bruparken og Mesnaelva gjennom sentrum skal videreutvikles og tilrettelegges som sosiale møteplasser for aktivitet, lek og opplevelse.

3.3 HOVEDINNSATSOMRÅDER

Alle sentrale føringer legger vekt på at man gjennom konkrete tiltak skal bidra til å styrke befolkningens fysiske og psykiske helse. Å aktivisere de inaktive ved etablering av lavterskeltilbud framheves som et grunnleggende tiltak. Med dette som bakgrunn bør Lillehammer kommune videreføre tilrettelegging for, - og stimulering til, egenorganisert fysisk aktivitet som et hovedsatsingsområde også for kommende planperiode. Tilknyttet denne satsingen bør spesielt strandsonen og hovedturvegnettet innenfor byggesonen fremheves. Her er et stort potensial for økt aktivitet ved videreutvikling av områdene.

Hovedinnsatsområder i planperioden 2018 - 2021 er med denne bakgrunn følgende:

- Tilrettelegge for og stimulere til egenorganisert fysisk aktivitet
- Strandsonen som rekreasjons- og aktivitetsområde
- Hovedturvegnettet innenfor byggesonen

3.3.1 TILRETTELEGGE FOR,- OG STIMULERE TIL, EGENORGANISERT FYSISK AKTIVITET

Målet er å få de inaktive i bevegelse ved å gi attraktive tilbud som et supplement til den organiserte fysiske aktiviteten. Strandpromenaden er et godt eksempel på anlegg der det er tilrettelagt for egenorganisert aktivitet for alle aldersgrupper (lek, skating, sandvolley, ballek, trimpark, bading, discgolf, turveg osv).

Tilrettelegging for egenorganisert aktivitet har stor helsemessig effekt og når brukergrupper som ikke er aktive innenfor den tradisjonelle idretten.

Aktuelle tiltak kan være:

- prosjekt spesielt rettet mot egenorganisert ungdom, f.eks. skateanlegg, basket, parkour
- belysning av anlegg, områder og turveger
- isplasser og skiløyper
- økonomiske stimuleringsordninger til lag/foreninger for enkle tiltak primært rettet mot barn og unge
- kart som viser turmuligheter i eller inntil byen, ordinære turkart, stolpejakten, andre interaktive tilbud o.l.
- særskilt tilrettelegging for sykkel, både terrengsykling og tursykling

3.3.2 STRANDSONEN SOM REKREASJONS- OG AKTIVITETSOMRÅDE

Lillehammers fokus har tradisjonelt vært vendt mot marka og fjellet. Lillehammers strandsone har også et stort potensial for aktivitet, opplevelse og rekreasjon, på begge sider av Lågen og Mjøsa. Her finnes naturkvaliteter og verneverdier, fiskeressurser, kulturminner og tilgjengelig areal med muligheter for tilrettelegging for et uttall av aktiviteter, sommer og vinter. Strandsonen er tilgjengelig i gangavstand fra sentrum og fra store boligområder og har derfor en stor potensiell brukergruppe. En satsing på strandsonen har som mål å få folk opp av stolen og ut på tur og i fysisk aktivitet. Fokus på strandsonen vil være viktig også for byen som turistprodukt.

Viktige elementer er:

- forbedre tilgjengelighet fra sentrum og boligområdene til strandsonen
- etablere tilgjengelighet og sammenhengende gang- og sykkelveg langs hele strandsonen
- utvikle og integrere aktivitetsanlegg i strandsonen
- etablere skiløype

- sikring av nødvendig areal/grunneieravtaler
- tilrettelegge for fritidsfiske
- bedre bademuligheter
- skilting, merking
- universell utforming

3.3.3 HOVEDTURVEGNETT INNENFOR BYGGESONEN

Med turvegnett menes ferdselsårer for gang- og sykkeltrafikk eventuelt i kombinasjon med skiløype. Disse må ha fast dekke, god standard og bør ha belysning.

Lillehammer har unike naturlige forutsetninger for å etablere et sammenhengende turvegnett både innenfor byggesonen og fra byen og ut i marka, ned til Mjøsa/Lågen og ut i kulturlandskapet som omgir byen. Ved å legge turvegnettet i tilknytning til grønnstrukturen, vil spennende naturområder og kulturminneområder både i og utenfor byen bli tilgjengelige for flere.

Turmuligheter i nærmiljøet representerer et lavterskeltilbud som er tilgjengelig for alle, uansett alder og fysisk form. Undersøkelser viser at spaserturer i nærmiljøet er den viktigste friluftslivsaktiviteten for voksne. Turvegnettet gir samtidig trygge gang- og sykkeltraseer som forbinder boligområdene med skoler, barnehager og anlegg/områder for fysisk aktivitet. Dette stimulerer til at barn og unge kan oppsøke anlegg/områder på eget initiativ ved å gå eller sykle, istedenfor å bli kjørt.

Viktige elementer er:

- sikring av areal
- opparbeiding/tilrettelegging
- belysning
- både gang-, sykkelveg og skiløype på de traseer som egner seg for det
- etablere sammenheng mellom de parsellene som allerede er opparbeidet
- skilting, merking og markedsføring
- universell utforming

STATUS OG UTFORDRINGER

4 STATUS OG UTFORDRINGER

4.1 STATUS – AKTIVITET

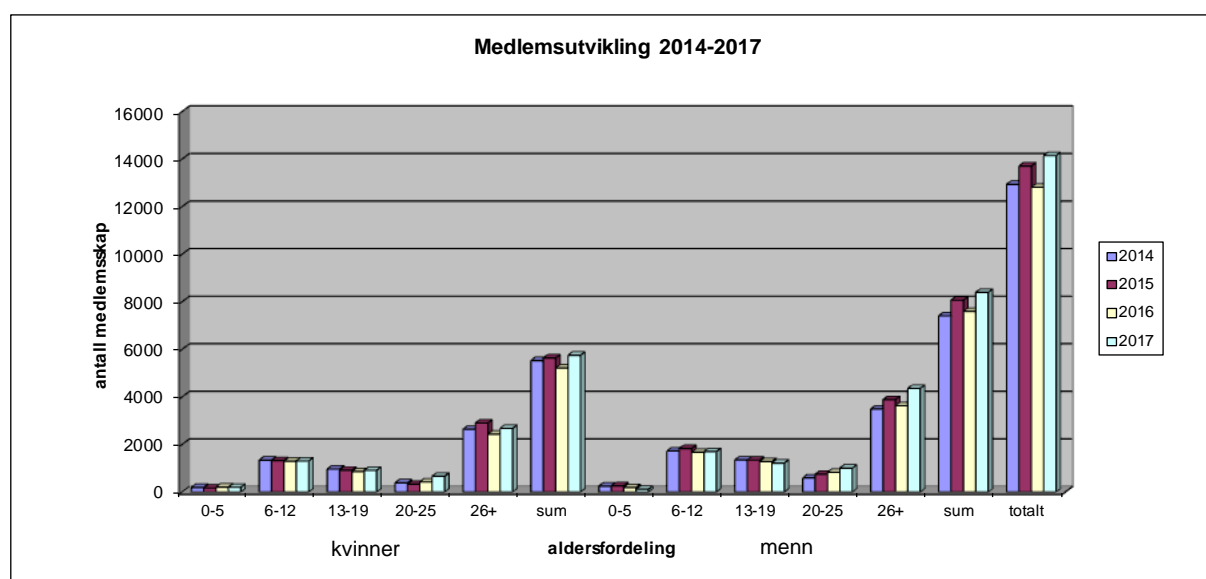
De ulike anlegg og områder i Lillehammer gir store muligheter til variert aktivitet, både i organisert regi og i egenorganisert regi. Med organisert aktivitet menes her aktivitet hvor en organisasjon står bak aktiviteten (eks. et idrettslag) og som har satt opp en plan for tid og sted. Med egenorganisert aktivitet menes en mer uformell aktivitet som ikke følger fastsatte planer for tid og sted.

4.1.1 AKTIVITET I IDRETTSLAGENE

Det er 54 registrerte idrettslag (registrert i NIF/NOK) i Lillehammer kommune pr. 1.1.2017. Disse har til sammen 14 147 registrerte medlemskap. I tillegg kommer bedriftsidretten fordelt over 22 store og små bedriftsidrettslag og med ca. 8 000 registrerte medlemskap.

Idrettslagene i Lillehammer representerer et stort mangfold av aktiviteter fordelt over 7 fleridrettslag og 47 særvidrettslag. De særvidretter som aktiviserer flest innen aldersgruppen 6 – 19 år i Lillehammer er fotball, ski (nordiske grener), ishockey og håndball

Av disse aktivitetene er fotball den største. Den er representert både i fleridrettslagene og i tillegg som egne særvidrettslag.

Perioden sett under ett viser at idretten har en liten økning i medlemsmasse, og nå er registrert med i overkant av 14.000 medlemskap totalt. For barn og unge (0-19) har det vært en liten nedgang i perioden. For de voksne (20+) har det vært en økning. Dette kan trolig forklares gjennom endrede rutiner for innrapportering av medlemmer.

Ved planlegging og gjennomføring av fysisk aktivitet og utvikling av anlegg, står idretten for en betydelig frivillig innsats (dugnad). Norsk idrett beregner at hvert medlemskap genererer 0,016 årsverk. Omregnet til lokale forhold utgjør da idrettslagenes innsats i Lillehammer 225 årsverk, noe som med en lønn på 350.000,-/årsverk tilsvarer totalt ca. kr. 80 millioner i året.

Idrettslagene legger også i stor grad til rette for egenaktivitet. Dette gjelder først og fremst idrettslagene i grendene. Når de kjører opp skiløyper blir disse også benyttet til egenaktivitet, ofte i

betydelig større grad enn til organisert aktivitet. Det samme gjelder for opparbeidelse og merking av turstier og turveier. Idrettslagene i grendene har også en tydeligere allidrettsfunksjon, og tilbyr flere ulike idretter i sitt lag enn de mer spesialiserte idrettslagene (særidretter) med base i sentrum. I grendene har idrettslagene også tilbud om trimaktiviteter til de voksne og ikke bare tilrettelegging for barn og unge.

4.1.2 KOMMERSIELLE AKTIVITETSTILBUD

De kommersielle treningssentrene står for aktivitet på kommersiell basis for en stor del av voksegruppen i kommunen. Fortrinnet til disse tilbudene er at de er uten forpliktelser til dugnad og oppmøte. Du trener når du har tid og ønsker, og betaler for dette gjennom egne avtaler. Treningssentrene tilbyr et variert utvalg av aktiviteter.

I Lillehammer er det pr. nov 2017 registrert ca. 8.200 medlemskap tilknyttet denne type aktivitetstilbud. Dette tallet har vært stabilt de siste årene. Siden nedre aldersgrense er 16 – 18 år tilsier dette at en stor andel av Lillehammers voksne innbyggere velger å knytte seg opp mot dette tilbudet.

En annen stor kommersiell aktør er Jorekstad AS (fritidsbad) hvor det de siste årene har vært et meget høyt besøkstall. Hovedtyngden er egenorganisert aktivitet, selv om svømmeklubben og skoleaktivitet også har en god del timer i bassenget.

4.1.3 TILRETTELEGGING FOR EGENORGANISERT AKTIVITET

Det har vært fokusert på tilrettelegging for egenorganisert aktivitet gjennom utvikling av nærmiljøanleggene i bebyggelsen. Aktiviteten skal være på barn og unges egne premisser. Disse anleggene utfyller på en god måte de større anleggene tilrettelagt for organisert aktivitet. Et eksempel på flerbruk er de små aktivitetsleddene som om sommeren benyttes til ulik ballaktivitet, og hvor det om vinteren legges is på flere av disse flatene. Disse isplassene, med enkel standard rundt omkring i kommunen og spesielt ved skolene, legger til rette for høy grad av egenaktivitet og vi registrerer at en del av aktiviteten foregår i samspill mellom foreldre og barn. I forbindelse med byggingen av Ungdomshallen på Stampesletta var det en forutsetning at det fortsatt skal være mulig med egenaktivitet på skøyter. Det settes derfor opp faste tider til frigåing i den nye hallen.

DNT Lillehammer står sentralt i tilretteleggingen for egenorganisert aktivitet i Lillehammer. De har i mange år gjort en betydelig innsats både i forhold til barmarkspreparering og etablering av turstier og skiløyper. I tillegg har de produsert kart og tavler som er hengt ut mange steder i tilknytning til sti- og løypenettet. De har også grupper som arrangerer fellesturer, både for barn og for voksne.

Turorientering og skiorientering er andre gode eksempler på tilrettelegging for egenorganisert aktivitet. Her kan den enkelte være i aktivitet når det passer en selv og en benytter på en god måte kartene som utarbeides for den organiserte idretten. Oppdaterte kart er dermed viktig for å stimulere til økt bruk av naturen. Loggbøker utplassert på ulike utfartsområder virker også stimulerende for aktiviteten i disse områdene. Blant annet Rudsbygd IL og Vingrom IL har plassert ut slike bøker på aktuelle tursteder vinterstid.

Stolpejakten har de siste årene skapt stor aktivitet. I 2017 er det registrert?? brukere som har logget seg på Lillehammerkartet.

Gjennom jeger og fiskeforeningene foregår det kurs og prøver som forberedelse til jakt og godkjenning av hunder. Jakt og fiske medfører i seg selv betydelig aktivitet i marka. Speidergrupper, 4H og andre friluftsansjasjoner gjør også en god jobb i forhold til å synliggjøre gode holdninger og muligheter til å bruke de fine og tilgjengelige områdene vi har i Lillehammer til turaktiviteter, både sommer og vinter.

Frisklivssentralen er en helsetjeneste med tilbud om hjelp til å endre levevaner og mestre egen helse. Tilbudet omfatter individ- og gruppebaserte tilbud innen fysisk aktivitet, kosthold, tobakk, søvn og mestring av psykisk helse. Målet med tilbudene er å utjevne sosiale helseforskjeller og å nå utsatte målgrupper. Frisklivssentralen i Gausdal, Øyer og Lillehammer er samarbeidspartnere og en ressurs i kommunenes arbeid med å fremme helse og forebygge sykdom knyttet til fysisk og psykisk helse. Samarbeid med frivillige lag og foreninger, private aktører og på tvers av etater og øvrige kommunale tjenester er sentralt i frisklivssentralens arbeid.

4.1.4 SKOLEAKTIVITET

Ved de fleste skolene har det de siste årene vært økt fokus på fysisk aktivitet. Aktivitetstilbudet er variert og et bra supplement til den ordinære kroppsøvnings-undervisningen. Skolene tilrettelegger for aktivitet gjennom utbedring og oppbygging av attraktive aktivitetsområder og de jobber for å kunne tilby fysisk aktivitet daglig. Aktivitetsdager ved den enkelte skole, felles aktivitetsdager på tvers av skoler, aktivitet i forbindelse med fag, og deltakelse på ulike arrangement er noen av aktivitetene skolene gjennomfører.

Aktiv i skolen (tidligere Idrett i skole) er et interkommunalt prosjekt som har gått over flere år. Prosjektet var en del av satsingen på Lillehammerregionen som en Vintersportsregion. I 2013 gikk Aktiv i skolen over i drift som en varig satsing for Gausdal og Lillehammer kommune. Målet er at fysisk aktivitet skal være en naturlig del av skolehverdagen og at skolene skal bidra til livslang bevegelsesglede og en fysisk aktiv livsstil for alle.

Aktiv i skolen har vært en støttespiller for skolene og en pådriver i utviklingsarbeidet både med kroppsøvningsfaget og fysisk aktivitet ellers. Det handler om å øve med kroppen i ulike sammenhenger. Elevene skal jobbe med både individuelle aktiviteter og lagspill og sammen oppleve glede og mestring. Fair play og respekt for hverandre er viktige elementer i dette arbeidet.

For å tilby variert fysisk aktivitet jobbes det med flere tiltak. Flere av skolene har fått nye aktivitetsmuligheter i skolegården, alt fra ny oppmerking, nye apparater til større anlegg som ved Smestad ungdomsskole. Skolene har i dag aktivitetskiosker, dette er bygg/rom fulle av utstyr hvor elevene selv står for utlån i friminutt. I aktivitetskioskene finnes kubb, ulike baller, hoppstokker, enhjulssykler med mere. Skolene har elever som frivillig er lekesjefer (elevinstruktører), disse elevene kurses en gang i året og organiserer deretter aktiviteter for medelever ved egne skoler i friminutt.

Skoleveien er også en viktig aktivitetsarena og en del av det helhetlige arbeidet skolene gjør sammen med FAU, Aktiv i skolen og andre.

4.1.5 ARRANGEMENT / MASSEMØNSTRINGER

Flere av anleggene i kommunen benyttes til større arrangement, som fremstår mer som massemønstringer enn som rene idrettskonkurranser. Arrangementene er av meget stor betydning for Lillehammer som arrangørby, for reiselivsproduktet, for næringslivet totalt sett og for frivillige lag/foreninger. Kan her nevne Inga-Låmi, Steinspruten Bilglass-Cup, Baldus-Cup, Faabergturneringen, Birkebeinerarrangementene (rennet, rittet og løpet).

For de fleste deltakerne her er gleden over å være i aktivitet overordnet selve prestasjonene. Gjennomføring av de store arrangementene løses ved utstrakt dugnadsvirksomhet fra frivillige lag/foreninger. Uten denne dugnadsinnsatsen ville det vært helt umulig å gjennomføre disse arrangementene.

4.1.6 BEGRESENDE FAKTORER

Flere aktiviteter har i dag store utfordringer ved at de enten mangler anlegg, eller at det ikke er tilstrekkelig kapasitet i anleggene. For eksempelvis er NMK Sør-Gudbrandsdal i ferd med å miste sin bane i Hovemoen på grunn av masseuttak. Det er godkjent reguleringsplan for nytt anlegg på Korsåsen sammen med Lillehammer Skytterlag. Bygging av veg inn i området er i sluttfasen høsten 2017. De arbeider nå med avtaler med grunneiere, videre detaljplanlegging av anlegget og finansiering av utbyggingen.

For fotballen i sentrum er det en utfordring at anleggene ikke har blitt utviklet i takt med økende krav og forventninger blant brukerne. Baner uten kunstgress brukes i betydelig mindre grad i dag enn bare for 5-10 år siden.

Hallidrettene (som håndball, innebandy og turn) har utfordringer med kapasitet. Det er stor kamp om de tilgjengelige tidene både til treninger og kamper. For turn utgjør det en ekstra utfordring at de må montere opp og ned alt utstyret sitt i forbindelse med de enkelte treninger. Dette er tidkrevende samtidig som det medfører en betydelig økt slitasje på utstyret. Det er igangsatt planlegging av flerbrukshall i forbindelse med Nordre Ål skole, og realisering av denne kan gi muligheter for utvikling av basishall i Kristins hall i etterkant.

Mangel på kapasitet i anleggene gjør det vanskelig å finne plass til nye aktiviteter og brukergrupper.

Flere idrettslag legger ned stor innsats i løypekjøring. Dette gjelder Søre Ål IL, Vingrom IL, Rinna IL, Vingar IL, Faaberg IL og Rudsbygd IL. Det er både dugnad for å kjøre maskinene, og kostnader med innkjøp og drift av prepareringsmaskiner. I kommende periode er det behov for å se på hva som må til for å opprettholde det mangfoldige skitilbudet i kommunen.

4.1.7 HOVEDFOKUS / SATSING FRAMOVER

Det vil være viktig å opprettholde fokus på tilrettelegging for egenorganisert aktivitet, og da aktiviteter med lav terskel og høy grad av helsegevinst. Det bør i denne sammenheng arbeides videre med å øke mulighetene for fysisk aktivitet fra der du bor, for eksempel turstier og turveier fra boligområder og ut i marka. Videre bør det fokuseres på nye typer anlegg, spesielt for ungdom som ikke deltar i organisert aktivitet.

Fokus på tilrettelegging for egenorganisert fysisk aktivitet må ikke gå på bekostning av den organiserte aktiviteten som ivaretas av idrettslag og foreninger. Idrettslag og foreninger er og vil være helt sentrale i dette arbeidet. Gjennom forskjellige tiltak (ressurser, faglig bistand, kurs, øremerkede tilskudd etc.) bør man stimulere den frivillige medlemsbaserte idretten til å opprettholde og øke dagens aktivitetsnivå. Dette er i tråd med frivillighetsmeldingen.

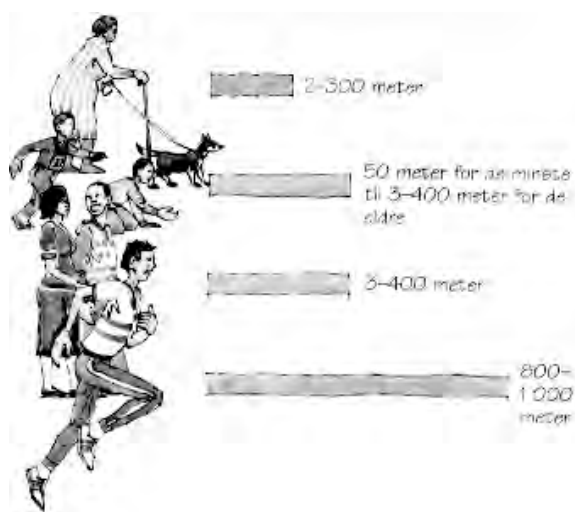
For enkelte brukergrupper og aktiviteter er det nødvendig med en videreutvikling av eksisterende anlegg og utbygging av nye anlegg. Økt kapasitet er nødvendig for å gi rom for nye brukergrupper og nye typer aktiviteter.

4.2 GRENDER OG BYDELER

Ut fra en visjon om at alle skal ha mulighet for fysisk aktivitet og naturopplevelse, er det viktig å ha gode muligheter for dette i nærheten av der folk bor. Attraktive områder og anlegg i nærmiljøet stimulerer til spontan aktivitet og skaper lav terskel for å komme seg ut og i aktivitet. Dette er viktig i et helseperspektiv. Grønnstrukturen skal slik sett stimulere til samvær, aktivitet og lek, mosjon og naturopplevelse i nærmiljøet.

i Lillehammer har man som hovedregel satset på større nærmiljø- og aktivitetsanlegg i tilknytning til skolene.

Undersøkelser viser at avstand har stor betydning for bruken av områder. Rekreasjonsområder bør kunne nås på maksimum 8 – 10 minutter. Det er stor forskjell på hvor langt barn og gamle klarer å gå på 10 minutter i forhold til yngre, sprekere mennesker.

De mest motiverte brukerne, for eksempel joggere og aktive idrettsutøvere finner seg i å bruke lengre tid på å nå et anlegg/område enn mer "passive" brukere. Barn og eldre er på den annen side mer sårbare. Deres bruk av grønnstrukturen hemmes av trafikkerte veier og store høydeforskjeller. For mange eldre er utrygghet en vesentlig barriere for å bruke rekreasjonsområder.

To av tre nordmenn ønsker å være mer ute i naturen. Sentral myndigheter ønsker å bidra til at ingen skal ha mer enn 500 meter fra der de bor til et sammenhengende nettverk av turstier eller til et større sammenhengende friluftsområde.

Lillehammer kommune har gjennomført Barnetråkk for 5. og 8. trinn på samtlige skoler. Barnetråkk er en metode for medvirkning og bedre planlegging for barn og unge. Her registrerer barn og unge selv sine skole- og fritidsveier, områder for opphold og lek, steder de liker og misliker og hvilke fysiske forandringer de ønsker seg i nærområdene. Dette har gitt verdifull kunnskap om hvordan barn og unge opplever nærmiljøet sitt.

Barnetråkk viser at barn og unge i stor grad bruker anlegg og områder i sitt nærmiljø. Samtidig ser vi at de sentrale anleggene brukes av barn og unge fra hele kommunen. Dette gjelder spesielt Stampesletta, Sportsplassen, Strandpromenaden og Vingnesvika.

Et påfallende resultat av barnetråkk gjennomført i 2013 (gjennomført på senhøsten), var at kommentarene «mørkt og skummelt» går igjen i besvarelsene. Det minner om behovet for god belysning både på gangveger, turveger, stier og på leke- og aktivitetsområder.

Kartoversikt over sonene:

4.2.1 SENTRUM

Befolkning: 4995

0-5 år: 245

6-15 år: 380

16-19 år: 227

20-24 år: 449

25-66 år: 2688

67+: 983

(pr. 1. januar 2017)

Sentrumsanleggene har generelt meget høy bruksfrekvens og de brukes av innbyggerne i hele Lillehammer. Dette er dels store og kostnadskrevenne anlegg. Det gjelder sentrale idrettsanlegg, men også parkanlegg og områder som f.eks. Strandpromenaden og Sportsplassen.

Tungt belasta veger skaper barrierer, slik at noen boligområder i sentrum sone i praksis er uten trafikkikker tilgang til nærmiljøanlegg og rekreasjonsområder.

Pågående arbeid med Kommunedelplan for sentrum og byromsanalyse vil kunne skape nye forutsetninger og nye muligheter for utvikling av byrom, parker og andre attraktive fellesarealer i sentrum.

Viktige kvaliteter i sentrum:

Mesnaelva med naturlig frodig randvegetasjon skaper en helt spesiell kontrast til kvartalsstrukturen i sentrum. Mesnaelvas kvaliteter og potensial for aktivitet og opplevelse bør utnyttes langt bedre enn i dag. Det bør spesielt fokuseres på området gjennom sentrum, fra Spinnerivegen til Fåberggata. Fossvegen ble bygget som turveg fra sentrum oppover langs elva, omkring 1890. Denne turvegen betraktes som et kulturminne og er nennsomt restaurert på strekningen fra Badedammen til Collets bru.

Mesnaelva

Sportsplassen

Sportsplassen er et komplett nærmiljøanlegg med skateanlegg, sandvolleyballbane, delanlegg for friidrett, petanquebane, ballflater med asfalt og kunstgress, samt parkområde med lekeplassutstyr. Anlegget er et godt supplement for aktiviteten på Hammartun skole.

Stampesletta idrettspark

Stampesletta Idrettspark ligger i sentrum sone. Anlegget er kommunens hovedidrettsanlegg og dekker behov for brukere i hele kommunen, ikke bare for de som bor i nærliggende områder. For enkelte idretter fungerer også anlegget som regionanlegg (isaktiviteter og friidrett).

”Tematisk kommunedelplan for Olympiaparken”, vedtatt den 26. november 2009, slår fast at de kommunale anlegg og områder på Stampesletta skal videreutvikles for lokal breddeidrett på helårsbasis. Barn og unge bør være hovedmålgruppen. Nedbygging av aktivitetsareal eller potensielt aktivitetsareal må unngås.

Byparkene

Byparkene er viktige nære rekreasjonsområder for de som bor i det mest sentrale byområdet. De brukes også av innbyggerne i hele Lillehammer. Parkene er viktige for byens liv, identitet og historie og for byen som turistprodukt. Nordre park bør utvikles til en attraktiv bydelspark for nordre del av sentrum. Fortetting og boligbygging i nordre bydel aktualiserer dette.

Området Bruparken – Terrassen - Lilletorget har en unik beliggenhet

og et betydelig potensial som urbant byrom. Det er igangsatt arbeid med utvikling av området.

Strandsonen

Strandpromenaden, den sentrumsnære strandsonen, er et attraktivt, sentrumsnært aktivitets- og rekreasjonsområde. Det er etablert turveger med belysning, skatepark, treningsanlegg, sandvolleyballbaner, balløkke, disc-golf, toalett, sandstrand og parkeringsplass. Det er fortsatt betydelig rom for videreutvikling av området.

Forbindelse ut i marka

Den direkte tilgjengeligheten til marka og videre opp i fjellet er en viktig kvalitet ved Lillehammer sentrum. Både langs Mesnaelva, Blåløypa, Ringsvegutua og Gamle Nordseterveg har man direkte forbindelse fra sentrum til store sammenhengende natur- og utmarksområder. Nordre og søndre nedfartsløype sikrer løypeforbindelse fra fjellet og nesten helt ned i byen.

Idrettsanlegg:

Områder og anlegg i sentrum:

- Stapesletta Idrettspark
- Sportsplassen

Områder for lek og aktivitet:

- Kleivbakken: skileikanlegg på Stapesletta
- Moajordet: gressløkke
- Norbana: aktivitetsanlegg i tilknytning til grøntdrag langs Skurva. Skaterampe, balløkke, sandvolleyball og asfaltflate.
- Mosodden: badeplass, balløkke, naturområde, turveg
- Busmoen: turveg, fotballbane, strandsonen, aktivitetsfelt for bl.a. bueskyting, naturområde
- Strandpromenaden Mesnaelva – Vingnesbrua: aktivitetsareal
- Strandsonen Gamle Skibladnerbrygga - Trangerud
- Grøntdrag langs Blåløypa, m. tilhørende aktivitetsanlegg i Furubakken og Bregnevegen
- Berget: lekeplass, badeplass, småbåthavn

Byparker:

- Søndre park (parkaksen Skoleparken – Lillehammer kirkegård)
- Nordre park
- Utsiktsbakken
- Jernbaneparken
- Bruparken
- Elveparken

Turveger, skiløyper og/eller hovedstier:

- Tverrløypa, helårs turveg fra Ekrom til Søre Ål
- Blåløypa, tursti fra Langes gate opp i marka
- Maihaugløypa, nedfartsløype fra Kanalen til Tverrløypa
- Nedfartsløype nord, fra Birkebeineren skistadion til Stapesletta, Gamle Nordseterveg
- Ringsvegutua, turveg, gammelt vegfar
- Langs Mesnaelva

Andre viktige anlegg/områder for grønnstruktur:

- Mesnavassdraget
- Trær i gater og på torg
- Vegetasjon langs veganlegg, Mesnadalsarmen og Spinnerivegen
- Vegetasjon Bryggevegen, Vinterbrøyta, Hougnersgate, Nordre gate
- Bjørkelund Olsen Bergsgate, Skjellerud
- Grønndrag langs Skurva, inkl. Nordre gravlund

Hovedutfordringer:

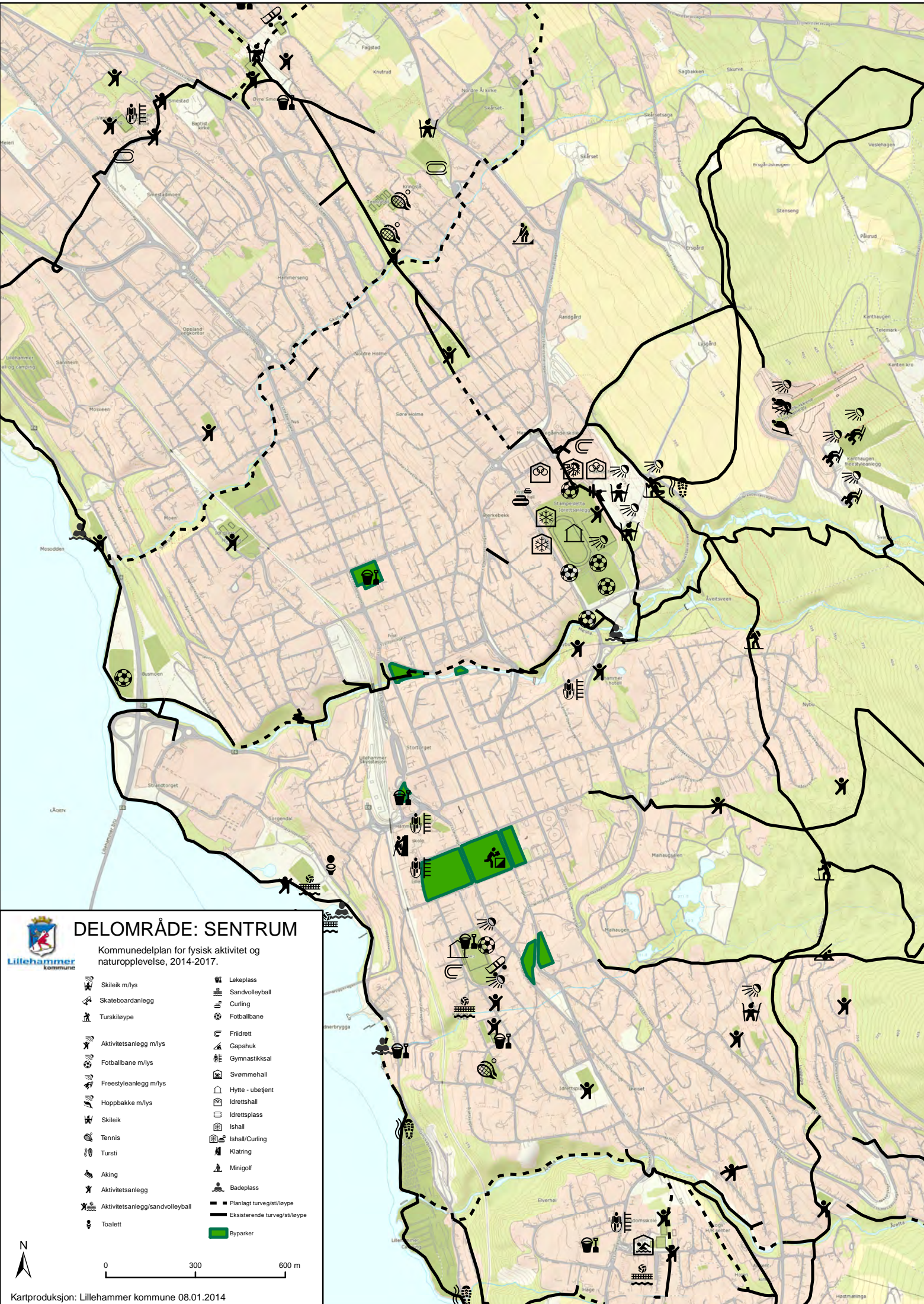
- o Opprettholde standard på sentrumsanleggene og videreutvikle disse for å ivareta en meget høy bruksfrekvens og nye brukergrupper.
- o Utvikle gode attraktive byrom, med bakgrunn i bl.a. byromsanalysen.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak:

- Nordre park: Ombygging til bydelspark
- Lekeplass i sentrum
- Rehabilitering/nyetablering/belysning av turveger/stier langs Mesnaelva med særlig fokus på strekningen fra sentrum til Mjøsa.
- Videreutvikle rekreasjonsområder i strandsonen
- Fullføre/rehabiliterer Tverrløypa
- Turveg langs Skurva fra Fåberggata til Mjøsa
- Turveg Mosodden – Svarstad boligområde
- Utvikling Lilletorget - Terrassen - Bruparken
- Kristins hall, oppgradering/modernisering, inkl. ombygging av idrettshall til basishall og bordtennishall
- Videreutvikle leke- og aktivitetsområder i Nybu, Furubakken, Bregnevegen, Mosodden, Moajordet
- Oppruste Blåløypa som turveg ned til byen
- Skateanlegg Strandpromenaden utvides med bowl
- O-kart sprintkart sentrum
- Stampesletta: rehab. kunstgress, tribune, sikring, garderobes, lys
- Ny kunstgressbane Stampesletta
- Stampesletta – Nordre grus, ombygging til multiaktivitetsanlegg
- Kunstgress Norbana
- Håkons Hall, diverse oppgraderinger
- Lufteområde for hund på Indre Busmoen.
- Teleslynge/punktskrift i hallene på Stampesletta,
- Turtrase Kleivbakken-Lillehammer skystasjon.

DELOMRÅDE: SENTRUM
 Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

	Skileik m/lys		Lekeplass
	Skateboardanlegg		Sandvolleyball
	Turskiløype		Curling
	Aktivitetsanlegg m/lys		Fotballbane
	Fotballbane m/lys		Friidrett
	Freestyleanlegg m/lys		Gapahuk
	Hoppbakke m/lys		Gymnastikksal
	Skileik		Svømmehall
	Tennis		Hytte - ubejengt
	Tursti		Idrettsball
	Aking		Idrettsplass
	Aktivitetsanlegg		Ishall
	Aktivitetsanlegg/sandvolleyball		Ishall/Curling
	Toalett		Klatring
			Minigolf
			Badeplass
			Planlagt turveg/sti/løype
			Eksisterende turveg/sti/løype
			Byparker

0 300 600 m

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

4.2.2 NORDRE ÅL

Befolkning: 8584

0-5: 460

6-15: 785

16-19: 385

20-24: 789

25-66: 4261

67+: 1904

(pr. 1. januar 2017)

Her er det både byområder med tett bebyggelse, større industriområder, viktige jordbruksområder og kulturlandskap.

Viktige kvaliteter i Nordre Ål:

Nordre og øvre deler av sonen er preget av et vakkert kulturlandskap som med enkle midler kan gjøres tilgjengelig for rekreasjon og friluftsliv. En av forutsetningene er at det blir inngått avtale med berørte grunneiere. Forbindelse til utfartsområdene i øst bør forbedres ved å etablere tursti/løype fra Balbergskaret ned i bebyggelsen.

Hovemoen er mye brukt til friluftsliv, men friluftsområdet er nå redusert etter uttak av grus og økt etablering av næringsvirksomhet. Motorsportanlegg i området er forutsatt flyttet til Korsåsen.

Strandsonen:

Strandsonen nord til Korgen er godt tilgjengelig med turveg og dels fine sandstrender. Det er bygd fuglekikketårn ved Betongstasjonen og lys på turvegen er under etablering. Området har stor kvalitet og stort potensial som aktivitets- og rekreasjonsområde. Turveg fra Korgen gjennom Hovemoen og videre til Fåberg bør gjennomføres.

De fleste idretts- og nærmiljøanlegg ligger i tilknytning til skolene. Dette prinsippet bør videreføres i forbindelse med bygging av Nordre Ål skole.

Ekrom /Kringstjø er godt dekket med friområder, med Øvre Smestad friareal som sentralt aktivitetsområde. Området har et betydelig potensiale for videreutvikling også som ressurs for Nordre Ål skole. Viktige ganglinjer går gjennom friområdet og turveger bør etableres.

Vest for Sigrund Undsetsveg er det relativt få friområder og nærmiljøanlegg. Kristen Holbøes veg 5 er regulert til friareal. Dette området bør innløses og opparbeides.

Tverrløypa er kjernen i grønnstrukturen i sonen og bør fullføres med gangveg, skiløype og belysning, samt få på plass en god forbindelse til Stampesletta. Denne vil dels fungere som skoleveg til Nordre Ål skole.

Idrettsanlegg:

Områder og anlegg i Nordre Ål:

- Kringstjø idrettspark: fotballbane kunstgress, tennishall, utendørs tennisbaner
- Hovemoen skytebane

Områder for lek og aktivitet:

- Øvre Smestad friområde: 2 balløkker, skileikanlegg, asfaltflate.
- Randgårdsjordet: Balløkke, naturområde
- Skårsetlia: Balløkke, lita BMX-bane
- Gjørtlervegen: balløkke, naturområde
- Smestad u-skole/Vargstad vgs: sandvolleyballbane, ballbinge, diskgolfbane, lita kunstgressbane m/lys samt flere asfaltflater for ulik aktivitet
- Ekrom skole: Balløkke kunstgress, nærhet til Øvre Smestad friområde
- Kringsjø idrettspark: Skileikanlegg, hinderløype
- Hovemoen: turområde, kulturminner, ridning, skyting,

Turveger, skiløyper og/eller hovedstier:

- Tverrløypa
- Turveg Korgen – Fåberg
- Gangforbindelse Balberg - Øvre Smestad – Korgen
- Langs Skurva

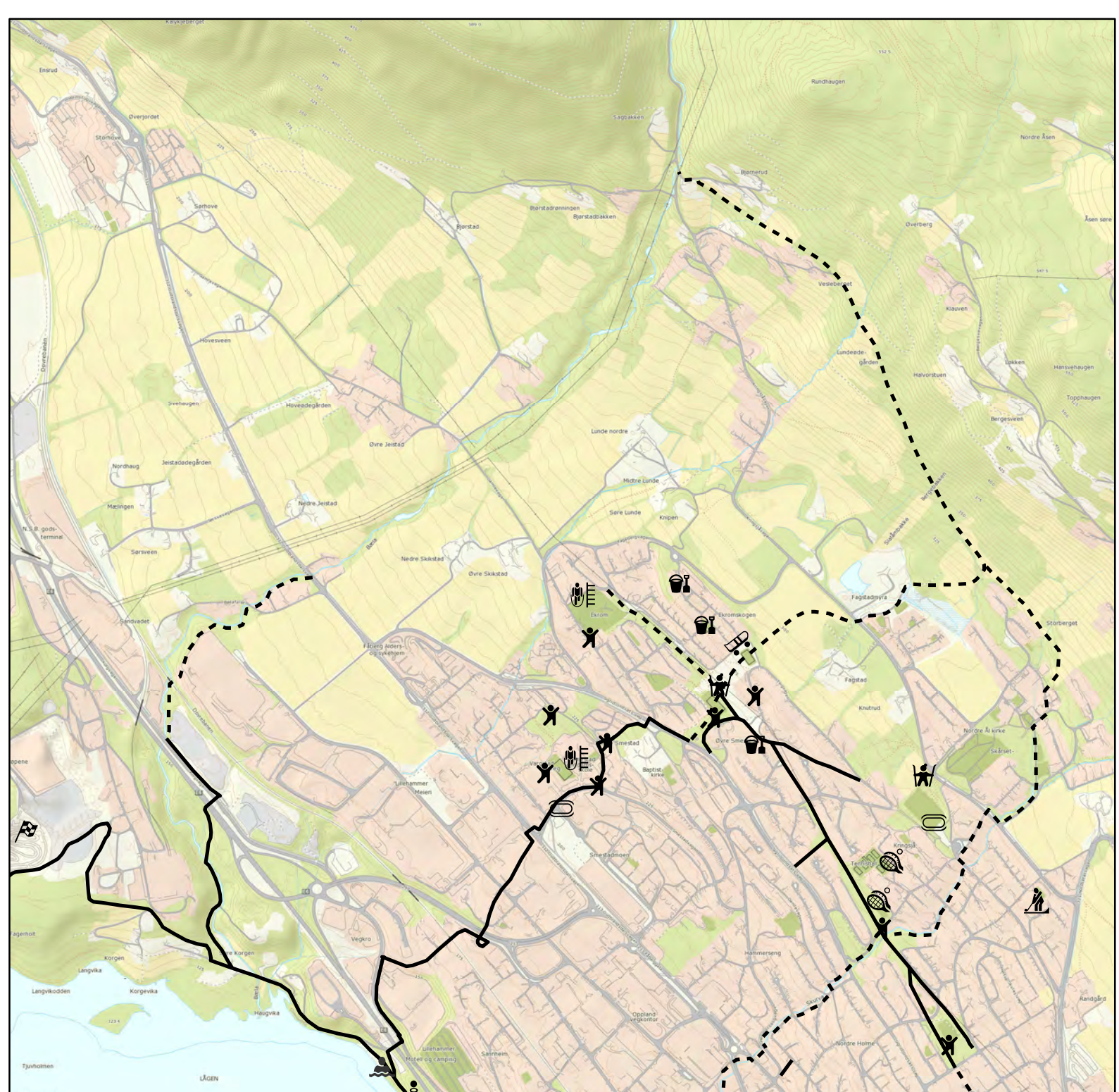
Hovedutfordringer:

- o Sikre grønnstruktur, attraktive byrom, oppholds- og aktivitetsområder ved byutvikling nordover.
- o Bedre tilgjengelighet til strandsonen samt generelt å ivareta natur- og friluftsjessene tilknyttet strandsonen
- o Ivareta friluftsjessene ved utviklingen i Hovemoen.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak:

- Innløsning og opparbeiding av Kristen Holbøes veg 5
- Fullføre Tverrløypa, opparbeiding av manglende lenker, inkludert belysning
- Turveg Korgen – Fåberg
- Nedfartsløype- og tursti fra Balbergskaret til Ekrom, Storhove og til Stampesletta
- Rehabiliter og videreutvikle aktivitetsområdene i tilknytning til Tverrløypa, i tråd med beboernes ønsker, bl.a. Randgårdsjordet, Gjørtlervegen.
- Turveger i grønne tilførselsårer til tverrløypa
- Turveg langs vassdragene Bæla og Skurva
- Videreutvikle Kringsjø idrettspark – Nordre Ål skole
- Utskifting kunstgress på Ekrom
- Utvikling friområdet ved Øvre Smestad med kunstgress på balløkkene og etablering av treningselementer

DELOMRÅDE: NORDRE ÅL

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

	Fotballbane		Gymnastikksal
	Lekeplass		Hytte - ubetjent
	Motorsport		Idrettshall
	Skateboardanlegg		Idrettsplass
	Skileik		Ishall
	Tennis		Ishall/Curling
	Toalett		Minigolf
	Aktivitetsanlegg		Badeplass
	Aktivitetsanlegg/sandvolleyball		Planlagt turveg/sti/løype
	Basketball/Skateboard		Eksisterende turveg/sti/løype
			Byparker

0 300 600 m

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

4.2.3 SØRE ÅL

Befolkning.	3888
0-5:	279
6-15:	510
16-19:	204
20-24:	262
25-66:	2055
67+:	578
(pr. 1.januar	2017)

Engesvea:

Åretta:

Stier/Løyper:

Idrettsanlegg:

Områder for lek og aktivitet:

Søre Ål/Skogen preges av tradisjonelt landbruk. Det rike kulturlandskapet har opplevelsesverdier som kan utnyttes i friluftslivssammenheng.

I boligfeltet Skogen Sør er fine lekeplasser og nærmiljøanlegg opparbeidet som del av infrastrukturen. Det er viktig å sørge for at opparbeiding av grønstrukturen fortsetter, parallelt med ytterligere utbygging i området.

Lillehammer kommune har sikret arealet mellom Engesvea Skole og Skogenfeltet til aktivitet og rekreasjon. Den sentrale plasseringen i forhold til skolene og boligområdene gjør at dette vil kunne bli en flott idrettspark for sonen. Det er utarbeidet plan for området, med anlegg for flere typer aktiviteter. Området vil utgjøre en større del av en grønkorridor fra Røyslimoen/Solhøgda og ned til Mjøsa.

Strandsonen fra Lillehammer renseanlegg sørover til Trangerud har stort potensiale som turområde. Det bør etableres tydeligere forbindelse mellom strandsonen og boligområdene i Søre Ål.

Viktige kvaliteter i Søre Ål

Åretta med kraftig randvegetasjon gir bydelen karakter. Åretta er delvis tilgjengelig ved turveg/-sti i øvre deler, men har et større potensial som rekreasjonsområde og turvegdrag gjennom bydelen, fra Røyslimoen og ned til Mjøsa. Fåberg og Lillehammer historielag har satt opp tavle om tidligere industri i området.

Det er et betydelig sti- og løypenett i Søre Ål-marka. Løypenettet har forbindelse med løypenettet i Ringsaker, og det er også en forbindelse opp til Røyslimoen. Løypenettet har utgangspunkt i lysløypa ved Søre Ål skole og fra Åsmarkvegen ved Galterud. Søre Ål idrettslag utvikler og drifter dette løypenettet. Tverrløypa er tilførselsløype. DNT har ansvar for en rekke T-merka stier i området.

Området mellom RV 213 og Mjøsa, sør for renseanlegget er viktig for små- og storvilt. Dette bør hensyntas ved tilrettelegging for økt ferdsel.

Områder og anlegg i Søre Ål:

- Søre Ål skole- og idrettspark: idrettshall, grusbane, balløkke, lysløype, nytt nærmiljøanlegg med mange aktivitetsmuligheter
- Skogen sør, kunstgress 7-erbane med lys
- Suttestad: lekeplass, tennisbaner, asfaltflate
- Engesvea nærmiljøanlegg: hopp, skileikanlegg, naturområde

Lekeplass/nærmiljøanlegg Skogen

- Lillehammer vannskiklubb: brygge, klubbhus
- Suttestadjordet: parkanlegg, balløkke
- Langsethagen: balløkke, asfaltflate, lekeplass
- Søre Langseth: balløkke
- Måsåhaugen/Malerbakken: balløkke, naturområde
- Nedre Holteskogen: balløkke, naturområde, skileik
- Jean Heibergsvei: balløkke, lekeplass
- Roavegen: lita balløkke,
- Hagevegen: lita løkke, lekeplass
- Årettavegen: Internt friområde, naturlig gjengroing
- Holsjordet: Aktivitetsanlegg, lekeplass på privat grunn
- Åretta Ungdomsskole: asfaltflate, sandvolleyballbane, jøggesti, kunstgressflate, gresslette
- Nærmiljøanlegg og lekeplasser i Skogen Sør

Stier, turveger, løyper:

- Langs Åretta
- Tverrløypa
- Åretta Ungdomsskole – Søre Ål skole
- Øvre Høstmælingen
- Skiløyper og T-merka stier sørover med forbindelse til Røyslimoen, Brøttumsmarka og Roterud.

Andre viktige anlegg/områder for grønnstruktur:

- Bekkefaret
- Hagebekken
- Skogsområde nord for Søre Ål skole

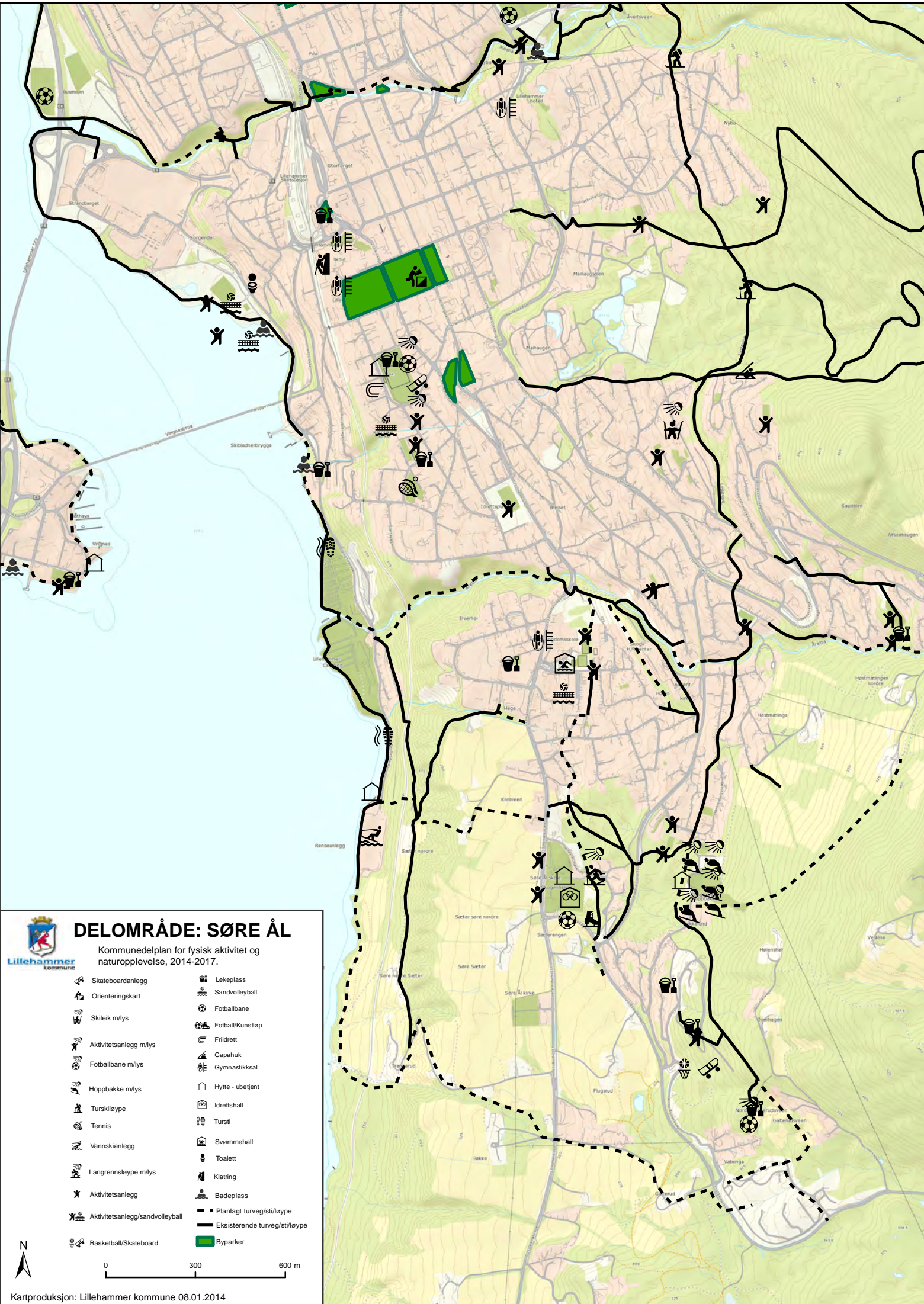
Hovedutfordringer:

- o Utvikle Engesvea som idrettspark og hovedaktivitetsområde for bydelen
- o Bedre tilgjengelighet til strandsonen.
- o Videreutvikle Tverrløypa

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak:

- Engesvea, større idretts- og nærmiljøanlegg for hele bydelen
- Fullføre skiløype – gangveg fra Åretta Ungdomsskole til Søre Ål skole.
- Oppgradering av tennisanlegg på Suttestad
- Turveg langs Åretta, fra Røyslimoen til Mjøsa
- Turveg Høstmælingen – Engesvea – Mjøsa.
- Turveg/tilrettelegging strandsonen fra Renseanlegget til Trangerud
- Videreutvikling av Suttestadjordet som bydelspark, oppgradere balløkkka
- Videreutvikling og oppgradering av aktivitetsområdene, Malerbakken og Søre Langseth
- Skogenbana, lys

DELOMRÅDE: SØRE ÅL

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

	Skateboardanlegg		Lekeplass
	Orienteringskart		Sandvolleyball
	Skileik m/lys		Fotballbane
	Aktivitetsanlegg m/lys		Fotball/Kunststep
	Fotballbane m/lys		Friidrett
	Hoppbakke m/lys		Gapahuk
	Turskiloype		Gymnastikksal
	Tennis		Hytte - ubetjent
	Vannskianlegg		Idrettshall
	Langrennsloype m/lys		Tursti
	Aktivitetsanlegg		Svømnehall
	Aktivitetsanlegg/sandvolleyball		Toalett
	Basketball/Skateboard		Klatring
			Planlagt turveg/sti/loype
			Eksisterende turveg/sti/loype
			Byparker

0 300 600 m

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

4.2.4 VINGNES / VINGAR

Befolkning: 1923

0-5 år: 115

6-15 år: 271

16-19 år: 102

20-24 år: 123

25-66 år: 1034

67 + 278

(pr. 1. januar 2017)

Vingnes ligger på en odde ut i Mjøsa og Vingar i åssiden ovenfor. Vingnesodden er en av de eldste delene av byen, mens Vingar preges av nyere bebyggelse.

Viktige kvaliteter på Vinges/Vingar

I Vingnesvika ligger en av byens mest besøkte badeplasser. Det er stupebrett på brygga og Skibladner har anløp her. Området har potensial for videreutvikling, både ved utvidelse av oppholdsarealet mot sør, men også ved bedre forbindelse med balløkka og lekeplassen gjennom utvikling av området på utsiden av Svaneredet. Vinterstid er det stor skøyteaktivitet på isen, både inne i vika og ved at det brøytes lengre skøyteløyper sørover mot Vingromlandet.

På Vingnesodden er det potensiale for turvei i tilknytning i strandsonen langs hele odden. Dette som en del av et større turveisystem fra Leirvika til Vingrom. Dette vil også binde sammen badeplassen/Skibladnerbrygga med småbåthavna. Arealene ved småbåthavna er pent opparbeidet og er et parkpreget område.

Lillehammer Ro- og kajakkklubb har klubbhus på odden på sørsiden av småbåthavna. Ro- og kajakkklubben og småbåthavna har felles bruk av vannareal.

I fine perioder både sommer og vinter er det parkeringsproblemer på Vingnes. Det bør ryddes opp i parkeringssituasjonen i tråd med gjeldende reguleringsplan og det bør inngås avtale om parkering ved butikken.

Ved at Vingnesbrua er stengt for biltrafikk er forbindelsen mellom Vingens og sentrum bedre tilrettelagt for myke trafikanter.

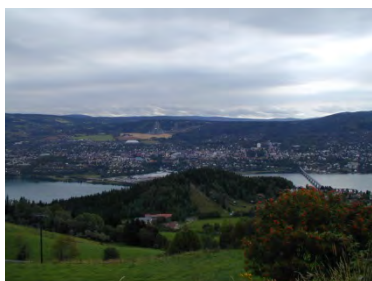

Vingar idrettspark

Her er skole og barnehage med umiddelbar nærhet til aktivitetsflater som gressbane, treningsfelt og lysløype. Det er også klubbhus/grendehus, 6 hulls discgolfbane og skibakke med heis. Skibakken går på vestsiden av Pinnikhaugen, som er en karakteristisk skogvokst kolle. Pinnikhaugen er godt synlig i fjernvirkning i mange retninger, og er et landemerke på Vingar. Det går stier opp til toppen, og her finner vi gapahuk og bål plass. Pinnikhaugen er tjent med nennsom uttynning som åpner området litt, uten å forandre områdets karakter. Vingar idrettspark har et stort areal og Vingar IL har utarbeidet en egen plan for utvikling av området.

Badeplass

Områder for lek og aktivitet

Områder og anlegg på Vingnes/Vingar

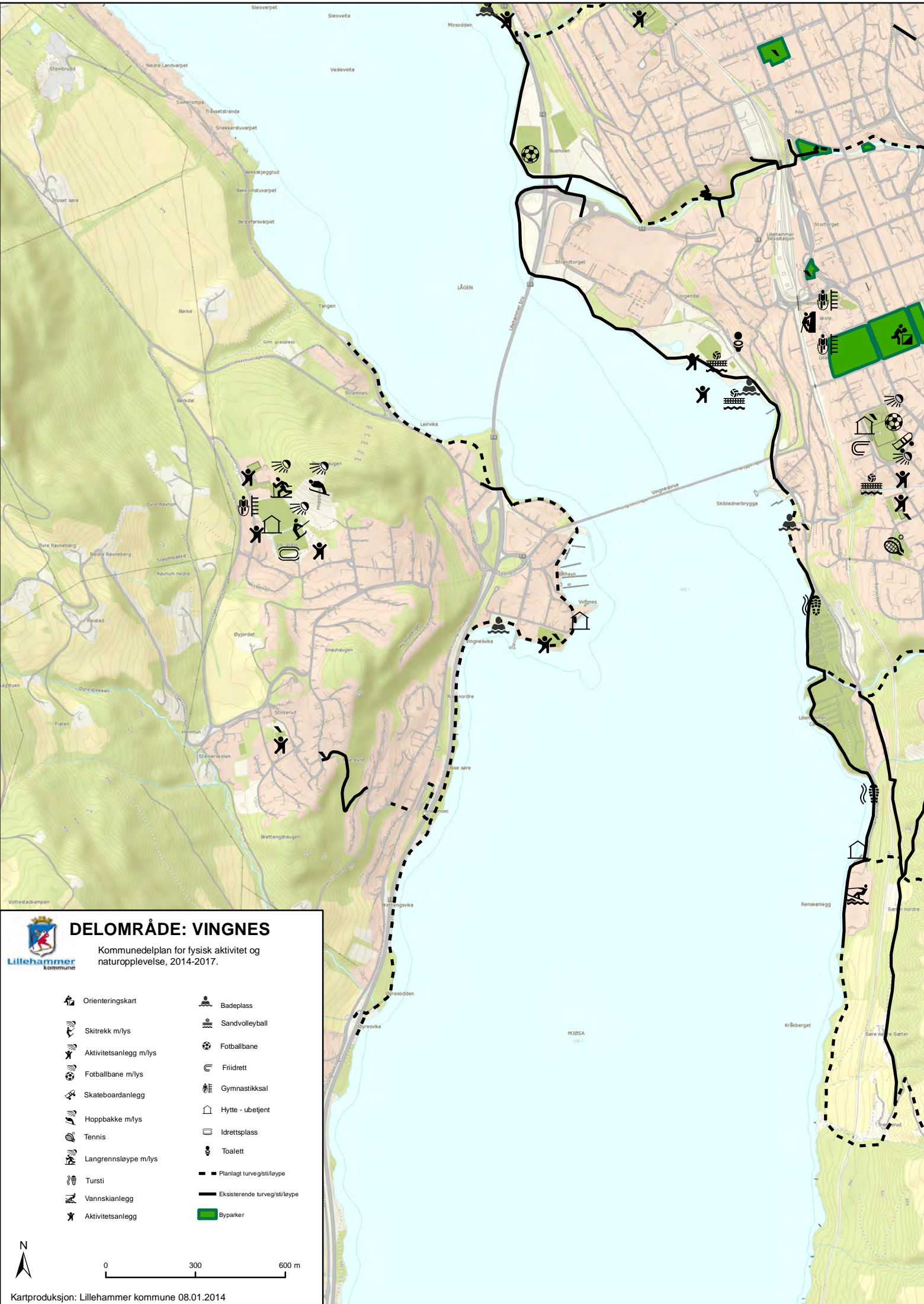
- Vingnesvika badeplass
- Vingar idrettspark
- Strandgata/Vingnesvika lekeplass – balløkke
- Klubbhus, Ro- og kajakkklubben
- Lekeareal Jørstadmoeien
- Stavnesveien
- Fløyterodden
- Hågåveien
- Pinnikhaugen
- Småbåthavna
- Gammel gravlund i Leirvika

Hovedutfordringer:

- Ivareta og videreutvikle strandsonen i forbindelse med plan for ny E6.
- Videreutvikle strandsonen.
- Videreutvikle Vingar Idrettspark.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

- Videreutvikling av idrettsparken, i henhold til plan fra Vingar IL. Omfatter både idrettsanlegg som 7-erbane gress og nærmiljøanlegg, bl.a. rehab BMX-bane og akebakke
- Oppgradering av strandområder på Vingnesodden/Vingnesvika
- Utvidelse av badeplassen i Vingnesvika
- Gang- og sykkelveg i strandsonen, fra Traasethstranda til Vingrom
- Turløype Børke – Traaseth – Skinnerlien
- HC-toalett Vingnesvika
- Tursti/skiløype fra Vingar idrettspark til Kjølén/Vottestadhøgda
- Utvikle småbåthavnas nordre del som park-/turområde.

DELOMRÅDE: VINGNES
 Lillehammer kommune
 Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

Orienteringskart	Badeplass
Skitrekk m/lys	Sandvolleyball
Aktivitetsanlegg m/lys	Fotballbane
Fotballbane m/lys	Fridrett
Skateboardanlegg	Gymnastikksal
Hoppbakke m/lys	Hytte - ubetjent
Tennis	Idrettsplass
Langrennsløype m/lys	Toalett
Tursti	Planlagt turveg/sti/løype
Vannskianlegg	Eksisterende turveg/sti/løype
Aktivitetsanlegg	Byparker

0 300 600 m

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

4.2.5 RØYSLIMOEN / VÅRSETERGRENDA

Befolkning. 2817

0-5: 190
6-15: 439
16-19: 102
20-24: 123
25-66: 1594
67+: 214
(pr. 1. januar 2017)

Sonen omfatter Roterud, Røyslimoen, Vårsetergrenda og Høstmælingen.

Viktige kvaliteter i Røyslimoen/Vårsetergrenda

Området har svært gode muligheter for friluftsliv, med direkte kontakt til store utmarksområder. Det er turveg- og skiløypeforbindelse med lys fra Vårsetergrenda til Birkebeineren skistadion. Det er også løype- og turstiforbindelse fra Røyslimoen til løypenettet i Søre Ål og Brøttumsmarka. Området omkring Røyslitjern er et vakkert naturområde godt egnet for nærfriluftsliv.

Nærhet til natur:

Roterud idrettslag preparerer skiløyper med snøscooter på nærmiljøanlegget, omkring Røyslitjern, samt forbindelse mot løypenettet i Søre Ål.

Røyslimoen idrettspark

Røyslimoen idrettspark ligger i tilknytning til Røyslimoen skole og inneholder blant annet kunstgressbaner for fotball, klubbhus, discgolf, akebakke/ skileikanlegg, asfaltflater for skate, basket og isaktivitet, balløkke, BMX-bane, lita lysløype og sandvolleyballbane. På skolen er det gymsal som er mye brukt også på ettermiddag/kveldstid. Det er behov for rehabilitering av nærmiljøanlegget.

Lekeplass Gabbrostien

I Røyslimoen er det regulert en intern grønnstruktur, men områdene er dels uegnet til tiltenkt bruk slik de ligger i dag. En opprydding og en bedre opparbeiding av de interne friområdene er ønskelig.

I Vårsetergrenda er det et godt internt nett av gangveger/stier. Det er for øvrig få aktivitetsanlegg i Vårsetergrenda. Balløkkka i Hestehoven er det eneste nærmiljøanlegget av noe størrelse.

Områder for lek og aktivitet:

Kløverenga nærmiljøanlegg

Områder og anlegg i Røyslimoen/Vårsetergrenda.:

- Røyslimoen Idrettspark: kunstgressbane, asfaltflater for skate og basket (islegges om vinteren), balløkke, sandvolleyballbane, BMX-bane, lysløype, skileikanlegg, discgolf.
- Hestehoven: balløkke/isflate/ turveg, naturområde
- Kløverenga: liten ballplass for de minste, benker og bord
- Ryllikvegen: lekeplass, naturområde, stier
- Skogforvalter Lies veg: balløkke, naturområde
- Friområde Rødsildrevegen – Blomsterbakken: Naturområde, stiforbindelse
- Gode interne gangveger i Vårsetergrenda
- Lysløype/turveg til Kanalen/Birkebeineren skistadion
- Løypeforbindelse til Søre Ål / Brøttumsmarka
- Rikt stinett i utmarksområdene

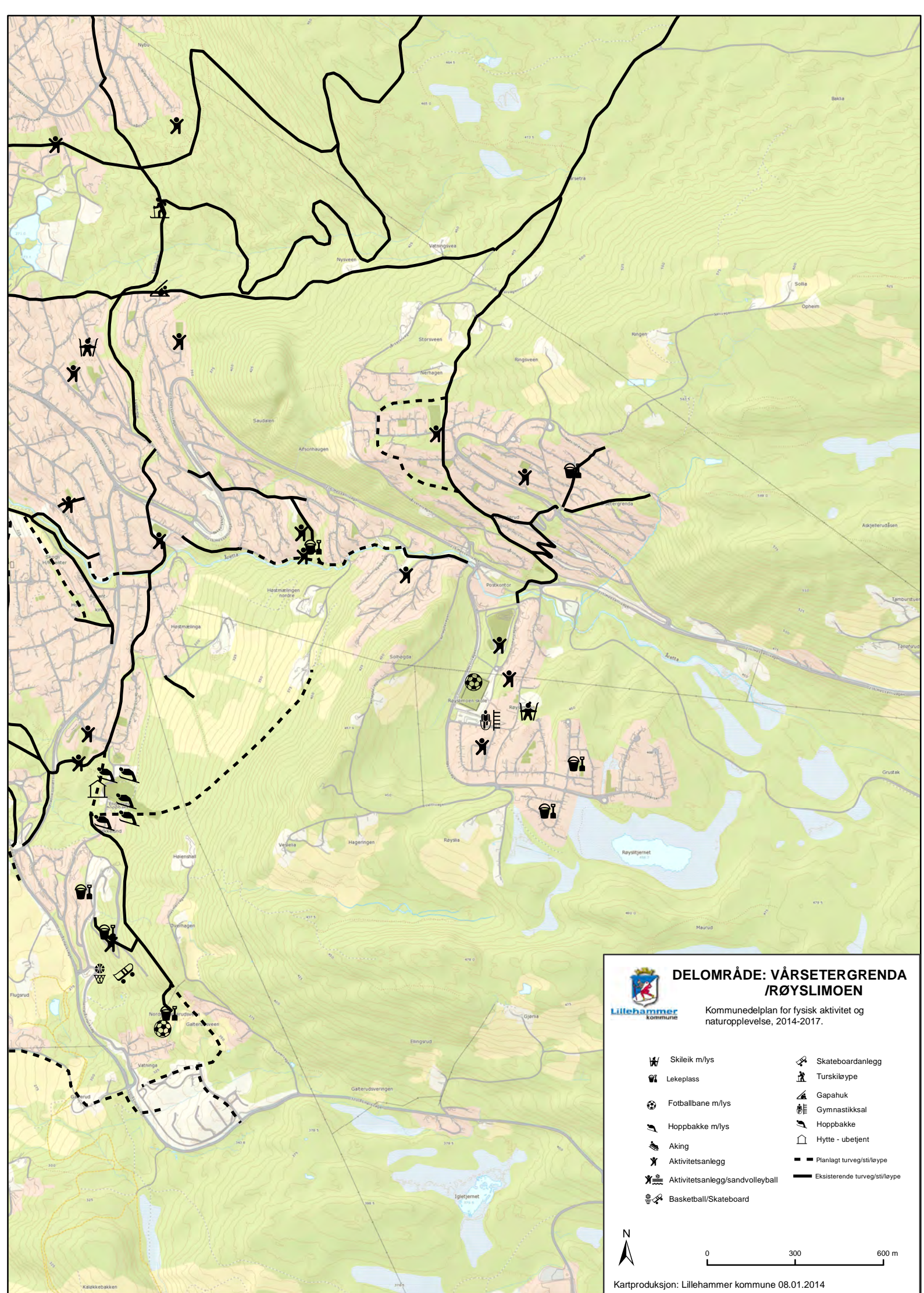
Hovedutfordring:

- Videreutvikle idretts- og nærmiljøanlegget for å ivareta økt bruk og nye brukergrupper

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak:

- Videreutvikle området ved balløkke i Skogforvalter Lies veg.
- Skiløype fra Røyslimoen til Hestehoven
- Turveg Røyslimoen – Mjøsa langs Åretta
- Tilrettelegging for opphold og bading ved Røyslitjern
- Opparbeiding av interne friområder i Røyslimoen
- Opparbeiding av nærmiljøanlegg/lekeplass/ ved Granittlia.
- Utvide parkeringskapasiteten i grustaket i Vårseterveien, alternativt vurdere annen lokalisering av utfartsparkering.
- Rehabilitering/videreutvikling av nærmiljøanlegget i Røyslimoen (volleyballbane, gressmatte, sykkelbane, isflate, klatrevegg)
- Skiløype fra Roterud via Vårsetergrenda til lysløypa mot Kanalen
- Utvidelse/ombygging av klubbhus, kiosk og utstyrslager.

DELOMRÅDE: VÅRSETERGRENDA /RØYSLIMOEN

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

 Lillehammer Kommune

 Skileik m/lys	 Skateboardanlegg
 Lekeplass	 Turskiløype
 Fotballbane m/lys	 Gapahuk
 Hoppbakke m/lys	 Gymnastikksal
 Aking	 Hoppbakke
 Aktivitetsanlegg	 Hytte - ubetjent
 Aktivitetsanlegg/sandvolleyball	 Planiert turveg/stiløype
 Basketball/Skateboard	 Eksisterende turveg/stiløype

N

0 300 600 m

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

4.2.6 SAKSUMDAL

Befolkning:	390
0-5 år:	31
6-15 år:	58
16-19 år:	10
20-24 år:	20
25-66 år:	208
67+:	63
(pr. 1. januar 2017)	

Saksumdal er ei jordbruksbygd med spredt bosetting vest i kommunen.

I Saksumdal er det store områder for natur og friluftsliv. Det er også et vakkert kulturlandskap her. Friluftsområdene er aktivt i bruk hele året.

Det er bygget VA-anlegg i Saksumdal. Dette åpner for økt boligbygging i grenda, og det kan på sikt bli økt behov for utvikling av aktivitetsområder i grenda.

Kirkeveien

I gamle dager måtte folket i Saksumdal til Fåberg for å komme til kirken. Den gamle kirkeveien er fortsatt i bruk som turvei. Det er mye kulturhistorie og naturopplevelse knyttet til turen over Kjølen.

Saksheim idrettsanlegg

Idrettsanleggene i Saksumdal ligger i forbindelse med barnehage og grendehus. På Saksheim idrettsanlegg finner vi ei gressløkke med lys, aktivitetssal, hinderløype og 2,5 km lysløype. Rinna idrettslag har bygget klubbhus og garasjeanlegg for tråkkemaskin.

Rinna IL preparerer ca. 45 km skiløyper med utgangspunkt fra idrettsplassen i Saksumdal. Løypene har forbindelse med Vingar IL's løyper, og går både på Saksumdalkjølen og Rukkjølen.

Områder og anlegg i Saksumdal

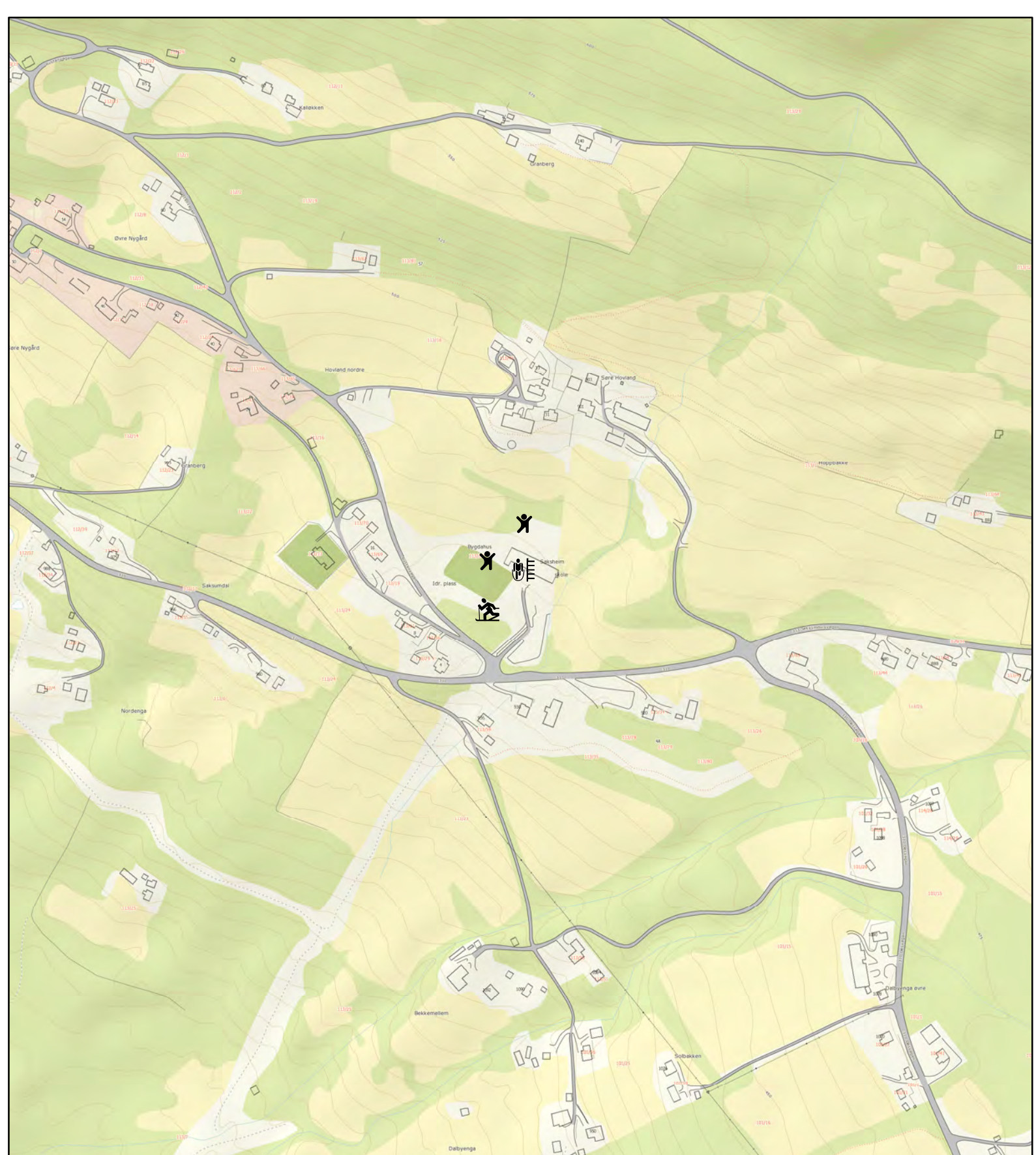
Saksheim idrettsanlegg
Kirkeveien
Pinssletta
Lysløype
Skiløypenettet for øvrig

Hovedutfordring:

- Videreutvikle idrettsanlegget for å ivareta nye brukergrupper.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

- Rehabiliterer fotballbane
- Gamlevegen, tilrettelegges som tursti og skiløype

DELOMRÅDE: SAKSUMDAL

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

 Lillehammer kommune

- Gymnastikksal
- Langrennsløype m/lys
- Aktivitetsanlegg

N

0 100 200 m

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

4.2.7 RUDSBYGD

Befolkning:	516
0-5 år:	38
6-15 år:	62
16-19 år:	23
20-24 år:	26
25-66 år:	287
67+	80
(pr. 1. januar 2017)	

Rudsbygd er ei tradisjonsrik jordbruksbygd med store natur- og friluftslivsområder. Det vakre kulturlandskapet gir identitet til bygda. Rudsbygd har nærhet til utmarksområder med gode muligheter for friluftsliv. Gausa renner igjennom bygda, og gir muligheter for fiske og bading.

Rudsbygd idrettslag eier og drifter alle anleggene i sonen. De står for preparering av skiløypene på Bakseterkjølen. Videre kjører de opp snøscooterløype i området Kinna – Vesleseter – Rinnåsen, fra vinterferie til påske.

Rudsbygd idrettspark

Buvollen skole med barnehage og idrettsanlegg, utgjør tyngdepunktet i Rudsbygd. Idrettsparken fungerer som samlingsplass og grendahus for bygda. Området inneholder en fotballbane gress, delanlegg for friidrett, 3 km lysløype, asfaltflate, hoppbakke og gymsal.

Anlegg og områder

Rudsbygd idrettspark
Saga stadion i Rudsbygd øverbygd: gressbane 28x50m
Brubakken: Balløkke gress med mål. Privat grunn.
Skolevei Finnerud – Simenrud: sti mellom Øverbygda og R 255
Gangveg fra Alsberg forbi Tollersrud mot Buvollen.
Badeplass ved Arlibrua

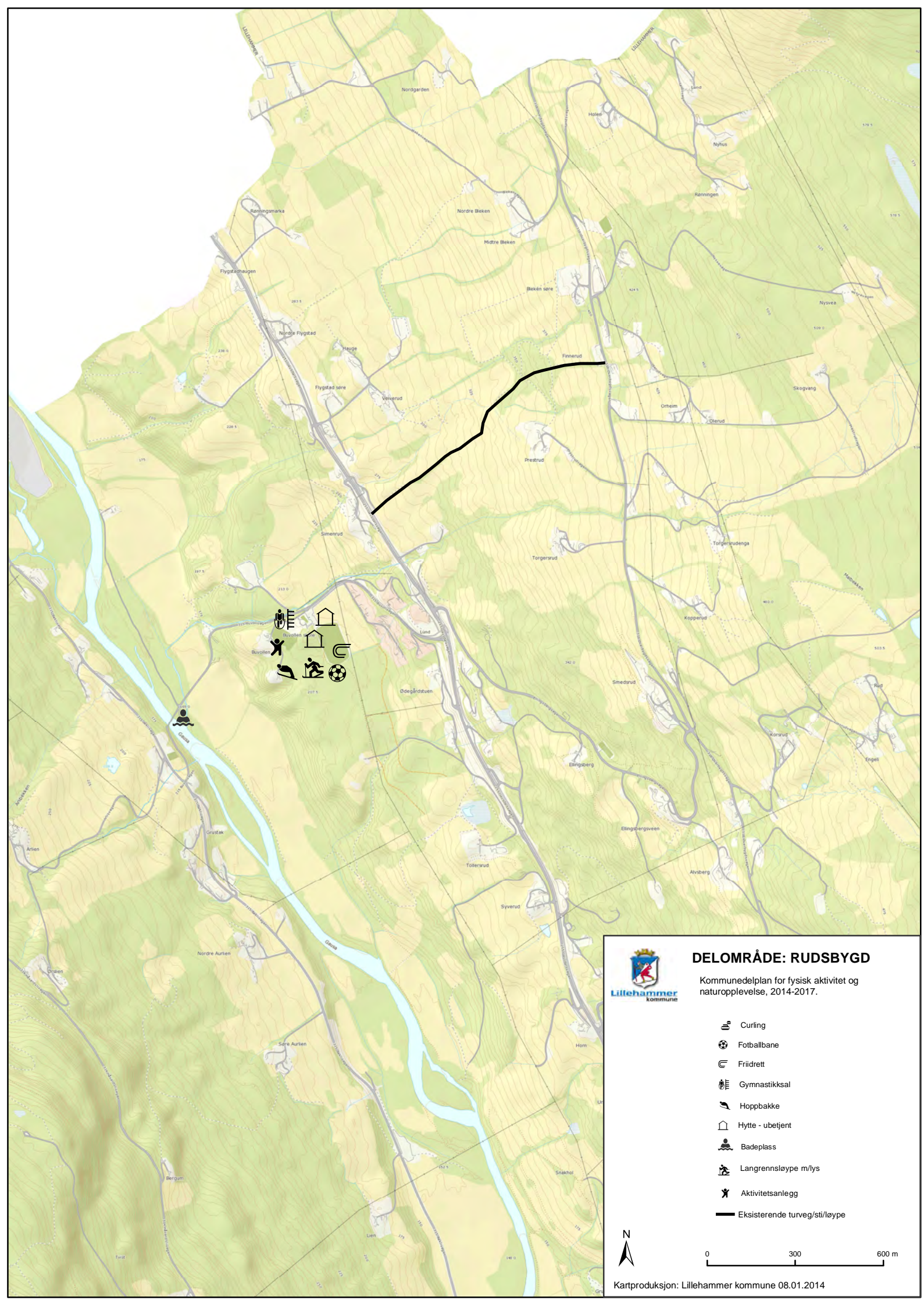

Hovedutfordring:

- Opprettholde standard på idrettsanlegget

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

- Omlegging av lysløype i forbindelse med boligbygging ved Tollersrudmyra/Øygardsstugua.
- Oppgradering av badeplassen ved Arlibrua

DELOMRÅDE: RUDSBYGD

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

 Lillehammer
Kommune

- Curling
- Fotballbane
- Friidrett
- Gymnastikksal
- Hoppbakke
- Hytte - ubetjent
- Badeplass
- Langrennsløype m/lys
- Aktivitetsanlegg
- Eksisterende turveg/sti/løype

N

0 300 600 m

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

4.2.8 FÅBERG / JØRSTADMOEN

Befolkning: 2534

0-5 år: 147

6-15 år: 307

16-19 år: 137

20-24 år: 217

25-66 år: 1363

67+: 363

(pr. 1. januar 2017)

Denne sonen omfatter hele Jørstadmoen skolekrets, på begge sider av Lågen fra Øyer grense i nord til Stor-Hove og Kolberg i sør.

Viktige kvaliteter på Fåberg/Jørstadmoen

Forsvaret tilrettelegger store deler av grønnstrukturen sentralt på Jørstadmoen. Den sivile befolkningen har glede av dette gjennom anlegg som fotballbane, disc-golfbane, hinderløype, lysløype og stier innenfor forsvarets område.

Det er et vakkert kulturlandskap i Fåberg/Jørstadmoen. Noe av det eldste og mest verdifulle kulturlandskapet i hele kommunen finner vi på Jørstadhøgda. Grenda har også nærhet til store utfartsområder.

Det er få nærmiljøanlegg både på Fåberg og Jørstadmoen.

Jernbanen er en barriere gjennom tettstedet Fåberg Stasjonsby.

Blåbrua over Gausa er et kjent landemerke på Fåberg

Gausa/Lågen

Gausa og Lågen møtes her og danner Lågendeltaet. På dette deltaet finner vi de karakteristiske og vakre Jørstadmovollene.

Langs Gausa og Lågen er det særlig gode muligheter for fiske, men også bading. Det er regulerte friområder både langs Gausa og Lågen. Friområdet ved Gausa har direkte tilknytning til Jorekstad, og har et stort potensiale som aktivitetsområde. I dette området er det registrert edelløvsskog, noe som krever særskilte hensyn ved utvikling av området.

Det er flere friareal langs Lågen som har stort utviklings-potensiale, mest aktuelt er Utstillingsplassen på Fåberg.

Jorekstad

Jorekstad Idrettspark er tyngdepunktet for kultur- og idrettsaktiviteten i grenda. Her er det grendehus, idrettshall, en 7-erbane, en 11-erbaner gress og en 11-erbane kunstgress, stort flerbruksareal med gress, div. småanlegg og utgangspunkt for lysløypa.

Badeanlegg

Byens badeanlegg ligger som en del av idrettsparken. Her er

innendørs og utendørs badeanlegg med stupetårn, sklie og fine oppholdsarealer.

AS Jorekstad står for driften av badeanlegg og idrettshall, mens Fåberg idrettslag drifter øvrige utendørs idrettsanlegg.

Stevnelunden på Jorekstad er et parkpreget område i idrettsparken. Jorekstad/Stevnelunden må sees i sammenheng med friområdet/badeplassen ved Gausa. Dette området har et stort potensial og kvaliteter som bør forsterkes/bevares.

Anlegg/områder på Fåberg og Jørstadmoen

- Jorekstad idrettspark
- Jørstadmoen idrettsanlegg
- Friområde ved Gausa
- Edvard Bræins veg nærmiljøanlegg
- Jørstadmoen krigsgravplass
- Friområde ved Lågen
- Utstillingsplassen på Fåberg
- Carl Hagens vei, nærmiljøanlegg
- Fåberg Skytehall
- Løyper og stier
- Fåberg kultursti
- Pilgrimsleden
- Bob- og akebane
- Vegmuseet (åpent og tilgjengelig parkområde)

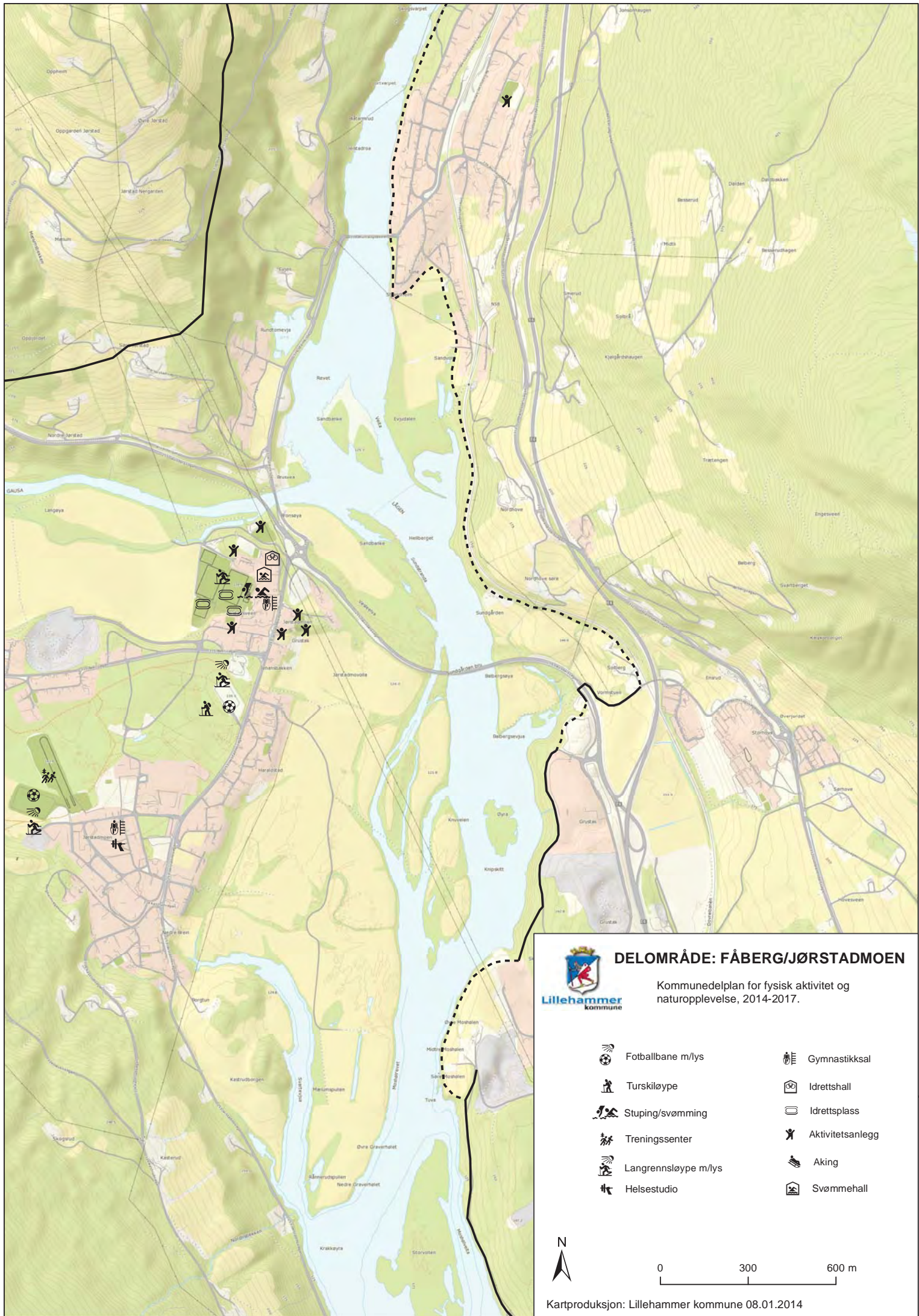
Hovedutfordringer:

- o Opprettholde standard og videreutvikle Jorekstad idrettspark for å ivareta nye brukergrupper.
- o Øke tilrettelegging langs Gausa og Lågen, deriblant sikre tilgjengelighet for funksjonshemmede.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

- Utvikling av området ved Utstillingsplassen
- Idrettshall Jorekstad, rehab. ventilasjon, lys og garderober
- Utvidelse fritidsbad Jorekstad
- Videreutvikle område ved Carl Hagens vei
- Videreutvikle område ved Grenaderveien
- Innløsning/avtale om bruk av friareal ved Brunlaug bru
- Gangsti fra Jorekstad til Flåkåli Bru, langs Gausa

DELOMRÅDE: FÅBERG/JØRSTADMOEN

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

Fotballbane m/lys	Gymnastikksal
Turskiløype	Idrettshall
Stuping/svømming	Idrettsplass
Treningssenter	Aktivitetsanlegg
Langrennsløype m/lys	Aking
Helsestudio	Svømmehall

0 300 600 m

4.2.9 ØVRE ÅL

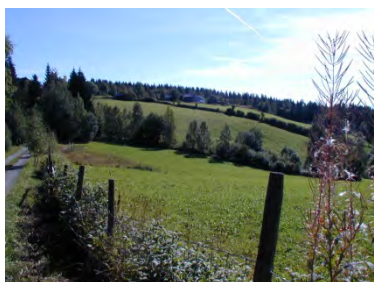
Befolkning: 1093

0-6 år: 59
 7-15 år: 132
 16-19 år: 60
 20-24 år: 62
 25-66 år: 600
 67+: 180
 (pr. 1. januar 2017)

Øvre Ålsbygda består av spredt bebyggelse ovenfor bykjernen.

Birkebeineren skistadion er de siste årene oppgradert for å tilfredsstille internasjonale krav for langrenn og skiskyting. På Birkebeineren er det varierte aktiviteter gjennom hele året. Birkebeineren hestesenter er hovedanlegg for ridning i Lillehammer. Lillehammer brukshundklubb har base i området og Lillehammer cykleklubb har etablert anlegg for terrengsykling i området.

I Lysgårdsbakkene har det de siste årene vært gjort betydelig modernisering og oppgradering. Begge bakkene er i henhold til internasjonale krav.

Bebyggelsen i Øvre Ålsbygda ligger spredt i vakkert kulturlandskap

Friluftsliv

Mulighetene for friluftsliv er gode. Det er flotte naturområder og et rikt tursti- og skiløypenett av høy standard i sonen. Nordseter og Gropmarka ligger i umiddelbar nærhet.

Anlegg og områder i Øvre Ålsbygda

- Birkebeineren skistadion: langrenn, skiskyting, ridning, skileik, hundeaktivitet, sykling mm.
- Lysgårdsbakkene
- Flømyra lerduebane
- O-kart
- Abbortjern
- Stier og løyper

Hovedutfordringer:

- o Tilrettelegge for sambruk mellom ulike brukergrupper, som ski, rulleski, hest, sykkel, hundeaktivitet, fotturer osv.
- o Ivareta allmennhetens friluftsinnteresser i forbindelse med utvikling av idrettslige og kommersielle interesser i området.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

- Utvikling av friluftsområdet ved Abbortjern, inkludert bade plass og bedre tilgjengelighet
- Etablere separate ridestier, sykkeløyper osv.
- Videreutvikling av Birkebeineren hestesenter

4.2.10 VINGROM

Befolkning: 999

0-5 år: 70

6-15 år: 144

16-19 år: 61

20-24 år: 53

25-66 år: 542

67+ 129

(Pr. 1. januar 2017)

Vingrom er et grendesamfunn lengst sør i kommunen. I de senere år har det vært en del utbygging her.

Viktige kvaliteter i Vingrom:

Området preges av et verdifullt kulturlandskap og nærhet til Mjøsa.

Det er også store utfartsområder i tilknytning til Vingrom.

Nedfartsløypa skaper en viktig forbindelse til disse utfartsområdene.

Vingrom idrettslag preparerer, merker og vedlikeholder skiløyper i Fåberg Vestfjell.

Vingromdammen

Vingromdammen

Vingromdammen er et stort, fint bade- og rekreasjonsområde. Det er bademuligheter både i en skjermet dam og på stranda. HC-toalett, sandvolleyball, gapahuk er etablert. Videre er det etablert en utsettingsrampe for småbåter. Parkering på vestsiden av E6, med undergang under E6 langs Rinna. Skolen bruker området mye og disponerer en hytte i området.

Det er laget en plan for videreutvikling av området, i et samarbeid mellom kommunen og grendeutvalget, skole og barnehage.

Rinna

Rinna renner gjennom Vingrom og setter sitt preg på grendas sentrum. Det er gode muligheter for å etablere turmuligheter langs elva og slik utnytte elvas kvalitet bedre enn i dag. Ved boligfeltet sør for Rinna er det påbegynt en gangveg langs elva.

Vingrom idrettspark

Vingrom idrettspark ligger i tilknytning til skolen og barnehagen. Det kan etableres sterkere forbindelse til elva fra friområdet.

I idrettsparken finnes lysløype, fotballbane gress, 7-erbane med kunstgress, delanlegg friidrett, balløkke/isflate og petanque-bane. Vingrom skole har gymsal. Anleggene i idrettsparken ligger i hovedsak på kommunal grunn, men eies og driftes av idrettslaget.

Områder og anlegg i Vingrom:

- Vingrom idrettspark
- Vingromdammen
- Turløypenettet
- Døslia lerduebane
- O-kart.

Hovedutfordringer:

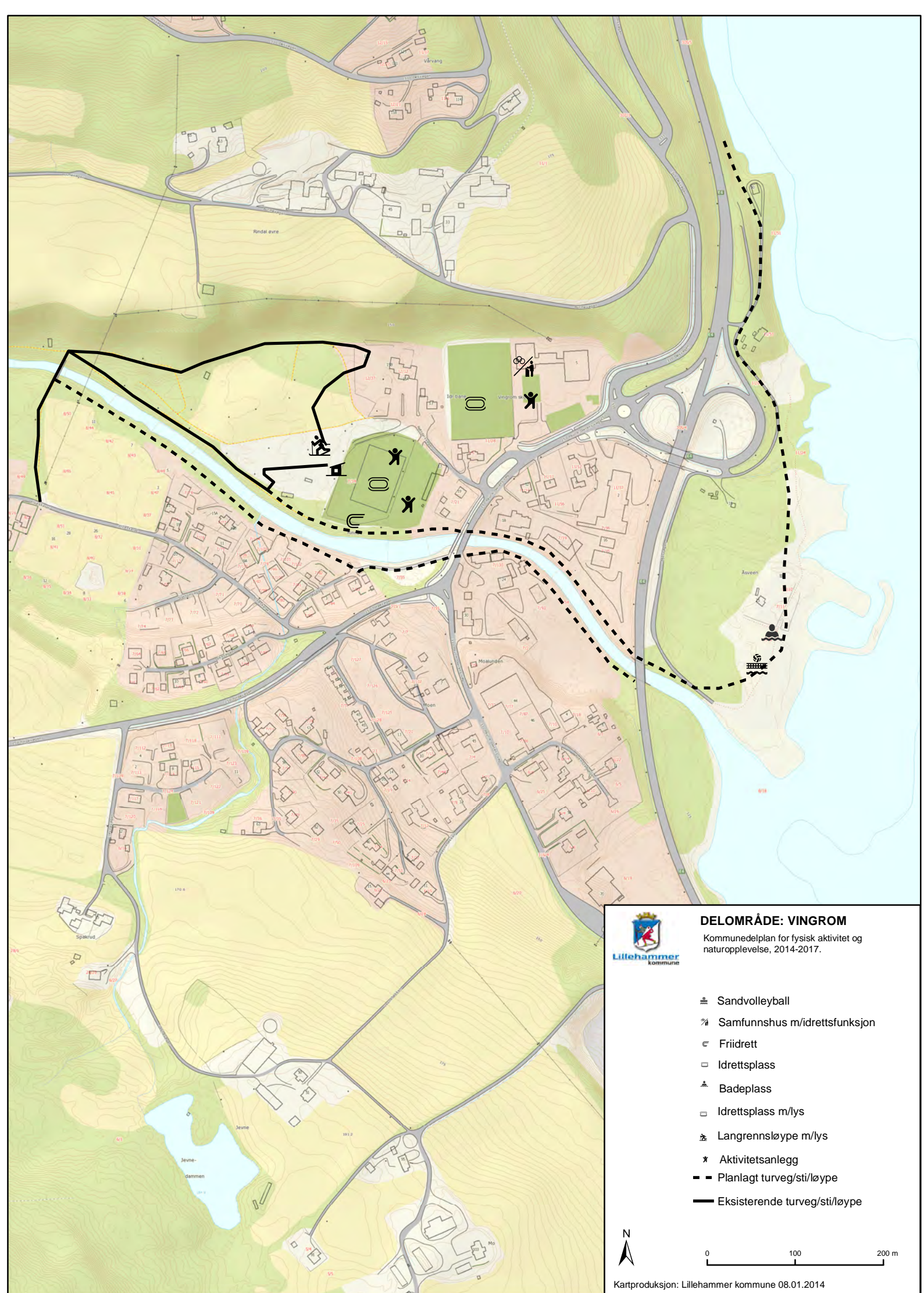
- o Videreutvikle idrettsparken.
- o Tilrettelegge for friluftsliv langs Rinna og ved Mjøsa.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak:

- Videreutvikling av området ved Vingromdammen i henhold til plan, flere benker, søppeldunker og bedre sandstrand, skilting parkering osv.
- Turveg langs Rinna
- Rydding/rehabilitering av 5 km skiløype
- Turveg/gangveg langs Mjøsa fra Vingrom til Vingnes.

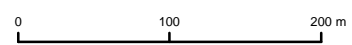

DELOMRÅDE: VINGROM

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

- Sandvolleyball
- Samfunnshus m/idrettsfunksjon
- Friidrett
- Idrettsplass
- Badeplass
- Idrettsplass m/lys
- Langrennsløype m/lys
- Aktivitetsanlegg
- Planlagt turveg/sti/løype
- Eksisterende turveg/sti/løype

4.3 FRILUFTSOMRÅDER

Stortingsmelding om friluftsliv legger følgende definisjon til grunn av friluftsliv:

”opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse”

Lillehammer har gode og varierte muligheter for friluftsliv, knyttet både til nærområder og større naturområder. Særlig verdifulle er områder ved vassdrag, kulturlandskapet, bymarka og fjellområdene. Friluftstilbudet i kommunen er viktig for byens innbyggere. Det er også en sentral del av reiselivstilbudet i distriktet.

Mange områder er godt tilrettelagt, mens andre områder er mer urørte og appellerer til egen utforskertrang. Det er ønskelig å ha en differensiert tilrettelegging for friluftsliv i natur- og utmarksområdene. Noen områder bør bevares relativt urørte med en enkel grad av tilrettelegging og med minst mulig terrenginngrep (dette er et mål for Gropmarka). I andre områder er det ønskelig med en større grad av tilrettelegging (for eksempel Olympiaparken). Dette er i tråd med kommuneplanens intensjoner.

Allmennhetens bruk av utmarksområdene sikres i utgangspunktet gjennom allemannsretten i friluftslivloven. Inngrep i form av fysisk tilrettelegging forutsetter imidlertid grunneiers samtykke. I Lillehammer har et godt samarbeid mellom grunneiere, kommunen og andre aktører som for eksempel DNT Lillehammer og ulike idrettslag, vært avgjørende for utvikling av det gode sti- og løypetilbudet i kommunen.

Men tilrettelegging kan også ha andre former enn fysiske inngrep. Produksjon av temakart, organiserte turer, ulike nettsider med promotering av for eksempel sykkelmulighetene i marka bidrar til økt aktivitet og ferdsel i utmarka.

Utvikling går mot et mer mangfoldig friluftsliv med nye typer aktiviteter. Bl.a. er interessen for sykling økende, både på veg og i terreng. Egne merkede traseer for sykling i naturområdene vil kunne forebygge brukskonflikter. Det vil kanalisere ferdselen, gi mulighet for særskilte tilretteleggingstiltak og dermed forhindre slitasje på sårbar natur. Her vil man igjen være avhengig av et konstruktivt samarbeid med grunneiere.

Mange terrengsyklister er imidlertid mer opptatt av naturopplevelse og er i liten grad interessert i stier spesielt tilrettelagt for sykling. Dette medfører et behov for samarbeid mellom ulike brukergrupper, økt tilrettelegging og forsterking av stinettet samt samarbeid og veiledning omkring hensynsfull ferdsel for alle brukergrupper.

Friluftslivloven gir mulighet for regulering av ferdselen gjennom forskrift. Det er i utgangspunktet ikke ønskelig, med mindre det anses som nødvendig i forhold til sikkerhet for andre brukere og/eller ivaretagelse av spesielt sårbare naturområder.

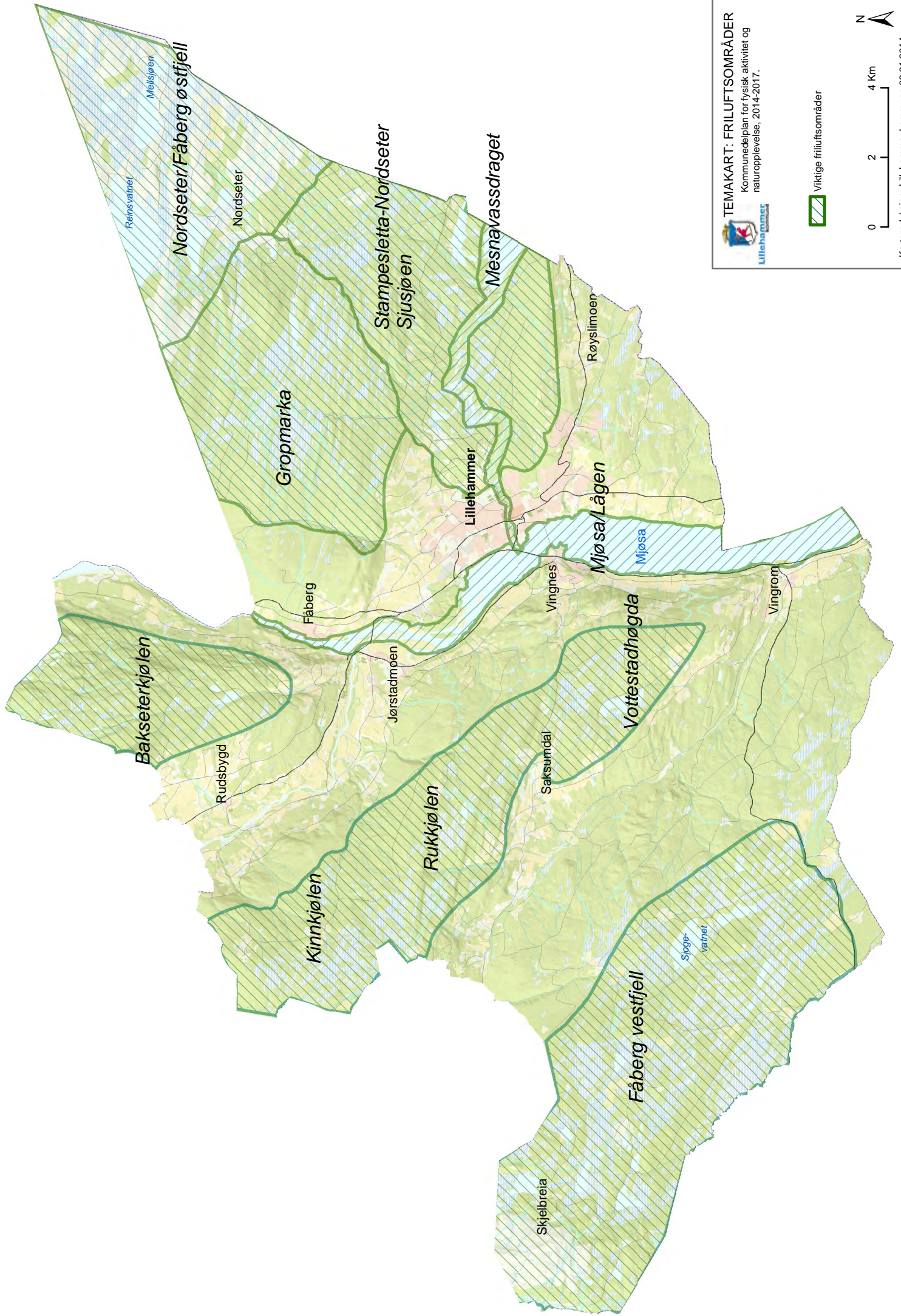
Egenorganisert aktivitet som friluftsliv når ofte grupper som den organiserte idrettene ikke når, og friluftslivsaktivitet har en jevnere fordeling i deltakelse i alle sosiale lag i befolkningen. I henhold til SSB's levekårsundersøkelse 2014 deltok 94% av befolkningen i friluftslivsaktivitet.

Fotturer er den mest utbrete aktiviteten. De viktigste begrunnelsene for aktiviteten oppgis å være trim/bedre fysisk form, oppleve naturens stillhet og fred, komme bort fra mas og stress og komme bort fra støy og forurensning.

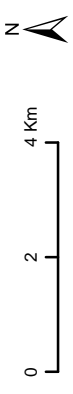
Fredelige omgivelser handler både om fravær av støy og om den positive opplevelsen av stillhet. Men stillhet er ikke bare fravær av målbar støy. Stillhet er en kvalitet som kan tåle et målbart innslag av (natur)lyd, men som forutsetter at vi har tilgang til fri natur. Det er derfor viktig å sikre stille områder for friluftsliv og rekreasjon. Restriktiv holdning til motorferdsel i utmark står sentralt her.

Også "visuell støy" har betydning for natur- og friluftslivsopplevelsen. For eksempel kan lysløyper og lys fra veganlegg og hytteområder influere på betydelige områder som ellers vil oppleves som inngrepsfrie.

TEMAKART: FRILUFTSOMRÅDER
 Kommunedelplan for fysisk aktivitet og
 naturopplevelse, 2014-2017.

4.3.1 GROPMARKA

Gropmarka skal bevares som utfartsområde for naturbasert friluftsliv, med enkel grad av tilrettelegging.

Beskrivelse:

Gropmarka er et større sammenhengende naturområde som ligger mellom Lillehammer by, Hafjell og Nordseter. Denne plasseringen gjør Gropmarka til et særskilt verdifullt område for friluftsliv, der en kan finne stillhet og ro. Det medfører også at Gropmarka er svært aktuelt som forbindelsesområde mellom disse destinasjonene, både for fotturer, skiturer og sykkelturet.

Gropmarka har spesielt stor betydning som bynært friluftsområde, både sommer og vinter. Området har variert topografi og vegetasjon, med skog, vann og myrer.

Kommuneplanen

I kommuneplanen er Gropmarka vist som hensynssone Friluftsliv. Deler av Gropmarka er vist som hensynssone Naturmiljø. Det er knyttet retningslinjer til hensynssonene.

Det er under bygging hytteområde ved Landetjern, i retning mot Gropmarka. Dette kan influere på opplevelsen av Gropmarka som uberørt.

Naturmangfold

Gropmarka er tilholdssted for enkelte sårbare dyre- og plantearter, som f.eks hønehauk og kongeørn ved Turthaugene. Gropmarka har ornitologisk betydning i regional sammenheng, med blant annet hekkeplass for ender og vadefugl. Her finnes trekkveger for elg og helårs beiteområder for elg og rådyr. Mindre rovpattedyr som rev og mår finnes. Det er moderat bestand av skogsfugl.

I nordøstre del av Gropmarka og over i Øyer kommune, under Slåseterfjellet, er det bestand av gammel fjellskog som inneholder flere rødlistearter (sjeldne og/eller truede arter). Det er registrert flere lokaliteter av rikmyr.

Tilrettelegging for friluftsliv

Tilrettelegging for friluftsliv må i dette området utføres særdeles skånsomt og med minst mulig naturinngrep. Det skal være en restriktiv holdning til nye tiltak i området, også i forhold til barmarkspreparering/terrenginngrep for skiløyper, stier og sykkeltraseer.

Anlegg

Det prepareres i dag ca. 25 km skiløyper i området, og det er ca. 52 km merka stier. Åsmyrløypa er scooterløype og det er scooterløype mellom Gropmarka og Øyer/Sandstulen. De andre løypene er to-spors, oppkjørt med tråkkemaskin. DNT Lillehammer foretar skilting, merking og rydding av stier. Grunnpreparering av skiløyper skjer ved et samarbeid mellom DNT Lillehammer og Lillehammer kommune.

Det er etablert sykkeltrase fra Hafjell gjennom Balbergskaret til Lillehammer, i regi av Vintersportregionen.

Ferdsl i Gropmarka kan skje med utgangspunkt i parkeringsplasser ved Balbergskaret, Skurvbrua, Nordseter og Birkebeineren skistadion.

Flømyra lerdubane ligger i Gropmarka. På grunn av støy er skyting konfliktfylt i forhold til de sterke friluftinteressene i området. Det bør derfor på sikt være aktuelt å flytte denne aktiviteten til et fremtidig skyteanlegg på Korsåsen.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

- O-kart Gropmarka vest
- O-kart Jomotsvea mot Nordseter
- Planfri kryssing over Nordsetervegen ved Skurvbrua
- Nedfartsløype Balbergskaret/Nordre Ål
- Flømyra lerdubane, utvidelse, rehabilitering av standplass. 100 m bane for rifle?
- Utbedring av Åsmyrløypa som ettspors scooterløype.
- Tospors løype mot Øyer/Sandstulen
- Egen skiløypetrase langs Turthaugvegen

4.3.2 NORDSETER/FÅBERG ØSTFJELL

Bevare området som attraktivt utfartsområde for befolkningen og turister.

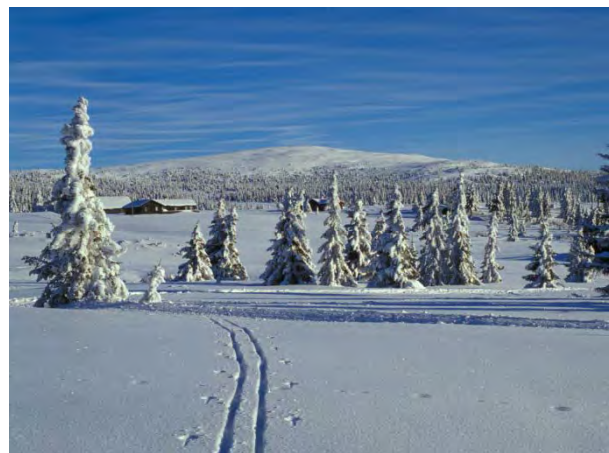
Beskrivelse:

Nordseter er kommunens største hytteområde, og det er flere overnattingsbedrifter her. Området har barskog og lauvskog i de lavereliggende partier og noe snaufjell i de høyeste områdene. Nevelfjell (1089 m.o.h) er det snaufjellet som ligger nærmest Lillehammer by. På vestsiden av Slåseterfjellet og Nevelfjell er det registrert store naturverdier knyttet til gammelskogmiljøer, herunder flere rødlistearter.

Nordseter er et meget viktig utfartsområde både for byens befolkning og turister, både sommer og vinter. Det er sti- og løypeforbindelse til store utfartsområder i både Øyer og Ringsaker. Nordseter er særlig på vinterstid et flott område for det enkle friluftsliv, der søken etter stillhet og ro er viktig. Vegen innover fjellet fra Nordseter er vinterstengt, sikret gjennom reguleringsplan. Dette er viktig for naturopplevelsen på vinterstid og en forutsetning for dagens løypetrase.

Nevelvatnet

Neveltoppen

Kommuneplanen

I kommuneplanens arealdel er de uregulerte delene av Nordseter vist som hensynssone Friluftsliv og grønnstruktur. Det er knyttet retningslinjer til hensynssonene.

Naturmangfold

Området har hjortevilt som elg, hjort og rådyr. Det er god bestand av rype og skogsfugl og det er et viktig område for rovfugler. Myrområdene har godt innslag av vadefugler. Gaupe observeres av og til. Det bør foretas kartlegging av tiurleik før hogst iverksettes i området. det er registrert flere lokaliteter av rikmyr.

Tilrettelegging for friluftsliv

Tilrettelegging for friluftsliv må skje med tanke på både turister og byens befolkning. Det er behov for en samlet plan for stier og løyper i og inntil Nordseter sentrum og en gjennomgang av gjeldende plangrunnlag på dette området.

Det er under bygging flere nye hytteområder og fortetting i eksisterende hytteområder på Nordseter. Det må i den forbindelse sikres at eksisterende sti- og løypesystem ivaretas og at nødvendige nye traseer etableres.

Friluftinteressene tilknyttet Landetjern som kvalitet for hele Nordseter og for allmennheten må ivaretas. Vannspeilet bør opprettholdes, god og naturlig tilgjengelighet samt tilstrekkelige attraktive oppholdsarealer ved tjernet må sikres. Dette må ivaretas ved utbygging i området.

Skiløyper i Nordseter området går dels i veg. Det er ønske fra noen hytteeiere om vinterbrøyting av disse vegene. Dette må ikke tillates før det er etablert fullgod omlegging av løypenettet og planskilt kryssing der det er aktuelt.

Det er flere parkeringsplasser på Nordseter som nyttes til utfartsparkering. Disse drives av grunneierne. Det er i perioder behov for ytterligere parkeringskapasitet. Det er regulert en utfartsparkering langs vegen ved Heståsen.

Anlegg

Det er en skiheis i området, et familieanlegg. Ett skiheisanlegg er nedlagt. Her planlegges det et aktivitetsområde for småbarn.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

- Samlet plan for sti- og løypenettet i og omkring Nordseter sentrum, gjennomføring av manglende lenker
- Omlegging av skiløypa mellom Nordseter og Lunkefjell
- P-plass Heståsen
- Planfritt kryss over Sjusjøvegen
- Sikre vannspeil, tilrettelegge oppholdsarealer langs Landetjern, samt sikre tilgjengelighet.

4.3.3 OMRÅDET MELLOM STAMPESLETTA, NORDSETER OG SJUSJØEN

Området mellom Stampesletta, Nordseter og Sjusjøen skal være friluftsområde med relativt høy grad av tilrettelegging for friluftsliv, med unntak av området langs Mesnavassdraget. Olympiaparken skal tilrettelegges som en flerbrukspark for turisme, idrett og friluftsliv.

Beskrivelse:

Hele området er et verdifullt, variert naturområde hvor Mesnavassdraget er det viktigste naturelementet. Vedrørende Mesnavassdraget se kap. 4.3.8. Det er et variert nett av stier og løyper, fra ettspors scooterløyper til 6 m brede løyper for massemonstring.

Olympiaparken inngår i dette området. Idrettsanleggene tilknyttet Olympiaparken fremgår av kap. 4.4.5. Det vises også til tematisk kommunedelplan for Olympiaparken, vedtatt 2009.

Olympiaparken

Olympiaparken har stor betydning for friluftsliv på flere måter:

Området i seg selv

I Olympiaparken foregår det turgåing, skigåing, riding, sykling, sopp- og bærplukking osv. Området er bynært og lett tilgjengelig både til fots og med sykkel. Et rikt sti- og løypenett (både turløyper og konkurranseløyper) gjør området attraktivt for både idrett- mosjon- og turaktivitet sommer og vinter.

Som utgangspunkt for aktivitet og opplevelse i tilgrensende områder

Parkeringsplassene på Stampesletta, Kanthaugen, Kanalen og Birkebeineren skistadion er hovedparkeringsplasser for utfart i dette bynære friluftsområdet. Stier, løyper og turveger gir forbindelse ut i tiliggende naturområder.

Som forbindelse mellom byen og fjellet

Olympiaparken har funksjon som korridor og forbindelse fra byen gjennom marka og videre opp på fjellet. Her er T-merke og umerke stier. Nedfartsløypa fra skistadion og ned til Stampesletta sikrer løypeforbindelse fra fjellet, gjennom marka og ned til byen. Løypeforbindelsen fra Skurvbrua/Birkebeinerløypa til nedfartsløype oppleves imidlertid som uklar gjennom Birkebeineren skistadion. Nedfartsløypa krysser også bilveg flere steder, noe som er svært uheldig.

Gamle Nordseterveg brukes som turveg sommerstid. Den er regulert til bevaring og må beskyttes mot inngrep i umiddelbar nærhet. Denne bør få en standard som gir mulighet for vinterbrøyting, slik at man får en god helårs gangforbindelse.

Kommuneplanen

I kommuneplanen er området vist som hensynssone Friluftsliv. Deler av området er vist som hensynssone Landskap og kulturlandskap og området langs Mesnaelva er vist som hensynssone Naturmiljø.

Naturmangfold

Her finnes hjortedyr som elg og rådyr samt forekomster av hjort. Bra bestand av orrfugl samt registrert storfugl. Det er også registrert rovfugl (ikke hekkende). Tretåspett (rødlista) er registrert. Gaupe observeres av og til.

Det vises til tematisk kommunedelplan for Olympiaparken, vedtatt 26.november 2009, for ytterligere informasjon om vilt- og naturområder innenfor Olympiaparken. Det er registrert rikmyr innenfor området.

Tilrettelegging for friluftsliv

Som et bynært område bør tilretteleggingen i dette området være god, samtidig som kvalitetene som et variert naturområde bevares. Det er særlig viktig å ivareta naturkvalitetene knyttet til Mesnavassdraget, som har stor rekreasjonsmessig betydning, og et spesielt rikt og sårbart fugleliv.

Deler av området består av kommuneskog. Kommuneskogen i dette området bør forvaltes slik at hensyn til friluftsliv og vern går foran økonomiske hensyn.

Abbotjern er et populært badevann p.g.a. god vanntemperatur og idylliske omgivelser. En skånsom tilrettelegging vil gjøre Abbotjern tilgjengelig for flere grupper

DNT Lillehammer ved Barnas Turlag har etablert base for sin aktivitet i Krokbu ved Krokflø. Dette er et samlingssted for turglade familier og er utgangspunkt for kortere og lengre turer, samt for padling innover Mesnavassdraget.

Det er etablert hestesenter på Birkebeineren skistadion og området brukes mye til ridning. For å unngå konflikt mellom turgåere og ryttere er det behov for egne stier for ridning. Kombinasjon turveg/ridesti er ikke tillatt i henhold til reguleringsbestemmelsene for Olympiaparken. Både tursykling og terrengsykling er en voksende aktivitet. Det vil etter hvert bli behov for egne sykkeltraseer. Brukshundklubben har også base og aktivitet i området.

Det er avgjørende viktig at friluftinteressene tilknyttet Olympiaparken ivaretas og forsterkes i forbindelse med eventuell utvikling av de idrettslige og kommersielle interessene i området.

Anlegg

- Merkede stier
- Preparerte skiløyper, turløyper og konkurranseløyper
- Lysløype ved Birkebeineren skistadion og videre til Vårsetergrenda
- Birkebeineren Hestesenter
- Birkebeineren Skistadion
- Abbotjern
- P-plasser ved Kanalen, Kanthaugen, Birkebeineren skistadion
- Mesnasaga fiskeplass
- Kanalen rasteplass
- Krokbu
- Løyper for terrengsykling

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

- Kanalen – Kanthaugen, turveg/skiløype
- Planfritt kryss over Nordsetervegen ved Skurvbrua
- Toalettanlegg ved utfartsparkeringsplassene
- Birkebeineren skistadion/Abbortjern, tilrettelegging friområde/badeplass
- Langberget - Mesnasaga, barmarkspreparering
- Birkebeineren hestesenter, ventilasjonsanlegg
- Omlegging/rehabilitering nedfartsløype nord, etablere planskilte kryssinger med bilveg
- Bedre løypeforbindelse gjennom og/eller omkring Birkebeineren skistadion
- Utbedring av Gamle Nordseterveg til helårs gangveg
- Egne ridestier og sykkeltraseer
- Utbedring av skibruer og skiløyper
- Utvidelse av Birkebeinerløypa og omlegging av ritraseen.
- Tiltak som fremmer fysisk aktivitet i egen regi ved Krokbu (f.eks. padleutstyr og naturstier).

4.3.4 FÅBERG VESTFJELL

Fåberg Vestfjell bør i fremtiden beholde det preget det har i dag. Tilrettelegging for friluftsliv bør være av enkel karakter, som ikke forringer de rike mulighetene for naturopplevelse.

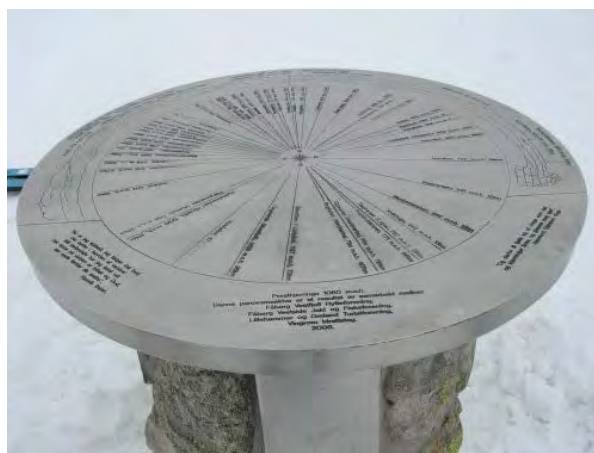
Beskrivelse

Fåberg Vestfjell er en del av et sammenhengende stort naturområde som omfatter kommunene Lillehammer, Gausdal, Nord-Aurdal, Etnedal, Nordre Land og Gjøvik. Det er det sørøstlige hjørnet av det store fjell- og utmarksområdet som strekker seg nordvestover til Jotunheimen, mellom Valdres og Gudbrandsdalen. Området består av mange små tjern og vann og store myrstrekninger. Den vestlige delen av området topper seg mot Prestkjerringa, 1060 m.o.h.

Området har både villmarkspreget og tilrettelagte områder, noe som gir en variert naturopplevelse. Det er seterdrift i område.

På veg til Prestkjerringa

Ny panoramaskive på Prestkjerringa

Kommuneplanen

I kommuneplanens arealdel er Fåberg vestfjell vist som hensynssone Friluftsliv. Deler av området er vist som hensynssone Naturmiljø.

Naturmangfold

Augga naturreservat er et 79 da stort barskogreservat. Formål med vernet er å bevare et høgproduktivt barskogområde.

Flokoa naturreservat er på 254 da. Formål med vern er å bevare et forholdsvis urørt skogsområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har særskilt betydning for di det er en bekkekløft med en velutviklet fosserøyksone med stort artsmangfold særpreget av rike forekomster av flere truede og sårbare arter. Flokofallet, Lillehammers største fossefall ligger i Flokoa naturreservat.

Det er registrert flere områder med rikmyr.

Her er hjortevilt som elg, rådyr og hjort. Elgen har trekkveger gjennom området vår og høst. Skogsfugl beiter i store deler av området og myrområder fungerer som hekkeplass for vadefugl og ender. Noe rype, gaupe og bever er observert.

Tilrettelegging for friluftsliv

Tilrettelegging for friluftsliv foretas av flere parter i området. Vingrom IL har ansvar for barmarkspreparering og oppkjøring av skiløyper, og har i den forbindelse et samarbeid med Fåberg Vestfjell hytteforening og Løypekomiteen for Vestfjellet i Gausdal kommune. Løypenettet er 90 km langt. Fjellmyra og Nyseterhøgda er utgangspunkter for et bredt skiløypenett både mot Skjellbreida og Gjøvik.

Fåberg Vestside Jakt- og fiskeforening har foretatt tilrettelegging for funksjonshemmede ved Åltjern, med fiskebrygge og grusstier langs vannet. Foreningen har satt ut benker/bord ved rasteplasser i området.

De siste årene er det ryddet, merket og skiltet mange kilometer stier i vestfjellet, spesielt i nordre del av området. Dette ved et samarbeid mellom Fåberg vestside JFF og Fåberg vestfjell hytteforening.

DNT Lillehammer har ryddet og merket sti fra Torpavegen via Skjellbreida til Kittilbu. Skjellbreidhytta er DNT Lillehammers overnattingssted.

Det er et godt nettverk av skogsbilveger egnet for sykling.

Anlegg

- Bade- og fiskeplass ved Åltjern
- P-plasser
- Skiløyper
- Stier

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

- Merking og skilting av sti- og løypenett
- Tilrettelegging, skilting av fiskeplasser
- Ivareta og eventuelt utvide sti- og løypenettet i forbindelse med hyttebygging
- Videreutvikling av anlegget ved Skjellbreidhytta for egenorgansiert aktivitet.

4.3.5 KINNKJØLEN/RUKKJØLEN/VOTTESTADHØGDA

Områdets karakter som relativt uberørt bevares. Tilrettelegging for friluftsliv bør være av enkel karakter, som ikke forringer de rike mulighetene for naturopplevelse.

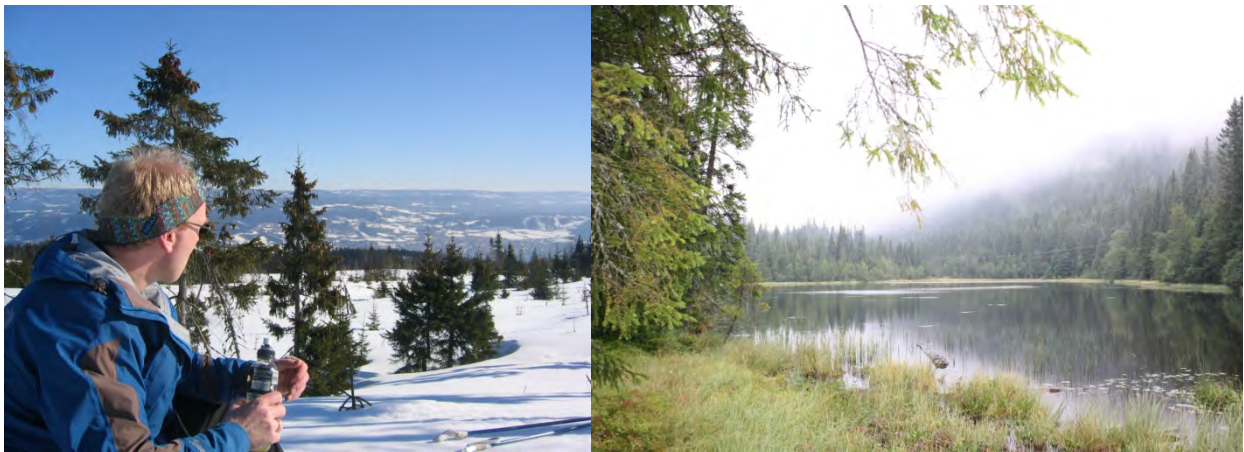
Beskrivelse:

Kinnkjølen og Rukkjølen er naturlig avgrenset av Gausdal, Saksumdal og Auggedalen. Området er av de minst berørte i kommunen og den indre delen er i all hovedsak fri for veger og hytter. Her er terrenget åpent og solrikt, med gammel skog og tallrike myrer.

Vottestadhøgda ligger mellom Vingnes, Saksumdal og Vingrom. Høgda er omringet av gardsbruk, spredt boligbebyggelse og vegnett. Høgda er skogkledd med tjern, myrer og skog.

Det er regulert skytebane og motorsportanlegg på Korsåsen. Dette vil støymessig påvirke et større område. Det er da spesielt viktig å ivareta natur- og friluftinteressene i den delen av området som ikke blir støyutsatt.

I forbindelse med etablering av motorsportanlegg/skytebane må nødvendig omlegging av løypenett foretas. De må sikres sti- og løypeforbindelse fra parkeringsplass ved anlegget og ut i tiliggende naturområder, da dette vil kunne bli et utgangspunkt for turer.

Kommuneplanen

Kommuneplanen viser området som hensynssone Friluftsliv. Store myrkomplekser er vist som hensynssone Naturmiljø.

Dyreliv

Her er hjortevilt som elg, rådyr og hjort. Elgen har trekkveger gjennom området vår og høst. Skogsfugl beiter i store deler av området og myrområder fungerer som hekkeplass for vadefugl og ender. Noe rype, gaupe og bever er observert. Ørn er observert i området.

Tilrettelegging for friluftsliv

Tilretteleggingen for friluftsliv er god i området. Med utgangspunkt i Ravnumsetra er det et betydelig løypenett nordover Ruka/Rukkjølen og sørover Vottestadhøgda. Tilførselsløyper fra Saksheim skole, fra Vingrom og fra Døsen. Løypenettet er oppgradert de siste årene.

Rinna IL- preparerer 43 km skiløyper på Rukkjølen/Saksumdalskjølen. Vingar IL preparerer 30 km skiløyper. Vingrom IL preparerer 20 km tilførselsløyper. Rudsbygd IL kjører opp snøscooterløype i området Kinna – Vesleseter – Rinnåsen på ettervinteren (vinterferie – påske).

Grunneiere har de siste årene lagt ned et betydelig arbeid i å rydde, merke og skilte stier i området Ruka – Veslesetra – Kinna – Rinnåsen – Støla. Dette stisystemet henger sammen med den gamle Kirkevegen som er merket fra Saksumdalen til Fåberg over Rukkjølen. På Turtdalshøgda og ved Demtjern er det fine rasteplasser med gapahuk.

Kinnshaugtjernet er et populært utfartsområde, og brukes til bading og fiske.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

- Merking og informasjon
- O-kart Rukkjølen, Rudsbygd Idrettslag
- O-kart Kinnkjølen, Rudsbygd Idrettslag
- Skytebane og motorsportanlegg på Korsåsen
- Omlegging av løypenett i området for skytebane og motorsportanlegg

*Det er rart med stillheten i skogen,
Den er aldri fravær av lyd,
aldri tom og skremmende,
slik den kan bli i lukkede rom.
Du hører trærnes mjuke risling i vinden,
En korsnebb fløyter sin vemodige tone,
Og hakkespetten trommer lydt på tørrhara,
men summen av det hele er likevel stillhet,
en stor ro som kjærtegnertrommehinnene
og lar deg høre livet brenne i deg
som suset av flammer på et lys.*

Hans Børli

4.3.6 BAKSETERKJØLEN

Områdets karakter som relativt uberørt bevares. Tilrettelegging for friluftsliv bør være av enkel karakter, som ikke forringer de rike mulighetene for naturopplevelse.

Beskrivelse:

Bakseterkjølen er naturlig avgrenset av Rudsbygd/Gausdal og Lågen. Den søndre del av Bakseterkjølen ligger i Lillehammer kommune. Dette er et skogsområde med små vann og setre og med fine turmuligheter på stier, skogs- og seterveger. Jørstadhøgda, søndre del av området, er et spesielt viktig kulturlandskapsområde med storslagne utsiktspunkter.

Kommuneplanen

I kommuneplanens arealdel er Bakseterkjølen vist som hensynssone Friluftsliv. Det er knyttet retningslinjer til hensynssonene.

Naturmangfold

Svarverud Naturreservat ligger nord-øst i området, nord-øst for Hoknakkappen, inntil grensa til Øyer kommune. Området er 20 da stort og formålet med fredningen er å bevare en urørt og interessant forekomst av alm-lindeskog.

Området er viktig for hjortevilt (elg, hjort og rådyr) og skogsfugl/hare. Vann og myrområdene her har verdi for ender og vadefugl. Det er også et viktig område for enkelte rødlistearter som hekker i området. Større rovdyr som gaupe observeres jevnlig. Det er bra med skogsfugl i dette området.

Tilrettelegging for friluftsliv

Tilretteleggingen for friluftsliv er god i område. Rudsbygd Idrettslag preparerer 35 km skiløyper på Bakseterkjølen, og disse løypene har forbindelse med løypenettet i Gausdal kommune. Løypenettet er oppgradert de siste årene og aktiviteten har økt. Vinterparkering ved Stortjernet.

Området har et nett av stier og skogsbilveger som egner seg til turgåing og sykling. Området har svært god dekning av O-kart og skiltingen er bra.

Det er laget en kartlegging av natur-, kulturlandskaps-, og friluftsverdier i området Hunderfossen/Hafjell og Bakseterkjølen. Dette bl.a. som grunnlag for å vurdere utbygging i området Hokna – Hunderfossen.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak:

- Merking og informasjon.
- Utarbeide et sommerkart og et vinterkart.
- O-kart Huseskogen

4.3.7 LÅGEN/MJØSA

Lågen/Mjøsa med strandsonen skal videreutvikles som friluftsbarene. I en sone på 100 meter fra vannet skal det ikke foretas inngrep som er til hinder for området bruk som friluftsbarene.

Beskrivelse

Kontakten med vann har stor betydning for friluftsliv og rekreasjon, og i den sammenheng står Mjøsa og Lågen i en særstilling i Lillehammer. I byens strandsonen er det varierte muligheter for bading, båtaktivitet, fiske, turgåing, sykling og naturopplevelse.

E6 og jernbane begrenser tilgjengelighet til og opplevelsen av Mjøsa. Det er derfor viktig å beholde en vegetasjonsskjerm mot oppholds- og aktivitetsområder i strandsonen.

Kommuneplanen

Kommuneplanen fastsetter et generelt byggeforbud i en sone på 100 meter fra vann og vassdrag. Det er egne retningslinjer for strandsona langs Mjøsa og Lågen.

Lågendeltaet naturreservat og fuglefredningsområde

Området strekker seg fra Øyresvika/Trangerud i sør til Øyer grense i nord. Området er et av de største innlandsdelta i Norge, og har en variert våtmarkstopografi. Området har funksjon som et viktig ledd i den indre trekkruta for Østlandet, og har en uvanlig stor artsrikdom og stor biologisk produksjon. En del fuglearter finner gode hekkeforhold i deltaet, og området er et viktig vintertilholdssted for vannfugl. Blant annet er det overvintrende fossefall i området ved samløpet av Lågen og Gausa. Deltaet har også bever, en relativt ny art i dette området. Grøntområdene langs vassdraget er viktige områder for bl.a. rådyr vinterstid.

Området har et særpreget natur- og kulturlandskap med stor landskapsestetisk verdi. Fredningsbestemmelsene angir restriksjoner for ferdsel i verneområdet. Forvaltningsansvaret for verneområdet er tillagt Fylkesmannen i Oppland

Tilrettelegging for friluftsliv

Se også kap. 4.4.1 badeplasser.

Det er et stort potensial for videreutvikling av anlegg og områder langs hele strandsona slik at det blir enda mer attraktivt for ulike aktiviteter og opplevelser. Tilgjengelighet fra sentrum og fra boligområdene kombinert med skilting er også et viktig tema. Et akseptabelt driftsnivå er avgjørende for bruksverdien, spesielt for badeplassene.

Alle nye tiltak som direkte berører Lågendelta naturreservatet skal avklares på forhånd med Fylkesmannens miljøvern avdeling.

Turveg i strandsonen

Sammenhengende turveg bør etableres i Mjøsas strandsonen, fra Søre Ål til Fåberg, og fra Vingnes til Vingrom. På østsiden er store deler av strekningen etablert. En sammenhengende turveg av god standard vil være en viktig nord-sørgående transportåre både for gående og syklende.

Strandpromenaden

Strandpromenaden er i ferd med å bli et av byens mest attraktive friluftsområder. Det er etablert badebasseng, skatepark, treningsanlegg, sandvolleyballbaner, balløkke, disc-golf, toalett, gressletter og parkeringsplass. Området har plass og potensial for flere aktivitetsanlegg og bedre badebasseng. Et høyt driftsnivå er avgjørende for området bruksverdi

Ved den tidligere betongstasjonen mellom Korgen og Mosodden er det bygget utkikkspattform for fugletitting. Bygget fungerer også som gapahuk og populært turmål. . Prosjekt har vært et samarbeid mellom Fylkesmannen i Oppland, Statens naturoppsyn og Lillehammer kommune som grunneier.

Anlegg

- Vingnes badeplass
- Skibladnerbrygga på Vingnes
- Vingrom badeplass og friområde
- Korgen badeplass
- Mosodden badeplass
- Gamle Skibladnerbrygga/Berget badeplass
- Småbåthavna Vingnes
- Ro- og kajakk-klubbens anlegg på Vingnes
- Lillehammer vannsportsenter
- Strandpromenaden
- Utkikkspattform ved bebetongstasjonen
- Busmoen aktivitetslette, Mosodden og Vingnes balløkker
- P-plass og fiskeinfo ved Hunderfossen.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

- Fullføre turveg fra Søre Ål – Fåberg, på østsiden
- Videreutvikling av Strandpromenaden med nye anlegg, bedre bademuligheter, utvidelse av skateparken med en bowl
- Turveg Leirvika – Vingnesvika – Vingrom
- Korgen – Mosodden, utvikle bade- og oppholdsarealer
- Gamle Skibladnerbrygga, oppgradering av området, gjestebrygge
- Vingnes, videreutvikling/utvidelse badeplass
- Fåberg – Utstillingsplassen, turveg, rekreasjonsområde
- Skiløype i strandsonen
- Innløsning/avtale om bruk av areal ved Brunlaug bru
- Innløsning av areal, Strandpromenaden sør for Plantasjen

4.3.8 MESNAVASSDRAGET

Området langs Mesnaelva skal bevares og utvikles som:

- **naturområde i øvre deler**
- **grøntdrag gjennom øvre deler av byen, samt ned mot Mjøsa**
- **byparkelement/attraktive byrom gjennom sentrum**

Beskrivelse

Mesnaelva er det viktigste naturelement i området i Stamplesletta – Nordseter – Sjusjøen. Områdene langs Mesnaelva utgjør byens viktigste øst/vest – forbindelse, fra marka, gjennom sentrum og ned til Mjøsa. Vassdraget utgjør en organisk kontrast til den strenge kvartalsstrukturen i sentrum og kan utvikles til en unik opplevelseskvalitet for byen.

I øvre deler utgjør vassdraget et verdifullt, variert naturområde, med rolige små kulper, små fosser og myrområder. Det bades flere steder i Mesnaelva. Badedammen og Kanalen er tilrettelagt for bading og har kommunal drift.

Det har de siste årene vært økt fokus på Mesnavassdraget gjennom sentrum. Det er etablert belysning, det er bygget opp et større vannspeil ved Lilletorget og det er laget en attraktiv oppholdsplass ved vannet ved Mesnasenteret. Nedre del av vassdraget er mindre tilgjengelig.

Kommuneplanen

I kommuneplanens arealdel er Området langs Mesnaelva vist som hensynssone Naturmiljø. I øvre deler er det vist som LNF-område sone 1, markert som viktig område for friluftsliv, viktig landskap rundt sentrum og viktig naturområde.

Naturmangfold

Her finnes hjortevilt som elg og rådyr, og god bestand av skogsfugl. Vassdraget med tilhørende våtmarksområder har god bestand av ender og vadefugler. Gaupe observeres av og til.

I Mesnavassdraget er det observert 100 fuglearter (NOF avd. Oppland, Oppheim 1987)), bl.a. fossekall, strandsnipe, enkeltbekkasin og vierspurv. Den siste har status som svært sjelden og så i landssammenheng. Videre er det observert bl.a. hønsehauk, spurvehauk, musvåk, fiskeørn og tårnfalk.

Tilrettelegging for friluftsliv

Tilrettelegging for friluftsliv må gjøres med utgangspunkt i de rike kultur- og naturkvaliteter som er i området. Det er naturlig med ulik tilretteleggingsgrad i de ulike delene av vassdraget.

I øvre del av vassdraget bør det foretas enkel tilrettelegging for et naturbasert friluftsliv. Det kan kun tillates mindre inngrep som ikke forringer naturkvalitetene eller forstyrrer sårbart fugleliv. Fra Kanalen og innover til Tuveitholmen er det godt egnet for padling. Det er behov for å sikre steder å gå i land på tørrbakke. Det bør finnes en løsning for ilandstigning og resting på Tuveitholmen.

DNT har ei lita hytte, Krokbu som ligger ved Kroken. Her er det stor aktivitet i regi av Barnas turlag og bua er utgangspunkt for turer og for padling i Mesnavassdraget.

Fossvegen fra Badedammen og opp til Colletsbru ble bygget av "Foreningen for Lillehammer By's vel" på slutten av 1800-tallet. Turvegen hadde steintrapper og var sikret med rekkverk i smijern på de farligste stedene. Dette vegfarete har stor kulturhistorisk verdi. Strekningen fra Badedammen til Tverrløypa ble rustet opp høsten 2009. Det er også behov for utbedring av øvre del av turvegen og det er nødvendig med sikring av de farligste stedene.

Tilgjengelighet til og opplevelse av vassdraget må ivaretas og forsterkes i forbindelse med eventuelle utviklingsprosjekter i sentrum. Området fra spinnerivegen til Kirkegatebrua bør utvikles som attraktive offentlig byrom.

Nedenfor Mølledammen er det i dag ikke mulig å ferdes langs elva. Det bør etableres turveg/sti også i dette området.

Industri og kultur

Foreningen Mesna Kultursti har etablert og vedlikeholder informasjonsskilt fra Svarga til Strandtorget. Skiltene forteller blant annet om industrien og kulturen knyttet til Mesnavassdraget gjennom tidene. Mesna var en viktig årsak til at det ble anlagt en kjøpestad her i 1827.

Registrerte ønsker/aktuelle tiltak

- Utvikling av området Lilletorget – Kirkegata, inkludert Terrassen.
- Bevare og styrke tilgjengeligheten og kontakten med vassdraget gjennom sentrum. Området mellom Spinnerivegen og Kirkegata bør planlegges under ett
- Gangveg langs elva fra Kirkegata til Mjøsa.
- Rehabilitering av Fossvegen
- Opparbeiding, rehabilitering, sikring og skilting av turveger,
- Grunneieravtale evt. innløsning av Tuveitholmen
- Videreutvikling av Badedammen
- Diverse tiltak i regi av Mesnaelva Vel, i tråd med langtidsplan for Mesnaelva 2013-2020.

4.4 ANLEGG- OG OMRÅDEKATEGORIER

4.4.1 BADEPLASSER

Med badeplasser menes områder som har en viss grad av tilrettelegging for opphold og bading, eller områder der tilrettelegging kan være ønskelig. Det er også gode bademuligheter flere steder langs Mjøsa og i vann og vassdrag på fjellet og i skogen, uten at det er noen form for tilrettelegging.

Ved fremtidig byutvidelse sørover er det ønskelig å etablere badeplass også sør for renseanlegget, forutsatt at det blir attraktiv gang/sykkelforbindelse fra boligområdene ned til strandsonen. De naturlige forholdene for badeplass er gode i dette området.

Badeplassene er i de fleste tilfellene del av større friluftsområder. Det vises til kapittel 4.3 om friluftsområdene, for å få oversikt over helheten i disse områdene.

Samtlige badeplasser har et utviklingspotensial i form av bedre og utvida oppholdsarealer, bedre tilrettelegging for universell utforming,, bedret parkering, flere aktivitetselementer osv. Viktigst for bruken av denne type anlegg er likevel at det opprettholdes et høyt drifts- og renholds nivå i høysesongen.

Nummer på badeplassen henviser til temakart.

1 Badedammen Vingrom

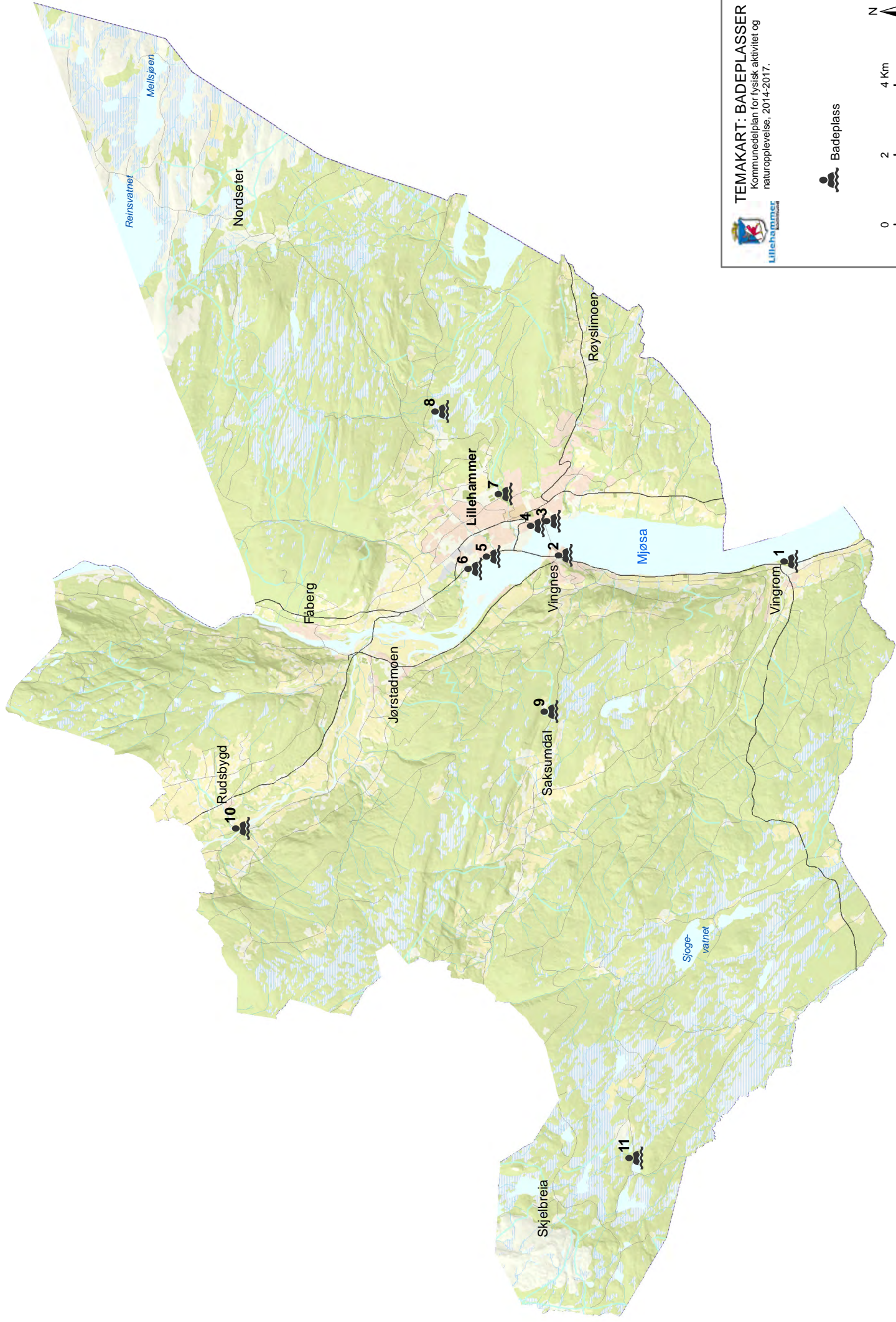
Beskrivelse:

Opparbeidet badeplass i tilknytning til et større friareal i Vingrom. Flott område med både naturområde og tilrettelagte oppholdsarealer. Naturlig sandstrand. Både skjermet badedam og mulighet for å bade direkte i Mjøsa. Det er foretatt betydelig oppgradering de senere årene. Benker, bord, renovasjon, HC-toalett, parkeringsplass, sandvolleyballbane, disc-golf, gapahuk/bålhus. Rampe for utsetting av småbåter. Parkeringsmuligheter på vestsiden av E6 med undergang under E6. Grei tilgjengelighet fra E6.

Tiltak:

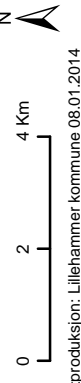
- Skjøtsel av vegetasjon
- Flere benker og bord
- Forsterke molo
- Utbedre strand utenfor badedammen
- Skilting
- Fiskebrygge
- Gjestebrygge

TEMAKART: BADEPLASSER
 Kommuneplan for fysisk aktivitet og
 naturopplevelse, 2014-2017.

Badeplass

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

2 Vingnesvika

Beskrivelse:

Naturlig sandstrand. Badeplassen er en del av større friareal langs stranda på Vingnes. Brygga er utvidet for å ta imot Skibladner og det er stupebrett på brygga. Toalett og renovasjon, benker og bord. Begrenset parkeringskapasitet. Strandlinja øst for badeplassen har et rufsete og uryddig preg.

Muligheter:

Mulighet for en mindre utvidelse oppholdsarealene mot vest. Generell oppgradering av arealet omkring Svaneredet vil gi hele området et løft. Stort potensiale i strandlinja øst for Svaneredet.

Tiltak:

- Utvidelse av oppholdsarealet vestover.
- Generell oppgradering av området.
- Utvidelse av strandområdet østover, nedenfor Svaneredet og balløkka.
- Etablere parkeringsplasser i henhold til vedtatt reguleringsplan.
- Baderampe for funksjonshemmede.
- Nytt HC-toalett

3 Berget

Beskrivelse:

Liten badeplass som driftes av Berget Vel. Badetrapp og naturlig sandstrand. Benker, bord og søppeldunk. Enkle lekeapparater.

Muligheter:

Bør være en liten lokal badeplass, slik som i dag.

Tiltak

- Utvidelse av oppholdsarealene

4 Strandpromenaden

Beskrivelse:

Populær badebass og rekreasjonsområde på Strandpromenaden. Gressarealer for opphold, balløkke, sandvolleyballbaner, skatepark, treningsanlegg, disc-golf samt turveg gjennom området. Benker/bord og renovasjon, samt HC-toalett. Parkeringsplass. Området er en del av sammenhengende større friluftsområde langs Mjøsa og har stor bruk på fine sommerdager.

Muligheter:

Badebassen har stort utviklingspotensiale og bør bli byens sentrale badebass.

Tiltak:

- Vurdere utfylling av øy/molo for skjerm badevika noe mer
- Årlig tilkjøring av sand
- Flytebrygge
- Baderampe for funksjonshemmede
- Flere leke- og aktivitetselementer
- Skilting fra E6
- Utvidelse av parkeringsplass
- Innløsning av areal sør for Plantasjen
- Grillplass

5 Mosodden

Beskrivelse:

Fin badebass med naturlig sandstrand. Del av sammenhengende større friluftsområde langs Mjøsa. Noe vanskelige adkomstforhold gjennom boligområde, samt begrensede parkeringsmuligheter. Toalett, benker, bord, renovasjon. Turveg gjennom området.

Muligheter:

Videreføres som i dag.

Tiltak:

- Skilting
- Bedre definering av parkeringsarealer for å unngå parkering på balløkke
- Adkomst for rullestolbrukere fra parkeringsplassen til stranda
- Grillplass
- HC-toalett

6 Korgen

Beskrivelse:

Fin badeplass med naturlig sandstrand. Del av sammenhengende større friluftsområde langs Mjøsa. Parkering, benker/bord og renovasjon. Turveg gjennom området. HC-toalett. God adkomst fra E6.

Muligheter:

Potensial for større bruk enn i dag.

Tiltak:

- Skilting fra E6
- Etablere flere leke- og aktivitetsmuligheter
- Grillplass

7 Badedammen Mesnaelva

Beskrivelse:

Tradisjonsrik og populær badeplass i Mesnaelva. Mye bruk på fine dager. Del av sammenhengende større friareal langs Mesnaelva. Badetrapp. HC-toalett, benker, bord, renovasjon. Parkering nord for Birkebeinervegen, samt ved Stampesletta.

Muligheter:

Som i dag. Kan videreutvikles med flere aktivitetselementer.

Tiltak:

- Etablering av aktivitetselementer som lekeapparater, sandvolley eller lignende.
- Rehabilitering av badetrapp.

8 Abbortjern

Beskrivelse:

Vann som ligger i nærheten av Birkebeineren skistadion. Brukes til bading, men er ikke tilrettelagt og har ikke kommunal drift. God vanntemperatur og beliggenhet relativt nær byen gjør dette svært aktuelt som badeplass. Dårlig skilting og vanskelig tilgjengelighet for bevegelseshemmende.

Muligheter:

Forsiktig tilrettelegging for å gjøre området bedre tilgjengelig.

Tiltak:

- Bedre tilgjengelighet ved forsiktig tilrettelegging, skilting og parkering.
- Etablere enkle oppholdsflater, tilpasset de naturlige forholdene på stedet.

9 Kinnshaugtjern

Beskrivelse:

Idyllisk tjern som brukes til bading. Ingen kommunal tilrettelegging eller drift. God vanntemperatur gjør vannet attraktivt som badeplass.

Vegen inn til tjernet er nygruset og det er planert og kjørt på grus/sand for bedre bade- og oppholdsarealer. Lokal drift.

10 Arlien Bru

Beskrivelse:

Liten lokal badeplass i Rudsbygd, ved Arlien bru over Gausa. Etablert og driftet lokalt. Benker/bord og renovasjon. Begrenset parkeringskapasitet.

Muligheter:

Som i dag

11 Åltjern

Beskrivelse:

Fåberg Vestside Jakt- og fiskeforening har foretatt tilrettelegging for funksjonshemmede ved Åltjern, med fiskebrygge og grusstier langs vannet. Mye brukt også som badeplass. Foreningen har satt ut benker/bord ved rasteplasser i området, og står for driften.

Muligheter:

Som i dag

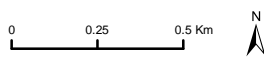

For prioritert handlingsprogram for badeplasser vises til kap. 5.4.1.

TEMAKART: TURVEGNETT
 Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

- - - Planlagt turveg/sti/løype
- Eksist. turveg/sti/løype

4.4.2 TURVEGNETT INNENFOR BYGGESONEN

Den overordnede grønnstrukturen med vassdrag, strandsone og grøntdrag inn i byen er et godt utgangspunkt for å etablere et nett av stier, gang- og sykkelveger og skiløyper. Et slikt nett gir bolignære turmuligheter og det sikrer adkomst til Mjøsa, marka og kulturlandskapet som omgir byen. Videre vil det gi trygge gang- og sykkeltraseer som forbinder boligområder med skoler, barnehager, anlegg/områder for fysisk aktivitet, samt handels- og næringsområder. Verdifulle og spennende naturområder midt i byen vil bli tilgjengelige for flere.

Traseene bør skiltes og de bør i størst mulig grad ha universell utforming. Kryssinger med trafikkerte bilveger må sikres. Turvegene bør ses i sammenheng med det øvrige gang- og sykkelvegnettet og det bør i størst mulig grad være samordnet drift av prioriterte strekninger.

På temakart er det vist et fremtidig hovedturvegnett med utgangspunkt i bestående grønnstruktur. I tillegg er det nødvendig med en rekke mindre tilførselsveger til disse hovedtraseene. Stier, snarveger og smett må ivaretas og oppgraderes.

I en tid med sviktende fysisk form blant barn og unge vil dette stimulere til å sykle og gå til ulike aktiviteter istedenfor å bli kjørt. Undersøkelser viser også at kortere spaserturer er den viktigste friluftslivsaktiviteten blant voksne og at en satsing på dette området er det som gir «mest helse for pengene».

Hovedgrønnstrukturen og det foreslåtte turvegnettet inngår som hovedelement i utredningen Byromsanalyse og bylivsstrategi for Lillehammer, 2017.

1. Tverrløypa Ekrom – Søre Ål

Tverrløypa er en sykkel-/gangveg og løypetrase gjennom bebyggelsen, fra Ekrom i nord til Søre Ål i sør. Det har vært arbeidet med denne traseen siden 1960-tallet, som et langsiktig og visjonært byplangrep.

Langs denne traseen ligger betydelige boligområder, lekeplasser, nærmiljøanlegg og idrettsanlegg. Turvegen vil fungere som trafikkisikker forbindelse til skoler og barnehager. Traseen har forbindelse til stier ut i marka og ned til Mjøsa. Det er nødvendig å sikre de områder der Tverrløypa krysser trafikkerte veger.

Sør for Stapesletta er traseen i hovedsak gangbar fram til Engesvea. Ny bru over Åveita og opprusting gjennom Nybu har gitt gode forhold fram til Ringsvegutua. Sør for Ringsvegututa er standarden svært varierende og deler av strekningen er lite egnet for sykkel og bevegelseshemmede.

Forbindelsen mangler gjennom Engesvea, men gjennom Skogenfeltet blir traseen opparbeidet i takt med utbyggingen av boligområdet. Det er forbindelse til lysløypa og til et omfattende løypenett i Søre-Ålmarka..

I kvartalet nord for Stapesletta er den opprinnelig planlagte traseen ikke lenger aktuell på grunn av gjenbygging. Her er det neppe mulig å finne fullgod løsning, og traseen må kombineres med boliggate. Dette kan fungere greit sommerstid, men vil fungere dårlig for skiløype. Fra Håkon Håkonsens veg til Øvre Smestad er standarden bra, men nordover derfra mangler opparbeiding.

Tverrløypa bør opparbeides og lyssettes som skoleveg i forbindelse med nye Nordre Ål skole.

Tverrløypa er en av hovedsykkelrutene i sykkelbyprosjektet.

Skogenfeltet

Nybu

2. Strandsonen Fåberg – Trangerud

Lillehammers strandsoner har betydelige kvaliteter og et stort potensial som by- og bolignært friluftsområde. Hele strandsonen fra Fåberg i nord til Trangerud i sør kan med forholdsvis enkle midler gjøres tilgjengelig. Se også kap. 4.3.6 om Lågen/Mjøsa. Dette vil bl.a. kunne bli en effektiv sykkeltrase fra Fåberg til Strandtorget og Strandpromenaden.

Det er etablert turveg fra Korgen til Gamle Skibladnerbrygga. Videre er det turveg i strandsonen utenfor nordre del av Lillehammer camping samt på strekningen Lillehammer camping – Lillehammer renseanlegg/vannsportsenter. Gjennom søndre del av Lillehammer camping oppleves traseen som privat.

I løpet av høsten 2017 blir det etablert belysning langs turvegen fra Korgen i nord til Gamle Skibladnerbrygga i sør.

Det er behov for å etablere gangveg/turveg gjennom Hovemoen.

Ved Korgen

Strandpromenaden

3. Langs Bæla

Ved eventuell byutvidelse nordover bør det legges et hovedgrønndrag langs Bæla. Her bør legges en gang- og sykkeltrase som forbinder den øvre bydelen med Mjøsa. Kryssing av jernbanen er en utfordring.

4. Korgen – Fagstadlia – Balbergskaret

Sti/turveg og løype fra Balbergskaret ned til bebyggelsen ved Smestad har vært etterlyst fra publikum. Dette er blitt ytterligere aktualisert ved utbygging av Fagstadlia. Forbindelsen videre ned til Mjøsa løses ved å bruke bolig-gater og gangveger. Traseen har tilknytning til Tverrløypa.

5. Langs Skurva

Gjelder strekningen fra Mjøsa til Skårsetlia, med videre forbindelse til Balbergskaret. På øvre deler av strekningen er elva vanskelig tilgjengelig, men på disse strekningene er det i stor grad mulig å bruke lite trafikkerte bolig-gater. I nedre del er det fullt mulig å etablere turvegen, da det er regulerte og sikrede arealer i tilknytning til vassdraget. Behovet for traseen er tydelig når man ser at det er etablert sti under jernbanebrua ved Norbana, selv om det ikke kan sies å være egnet for fotgjengere. Tilknytning til Tverrløypa.

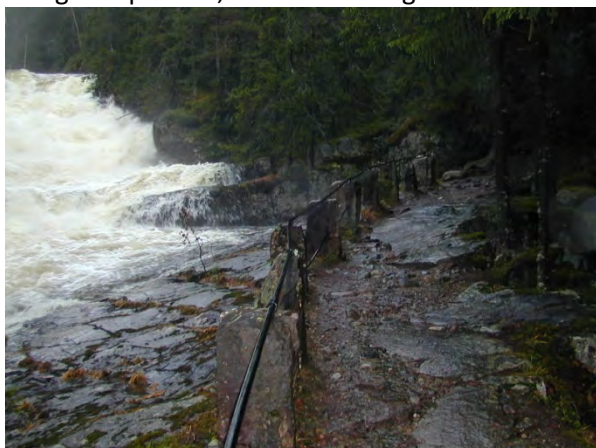

6. Langs Mesnaelva

Turvegen fra Badedammen til Svarga (Fossvegen) ble opparbeidet rundt ca. 1890. Strekningen Badedammen – Collets bru er rehabilitert. Historielaget har etablert kultursti fra Collets bru til Mjøsa.

Det er gangveg gjennom Bruparken og videre ned til Kjærlighetsstien og Elvebakken. Nedre del av vassdraget er ikke tilgjengelig.

Se også kap. 4.3.7, Mesnavassdraget.

Langs Fossvegen

7. Løype og gangveg fra Birkebeineren skistadion til Stamplesletta

Nedfartsløypa er ei viktig skiløype fra Birkebeineren skistadion til Stamplesletta. Grei standard, men med behov for noen mindre omlegginger og utbedringer. Gamle Nordseterveg er regulert bevaring og er en viktig gangveg-/sti fra skistadion og ned i byen.

God skiløype og helårs gang- og sykkelveg fra Birkebeineren skistadion til Stamplesletta vil være et sentralt element i utviklingen av Olympiaparken.

Gamle Nordseterveg

8. Blåløypa - Maihaugløypa

Blåløypa var byens første nedfartsløype. Det er en tradisjonsrik tursti som går fra Langesgate i sentrum og opp i marka, nord for Maihaugen. Turvegen er noe fragmentert i nedre deler. Maihaugløypa er nedfartsløype i dette området, men denne løypa stopper ved Tverrløypa og når ikke helt ned i byen. I forbindelse med utvidelse av Maihaugen må turstien flyttes. Det er behov for opprusting av Blåløypa som turveg/skiløype med lys, fra Tverrløypa til Langesgate.

9. Ringsvegutua

Tradisjonsrik turveg (kombinert med boliggate i nedre del), sør for Maihaugen, fra Messenlivegen til Vårsetervegen, med videre forbindelse ut i marka. Rehabilitering i 2013 på strekningen fra Vårsetervegen til Tverrløypa.

10. Langs Åretta

Turveg langs Åretta på hele strekningen fra Mjøsa til Røyslimoen vil gjøre spennende naturområder tilgjengelig for allmennheten.

Fra Hamarvegen til Røyslimoen er det mulig å gå langs elva, dels på sti, dels grusveg og dels asfaltert gang- og sykkelveg med belysning. Det er en viktig transportåre til fots og på sykkel og deler av traseen fungerer som skoleveg. Det er behov for oppgradering, justering av trase på bratte partier og rekkverk i bratte kneiker. Belysning mangler og ny gangbru må etableres ovenfor Hamarvegen.

Nedenfor Hamarvegen er det tilgjengelighet til vassdraget både fra nord- og sørsiden, men ingen sammenhengende trase langs elva. Gangforbindelse under jernbanen vil bli etablert i forbindelse med gjennomføring av flomforebyggende tiltak. Behov for etablering av gangveg og bru.

Nedre del av Årettadalen er gråor-heggeskog, registrert som verdifullt område for biologisk mangfold.

Framtidig gangveg under jernbanen

11. Solhøgda – Mjøsa

Ved byutvidelse sørover i Skogen blir denne traseen ytterligere aktualisert. Det er sikret et bredt grøntdrag mellom gammel og ny bebyggelse, fra Solhøgda ned til Mjøsa (innløsning av Engesvea). Dette er et viktig langsiktig byplangrep. Tilgjengelighet til strandsonen for beboere i Søre Ål er viktig. Tilknytning til Tverrløypa.

12. Skogen – Trangerud

Ved full utbygging i Skogenområdet vil det på sikt være aktuelt med en bedre tilgjengelighet til Mjøsa. Denne traseen forutsetter sikker kryssing av jernbanen.

13. Strandsonen Vingnes – Vingrom inkl. Vingnesbrua

Helhetlig forbindelse rundt odden på Vingnes og sørover til Vingrom.

Prioritert handlingsprogram for turveger fremgår av planens handlingsprogram, kap. 5

4.4.3 SENTRALE BYPARKER

Byparkene er byens felles hager. De er prydanlegg som krever relativt høgt driftsnivå. Parkene er viktige for byens identitet og historie og spesielt Søndre park har en sentral plass i innbyggernes bevissthet. Også for Lillehammer som turistby er parkene helt sentrale. Parkene skal være et sted for ro og hvile, rekreasjon og samvær, et sted å samle krefter i vakre omgivelser. Parkene har ulik karakter og funksjon.

1. Søndre park

Søndre park er byens sentrale bypark. Sammen med Lillehammer kirkegård og Skoleparken dannes en parkakse som et sterkt byplangrep. Skoleparken ble beplantet ca. 1865 og Søndre park ble anlagt ca. 1893. Parkaksen er et kulturhistorisk verneverdig anlegg og er også avmerket som verneområde i byplanen.

Forvaltningsprinsipp:

Parken skal forvaltes som et kulturhistorisk anlegg. Den skal være et sted primært for ro og avkobling. De estetiske, botaniske, kulturhistoriske og bruksmessige kvaliteter skal ivaretas og videreutvikles.

Dette innebærer:

- Restriktiv holdning til å innføre faste eller midlertidige elementer som forstyrrer den visuelle eller opplevelsesmessige helheten.
- Restriktiv holdning til aktiviteter som medfører vesentlig slitasje på anlegget eller som privatiserer/beslaglegger hele eller deler av parken for kortere eller lengre perioder.
- Videreutvikling av parken skal skje med respekt for de historiske kvalitetene.
- Parkens potensial som utgangspunkt for kunnskapsformidling skal utnyttes bedre.

Tiltak/planer:

- Revidere retningslinjer for bruk av Søndre park.
- Rehabilitering av belysning
- Rehabilitering av murer langs Skoleparken og i Søndre park.
- Skilt og informasjon.
- Kontinuerlig vurdering, skjøtsel og gradvis fornying av trebestand. Store trær bevares lengst mulig.
- Reetablere den tidligere trappa fra Storgata opp i Skoleparken, midt i anleggets akse. Det vil bidra til å knytte sammen Søndre park og Skoleparken og samtidig aktivisere Skoleparken.
- Drenering av grusplassen og etablering av kantstein som avgrensning.
- Opprusting av paviljongen.
- Resirkulering av vann i dammen, alternativt ny dam.

2. Nordre park

Prydpark fra ca. 1900. Har vært forenklet mye i forhold til opprinnelig utforming. Parken har et stort potensial som bydelspark, og kan videreutvikles med både prydparkens elementer og aktivitetselementer. Dette er aktualisert ved økt foretting og tilflytting til sentrum.

Forvaltningsprinsipp:

Parken bør være en bydelspark, med mulighet for ro og avkobling, samtidig som det legges til rette for lek og aktivitet. Det gamle trebestandet bør bevares.

Parken bør gis et høyt estetisk nivå og den bør ha den tradisjonelle prydparkens kvaliteter.

Tiltak/planer:

- Oppgradering til kombinert prydpark og aktivitetspark (lekepark)
- Fornyng av bjørkeallé i øvre del av Nordre gate

3. Utsiktsbakken

Tradisjonell bypark på en høyde sør i byen. Parken fremstår som noe nedslitt og forfallen.

Forvaltningsprinsipp:

Ivareta parkens funksjon som utsiktspunkt og som fondmotiv for Storgata. Parkens tradisjonelle utforming beholdes.

Tiltak/planer:

- Rehabilitering av vegetasjon, murer, trapper og belegg.

4. Bruparken

Liten bypark som del av større grøntdrag langs Mesnaelva. Vegetasjon, spaserveger, trapper og murer, byste og lite blomsterbed. Nærhet til sentrum, et økende antall boliger, hotell osv. tilsier at parken har et potensial utover dagens beskjedne bruk. Trærne er viktige for bybildet.

Det er etablert belysning i parken som del av et større belysningsprosjekt for Mesnaelva.

Forvaltningsprinsipp:

Utvikles som del av grøntdraget langs Mesnaelva, i sammenheng med terrassen. Parkens kontakt med Mesnaelva bør styrkes.

Tiltak/planer:

Videreutvikling av parken sett i sammenheng med terrassen. Området på begge sider av Mesnaelva, fra Lilletorget til Kirkegata bør planlegges og utvikles i sammenheng.

5. Jernbaneparken

På nedre nivå er det etablert lekeplass som er tilpasset funksjonshemmede. Lekeplassen er noe bortgjemt og forholdsvis lite brukt. Flere av lekeelementene er fjernet p.g.a. manglende midler til vedlikehold.

Kunstverket «Menneske i moderskipet» av Antony Gormly.

Forvaltningsprinsipp:

Urban bypark og lekeplass.

Tiltak/planer:

- Lekeplassen fornyes.

6. Elveparken

Liten plass ved Mesnaelva. Benker og renovasjon. Det årlige vannslippet medfører utvasking av oppholdsflaten og årlig reparasjonsbehov.

Forvaltningsprinsipp

Sentral grønn lunge.

Tiltak/planer

- Finne teknisk løsning på dekket som hindrer ødeleggelse i forbindelse med flom/vannslipp.

Prioritert handlingsprogram for byparker fremgår av planens handlingsprogram kap. 5.4.2

E6

R23
E6

Lillehammer
Skyttestasjon

Hammartun
skole

Nansenskoln

TEMAKART: BYPARKER
Kommunedelplan for fysisk aktivitet og
naturopplevelse, 2014-2017.

 Byparker

0 50 100 Meter

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

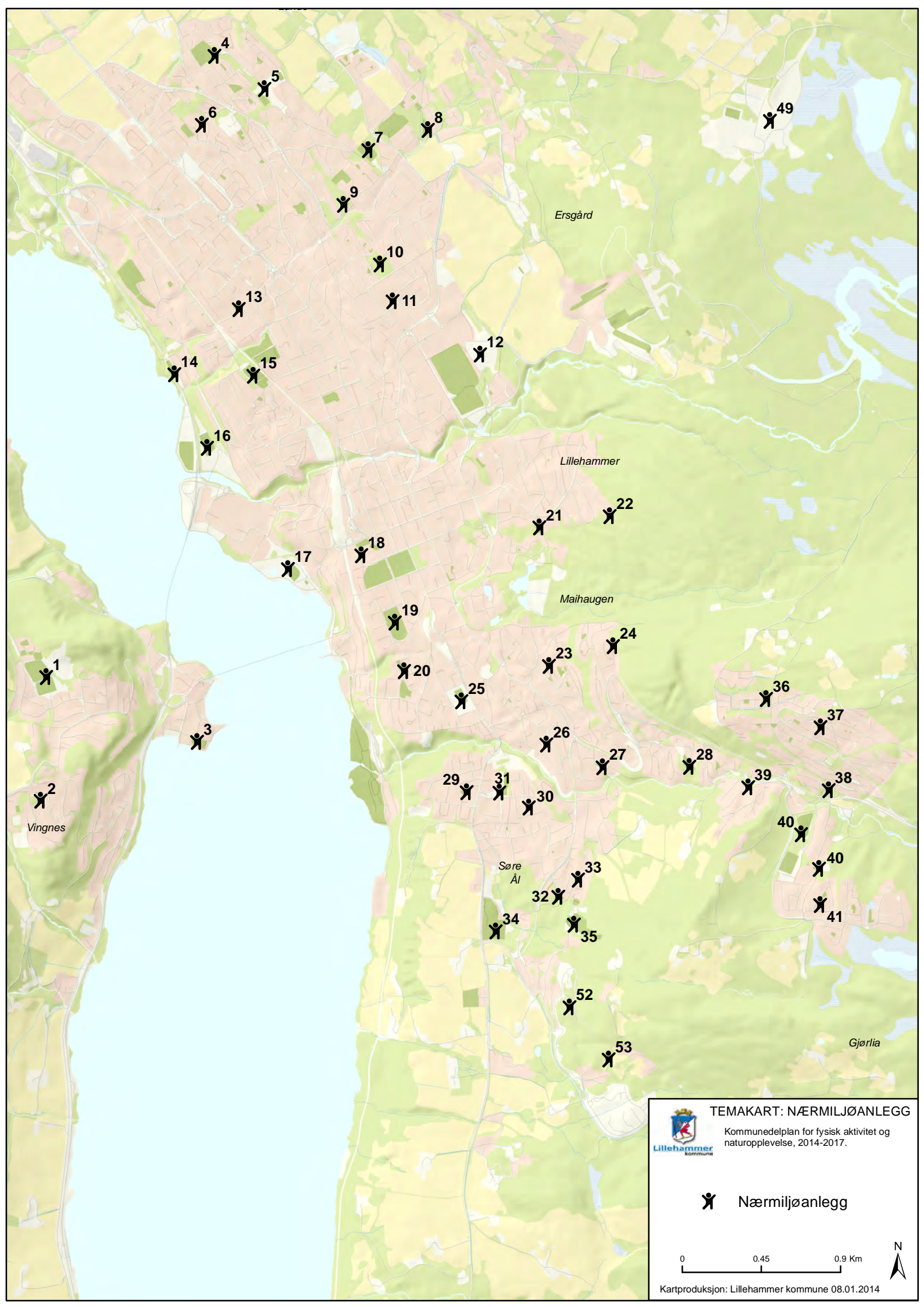
4.4.4 NÆRMILJØANLEGG

Nærmiljøanlegg er en betegnelse som brukes i tilknytning til spillemiddelordningen. Det er anlegg eller område for egenorganisert fysisk aktivitet, hovedsakelig beliggende i tilknytning til skole- idretts- eller boligområder. Det kan være balløkker, skileikanlegg, BMX-bane, sandvolleyballbane eller lignende. Områdene skal være allment tilgjengelig og er først og fremst beregnet på barn og ungdom. Nærmiljøanlegg skal ikke dekke behovet for anlegg til organisert idrettslig aktivitet eller ordinære konkurranser i idrett.

Mange av nærmiljøanleggene er del av et større friområde eller aktivitetsområde eller elementer i en større sammenhengende grønnstruktur.

Vinteren 2016/2017 ble følgende plasser islagt: Buvollen skole, Ekrom skole, Fåberg v/Carl Haugens veg, Jørstadmoen skole, Kringsjøbanen, Norbana, Røyslimoen skole, Saksheim skole, Sportsplassen, Skogenbanen v/Søre Ål skole, Vingar skole, Vingrom skole, Vårsetergrenda v/Hestehoven. Islegging skjer dels ved et samarbeid mellom kommunen og brukerne. Hvorvidt tilsvarende islegging kan videreføres i årene fremover, er et spørsmål om tilgjengelige ressurser. Isplassene er prioritert lagt i tilknytning til skolene og for øvrig fordelt best mulig i kommunen.

- 1. Vingar idrettspark/Vingar skole**
Asfaltflate som islegges, stor ballslette, skileikanlegg (hopp, aking, slalom og lysløype), liten BMX-bane og discgolfbane.
- 2. Heimtun/Hågåvegen**
Balløkke gress, ca. 550 m².
- 3. Vingnes, Strandgata**
Balløkke gress, ca. 1600 m².
- 4. Ekrom skole**
Balløkke kunstgress. Islegging.
- 5. Øvre Smestad**
2 stk. balløkker grus, liten asfaltflate, akebakke/skileikanlegg
- 6. Smestad Ungdomsskole/Vargstad videregående skole**
Asfaltflate for basket m. 2 korger, tursti/hinderløype, diskgolfbane, ballbinge, kunstgressflate med lys, 2 bordtennisbord, treningselementer på kunststoffdekke, sandvolleyballbane.
- 7. Kringsjø Idrettspark**
Skileikanlegg. Balløkke kunstgress (7-erbane). Islegging. Lekeområde med bl.a. lavvo og små lekehus. Gruset areal i nordre enden av banen. Vil bli endringer i forbindelse med utbygging av nye Nordre Ål skole.
- 8. Skårsetlia**
Balløkke grus (i ferd med å gro igjen), liten sykkelbane.
- 9. Gjørtlervegen**
Gjengrodd lita ballslette gress, ca. 390 m². To mål og klatrestativ. Meget dårlig standard.

TEMAKART: NÆRMILJØANLEGG
Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

 Nærmiljøanlegg

0 0.45 0.9 Km

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

- 10. Randgårdsjordet**
Balløkke gress med mål, ca 1250m². Bra standard.
- 11. Lars Jordes veg**
Lita ballslette gress, ca. 240 m². Uten utstyr. Området klippes og slås.
- 12. Stampesletta**
Skileikanlegg m/lys. Balløkke kunstgress (treningsfelt) på Kleivbakken. 7-erbane kunstgress under etablering.
- 13. Moajordet**
Balløkke gress, ca. 1500 m². Gatelys.
- 14. Mosodden**
Balløkke gress, ca. 1500 m². Mål og basketkurv
- 15. Norbana**
Balløkke grus, asfaltflate, sandvolleyball, skaterampe. Islegging på grusbana.
- 16. Busmoen indre**
Stor gressflate, dårlig standard. Bueskytterbane.
- 17. Strandpromenaden**
Balløkke gress, 2 sandvolleyballbaner, disc-golfbane, skatepark og treningsanlegg. Del av større grønnstruktur.
- 18. Hammartun Barne- og ungdomsskole**
Lita balløkke grus.
- 19. Sportsplassen**
Skateflate, sandvolleyballbane, asfaltflate for håndball og basket, løpebane friidrett m/kunststoffdekke, 2 7-erbaner kunstgress m/lys, lekeapparater og parkelementer, tribaneanlegg. Islegging på kunstgresset. God standard.
- 20. Suttestad**
2 tennisbaner, asfaltflate med basketkurver. Lekeapparater.
- 21. Furubakken, Nybu**
Gressløkke, ca. 1350 m². Oppgradert 2017.
- 22. Bregnevegen, Nybu**
Lita balløkke, ca. 20x20m, dårlig standard. Akebakke, basketstativ og ett gammelt mål.
- 23. Nedre Holteskogen**
Lita balløkke grus, ca. 260 m². Dårlig vedlikehold, preget av forfall. Området i bakkant med sti er heller ikke slått. Del av større grønnstruktur.
- 24. Malerbakken/Måsåhaugen**
Balløkke gress, med mål, ca. 1450 m².
- 25. Suttestadjordet**
Ballslette gress, ca. 2800 m². Benk og bord. Bra vedlikehold.

- 26. Roavegen**
Lita balløkke, gress. Nett rundt banen. Bord og benk. Grill. God standard.
- 27. Søre Langseth**
Balløkke gress, med to mål, ca. 800 m². Bra standard.
- 28. Langsethagen**
Balløkke gress med to mål, ca. 1650 m². Liten sykkelløype, basketkorg. Del av grønnstruktur, sti og lekeplass.
- 29. Hagevegen**
Lita balløkke gress. Klatrevegg, bord og benk. Dårlig standard og preges av lite bruk.
- 30. Holsjordet**
2 mindre balløkker grus
- 31. Åretta Ungdomsskole**
Asfaltflate basket og håndball, 42x25m. Sandvolleyball. Joggesti ca. 400 m. Kunstgress ca. 1200 m². Gresslette.
- 32. Engesvea skole**
Balløkke grus
- 33. Jean Heibergsveg**
Lita balløkke med grusdekke og mål. Ca. 340 m². Bra standard. Huskestativ, basketkurv og bord/benk i området. Lys. Privat eid og privat drift.
- 34. Søre Ål skole**
Kunstgress 7-erbane, nett-oppbane, asfaltflate håndball/basket, sprintstripe asfalt, BMX-bane, buldrevegg, fun-bob for skate, skileikbakke. Islegging.
- 35. Engesvea hoppbakker**
K8, K12,5 og K17,5, akebakke, sprintløype langrenn/kombinert, varmestue.
- 36. Hestehoven**
Balløkke grus, ca. 2900 m². Ballnett og lys. Islegging.
- 37. Kløverenga**
Lita ballflate grus med gamle mål, ca. 420 m². Basketstativ uten kurv. Fin rammebeplanting (rogn og lønn).
- 38. Vårstien**
Liten grusflate (gjengrodd) ca. 200 m². Mål
- 39. Skogforvalter Lies veg**
Balløkke gress, ca. 620 m². Ballvegg. God standard. Gamle mål som bør skiftes.
- 40. Røyslimoen idrettspark**
Balløkke gress, sandvolleyball, klatrevegg, asfaltflate for basket, asfaltflate for skate, mini-skiløype med lys, BMX-bane, diskgolfbane, akebakke/skileikanlegg. Islegging.

- 41. Skifervegen**
Lita balløkke gress, med mål. Inngjerdet og ligger ved siden av Steinrøysa barnehage.
- 42. Buvollen skole**
Ballbane asfalt, hoppbakke. Islegging.
- 43. Fåberg, Carl Haugensveg**
Balløkke gress ca. 2100 m². Asfaltflate basket, akebakke, lys. Islegging.
- 44. Jørstadmoen skole**
Asfaltflate. Klatrevegger, Bordtennisbord, balløkke gress m/Ballvegg. Islegging.
- 45. Krokvang**
Tilgrodd balløkke grus, ca. 800 m². Dårlig standard.
- 46. Saga stadion, Rudsbygd**
Gresslette ca. 1300 m².
- 47. Saksheim barnehage/grendehus**
Balløkke gress (gjengrodd grusbane) ca. 1500 m². Lys. Islegging. Hinderløype. Lysløype
- 48. Vingrom idrettspark**
Balløkke grus ca. 760 m² ved skolen. Delanlegg friidrett, petanquebane, Islegging av kunstgressbana.
- 49. Birkebeineren skistadion**
Ballslette, skileikanlegg
- 50. Brubakken balløkke, Rudsbygd**
Lita gresslette ved Arlien bru. Privat grunn.
- 51. Edvard Bræins veg**
Balløkke gress
- 52. Skogen sør, lek 2**
Petanque, asfaltflate basket, areal for skating. Bygget som del av grønstruktur i området. Høg standard.

Store deler av kommunen er bra dekket med nærmiljøanlegg, fortrinnsvis balløkker. Dårligst er situasjonen for de som bor i sentrumskjernen og like nord for sentrum. Kommunedelplan for sentrum peker på noen aktuelle arealer for nye nærmiljøanlegg som vil gi bedre dekning her. Som eksempler er Kristen Holbøys veg (regulert friareal, men ikke innløst eller opparbeidet) og Lurhaugen. Nordre park representerer også et potensiale for aktivitetselementer.

I forbindelse med byutvidelse eller etablering av nye boligområder må arealer for nærmiljøanlegg sikres og opparbeides i henhold til kommuneplanens bestemmelser for leke-, ute- og oppholdsarealer.

Flere av de eksisterende nærmiljøanleggene har dårlig standard og fremstår som lite attraktive. De representerer imidlertid betydelige potensial som lokale aktivitetsanlegg og møtesteder.

Handlingsprogram for nærmiljøanlegg fremkommer av planens kapittel 5.

4.4.5 IDRETTSANLEGG

Det opereres med følgende klassifisering av anlegg: Nærmiljøanlegg, ordinære anlegg og nasjonalanlegg. De offisielle definisjonene er slik:

Nærmiljøanlegg: Anlegg eller område for egenorganisert fysisk aktivitet, hovedsakelig beliggende i tilknytning til bo- og/eller oppholdsområder. (Se kap. 4.4.4)

Ordinære idrettsanlegg: Anlegg tilrettelagt for trenings- og konkurranseaktivitet i henhold til krav fra Norges Idrettsforbund og deres særforbund vedrørende standard, utforming og funksjonalitet. Anleggene er også tilrettelagt for egenorganisert fysisk aktivitet.

Nasjonalanlegg: Anlegg med en standard, utforming og funksjonalitet som ivaretar kravene (nasjonale og internasjonale forbund/særforbund) til å arrangere internasjonale mesterskap og større konkurranser. (Omtales ikke videre i dette plandokumentet, se eget regelverk for nasjonalanleggsordningen).

De fleste idrettsanleggene i Lillehammer består av både ordinære idrettsanlegg og ulike nærmiljøanlegg og ligger i tilknytning til skole eller boligområder. Anleggene ligger ofte som en del av en større grønnstruktur og fungerer som samlingspunkt for grenda og bydelen. Vi har valgt å klassifisere denne samlingen av anlegg med fellesbetegnelsen **Idrettspark**.

1. **Stampesletta Idrettspark**

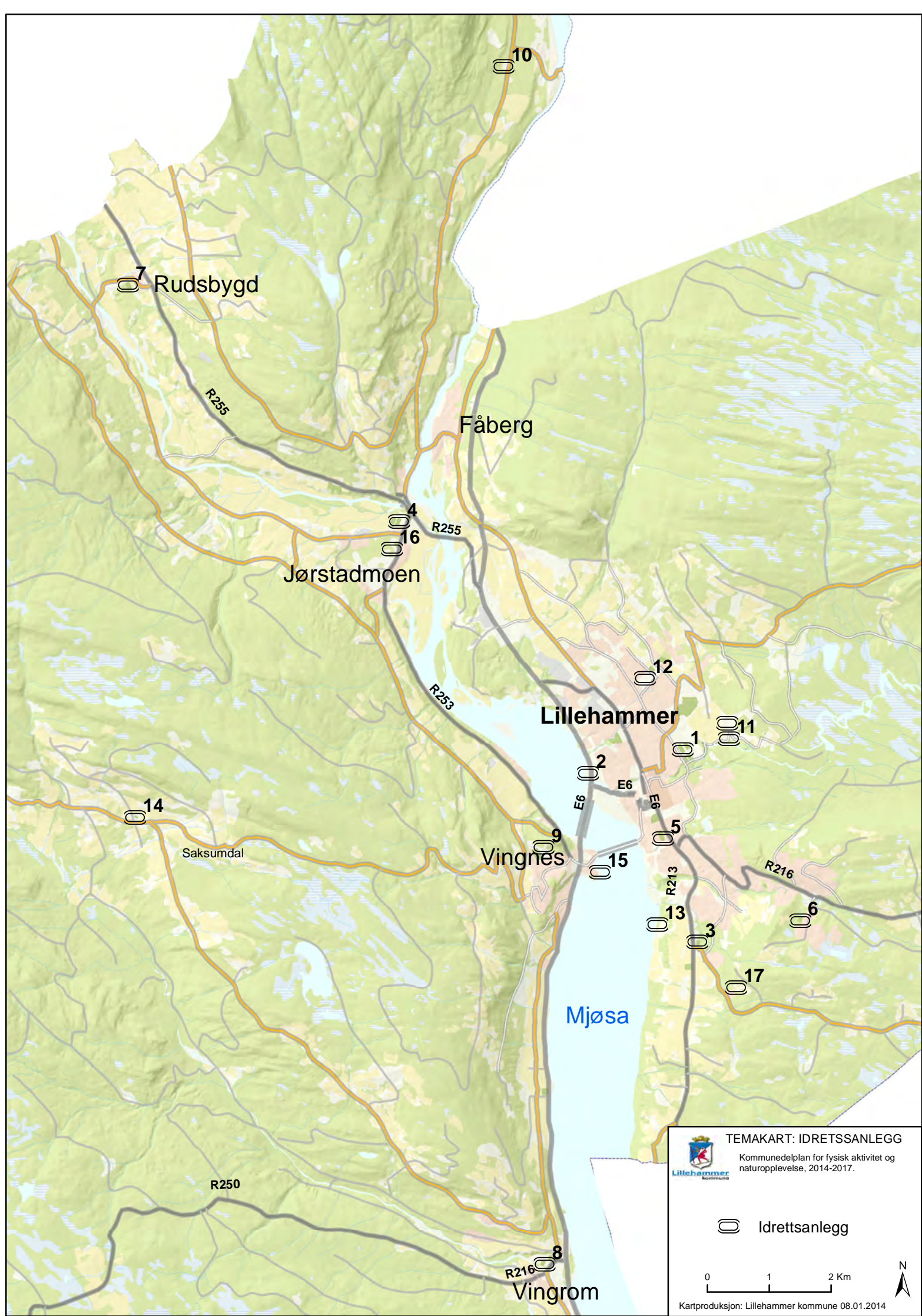
Håkons hall (stor flerbrukshall, friidrettsbane, isanlegg, sportscenter, golfsimulator). Er en del av Lillehammer Olympiapark
Kristins hall (ishall/curlinghall/flerbrukshall)
Ungdomshallen (ishall)
Fotball Matchbane kunstgress m/lys og undervarme
3 gressbaner fotball
Friidrettsanlegg, kunststoff m/8 rundbaner
Tribune/garderobeanlegg m/lager
Grusbane fotball m/lys – under videreutvikling
Treningslette fotball (nærmiljøanlegg)
Kleivbakken skileikanlegg (nærmiljøanlegg) m/lys
Klubbhus/tidtaker- og speakerhus

2. **Busmoen, ytre**

Fotballbane gress

3. **Skogenbanen/Skogenhallen**

Fotballbane 7-er kunstgress
Idrettshall
Skiløype – Startpunkt for Søre Ål lysløype
Nærmiljøanlegg tilrettelagt for en rekke ulike aktiviteter

TEMAKART: IDRETSSANLEGG
 Kommunedelplan for fysisk aktivitet og
 naturopplevelse, 2014-2017.

 Lillehammer kommune

 Idrettsanlegg

0 1 2 Km

Kartproduksjon: Lillehammer kommune 08.01.2014

N

4. Jorekstad idrettspark

Fritidsbad med 25m svømmebasseng, opplæringsbasseng og lekebasseng med sklie
Friluftsbad med sklier og stupetårn
Idrettshall
Kunstgressbane m/lys
Gressbane
2 treningsfelt gress
Nærmiljøanlegg tilrettelagt for en rekke ulike aktiviteter, ski, ball, sandvolleyball, aking

5. Sportsplassen

Løpebane friidrett, kunststoffdekke
Skateanlegg
Sandvolleyballbane
Håndballbane/basketbane, asfalt
Kunstgress, 2 7-erbaner, islegges om vinteren
Lysanlegg
Parkanlegg og lekeplass
Pentanque
Tribuneanlegg

6. Røyslimoen idrettspark

Kunstgressbaner fotball m/lys (11-erbane og 7-erbane)
Gymsal på Røyslimoen skole
Klubbhus Roterud IL
Del av et stort nærmiljøanlegg med tilrettelegging for mange aktiviteter.
(basket/skateboard/diskgolf/skileik/sandvolleyball/treningsfelt/isflate...)

7. Rudsbygd idrettspark

Gressbane fotball
Delanlegg friidrett
Lysløype 3 km
Hopp nærmiljøanlegg
Asfaltflate og gymsal på Buvollen skole

8. Vingrom idrettspark

Gressbane fotball
Kunstgressbane fotball (7-erbane) m/lys, islegges om vinteren
Delanlegg friidrett (kule, lengde og 60 m)
Lysløype 3 km
Klubbhus
Varmestue
Gymsal og lita grusbane på Vingrom skole

9. Vingar idrettspark

Gressbane fotball
Treningsfelt fotball
Hoppbakker
Alpinanlegg (nærmiljøanlegg) m/lys
Lysløype 2 km
Klubbhus med garasjeanlegg (Vingartun Grendehus)
Asfaltflate og gymsal på Vingar skole

10. Huseskogen bob- og akebane

Bob- og akeanlegg

11. Olympiaparken

Lysgårdsbakkene Hoppanlegg, HS 104 og HS138. Begge med plast

Skiskytteranlegg og stadion

Skistadion

Freestyleanlegg (hopp/kulekjøring/ballett)

Hestesenter med ridehall og utebaner

Rulleskiløyper

Lysløype

Område for terrengsykling

12. Kringsjø Idrettspark

Fotballbane 7-er kunstgress

Tennishall/flerbrukshall

Tennisbaner (6 utendørs baner)

13. Lillehammer Vannsportsenter

Klubbhus m/lager og brygge

Aktivitetssløype i vann

14. Saksheim

Lysløype

Fotball nærmiljøanlegg

Hinderløype nærmiljøanlegg

15. Vingnesodden

Klubbhus Ro- og kajakklubben

16. Jørstadmoen idrettsanlegg

Fotball

Hinderløype

17. Skogen Sør

Kunstgress 7-erbane med lys

Andre idrettsanlegg

Det er i kommunen god dekning av orienteringskart som er oppdatert og jevnlig benyttes til konkurranseaktiviteter.

Det er flere skytebaner av ulik karakter i kommunen. Disse er heller ikke oppført som egne anlegg i denne oversikten, men de innmeldte behov er synliggjort blant annet i handlingsprogrammet.

Prioritert handlingsprogram

Når det gjelder prioritert handlingsprogram innefor ordinære idrettsanlegg, henvises det til **kapittel 5.4, handlingsprogram for anlegg.**

4.4.6 LEKEPLASSER

Med lekeplasser menes her plasser med tradisjonelt lekeplassutstyr. Lekeplasser skal fungere som sosiale møteplasser, spesielt for de minste barna og deres foreldre. Kan også være møteplasser og utgangspunkt for mer variert lek for de større barna og samlingssted på tvers av aldersgrupper.

Kommuneplanens arealdel har detaljerte planbestemmelser knyttet til leke-, ute- og oppholdsarealer. I nye boligområder skal leke- og oppholdsarealer opparbeides som del av infrastrukturen.

Bruken av lekeplasser varierer over tid. I perioder er områdene mye brukt, for så å forfalle ettersom det med tiden blir mindre barn i området. Ikke sjelden tar interessen for lekeplasser seg opp igjen i forbindelse med generasjonsskifte i boligområdene.

Kun lekeplasser som ligger på kommunal grunn er omtalt her. Dette gir et ufullstendig bilde, da det er en rekke mindre private lekeplasser tilknyttet huseierlag og lignende. Alle skolene har lekeplassutstyr som er tilgjengelige for bruk utenom skoletid. Disse er ikke omtalt her. Noen av de registrerte lekeplassene ser ut til å ha begrenset bruk og virker lite attraktive.

Lillehammer kommune har sikkerhetskontroll og drift av lekeplassutstyret på Sportsplassen, i Jernbaneparken og i Nordre park. For lekeplasser i boligområdene er det inngått driftsavtaler med velforeninger og beboerlag, der drifts- og sikkerhetsansvaret for lekeplasser på kommunal grunn legges til foreningene. Det gis ikke tilskudd til privat opparbeiding og drift av lekeplasser.

Lillehammer mangler en attraktiv lekeplass i byens sentrum.

Oversikt over lekeplasser på kommunal grunn:

1. **Ekromskogen**
En stor og fire mindre lekeplasser på kommunal grunn innenfor boligfeltet. God standard, velholdt og fint. Opparbeidet og driftes av Ekromskogen huseierlag. Driftsavtale.
2. **Orvet, Øvre Smestad**
Liten velholdt lekeplass med huskestativ, benker og bord. Del av større sammenhengende grønnstruktur. Driftsavtale med beboerne.
3. **Jernbaneparken**
Lekeplass bygget for å kunne brukes også av funksjonshemmede. Ligger som del av Jernbaneparken. Noe bortgjemt beliggenhet medfører at bruken er beskjeden. Driftes av Lillehammer kommune.
4. **Sportsplassen**
Lekeplass med god standard, som del av større aktivitetsanlegg. Driftes av Lillehammer kommune.
5. **Bryggevegen/Dampsagvegen**
Huskestativ, benk/bord og lite felt for ballek. Opparbeidet og driftes av Berget Vel. Oppgradert lekeutstyr. Berget vel har også et par små lekeapparat ved Gamle Skibladnerbrygga
6. **Weidemannsgate v/tennisbanene**
Liten lekeplass som del av nærmiljøanlegget ved tennisbanene. Lekeapparatene preges av begrenset bruk, men området er velstelt og fint. Opparbeidet og driftes av Suttestad vel. Driftsavtale.
7. **Hagevegen**
Huskestativ og liten klatrevegg. Bord/benk. Gressflate. Ok vedlikehold stedvis. Dårlig vedlikeholdt klatrevegg. Opparbeidet og driftes av Hagesletta velforening. Driftsavtale.
8. **Langsethagen**
Lekeplass med huskestativ, bord/benk og asfaltflate med basketkurv. Del av grønnstruktur med sti og balløkke. Opparbeidet og driftes av Langsethagen vel. Bra standard. Driftsavtale.
9. **Øvre Vårsetergrenda, Ryllikvegen**
Fin, ganske stor lekeplass med bord/benk, klatrelek, huskestativ og ballvegg. Godt vedlikeholdt men bærer preg av begrenset bruk. Del av sammenhengende grønnstruktur. Driftsavtale med Vårsetergrenda Vel.
10. **Gabbro 2, Røyslimoen**
Lekeplass i bra stand. Bord/benk, huske og klatre-/sklielek. God og trafikksikker beliggenhet. Nærhet til barnehage. Opparbeidet og driftes av beboerne.
11. **Sparagmitten, Røyslimoen**
Lekeplass i brukbar stand. Vippe, bord/benk, sklie/klatrelek, huskestativ og en gammel trebåt. God beliggenhet internt i boligområde. Opparbeidet og driftes av beboerne.
12. **Hågåvegen**
Større område for lek og aktivitet. Gammelt lekeutstyr. Driftsavtale med Heimtun borettslag

13. Vingarvegen

Forholdsvis ny liten lokal lekeplass. Opparbeidet og driftes av beboere.

14. Strandgata, Vingnes

Lekeplass ved Vingnesvika. Del av sammenhengende grønnstruktur langs Mjøsa. Driftes av Vingnes Vel.

15. Skogen nordre

Liten lekeplass med sandkasse, benker og liten akebakke. Driftes av velforening.

16. Skogen midtre

Fin, ny lekeplass i tilknytning til asfaltflate. Driftes av velforening.

17. Skogen søre

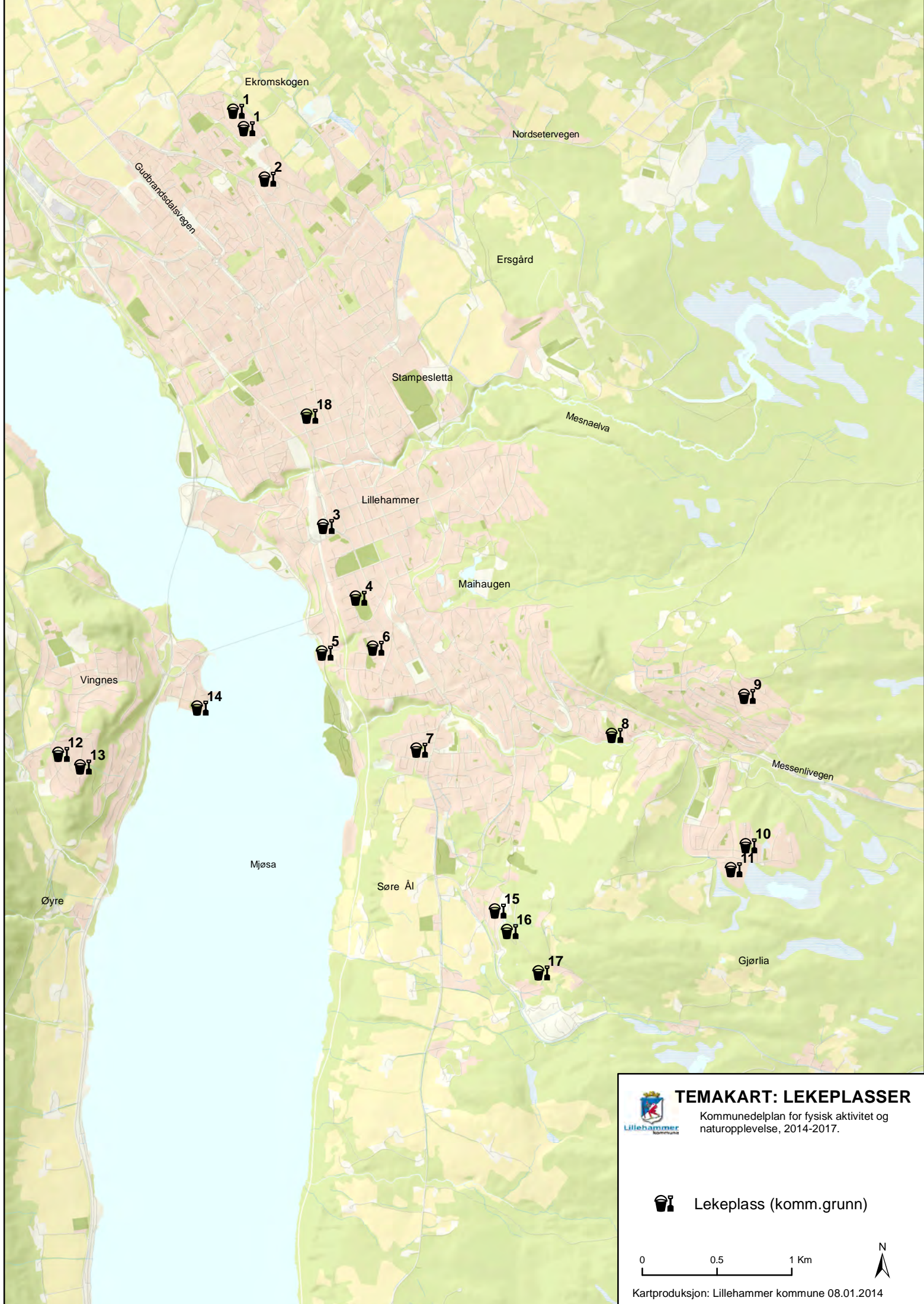
Fin lekeplass for små barn i tilknytning til kunstgressbane. Driftes av velforening.

18. Nordre park

Bypark med et par små lekeelementer. Lite attraktiv som lekeplass, men stort potensiale.

Handlingsprogram:

- Etablere attraktiv lekeplass i Lillehammer sentrum, i tilknytning til Gågata, Stortorget, eller Wiesesgate, som ledd i oppgradering av byrom
- Etablere lekeplass i Nordre park, i forbindelse med utvikling til bydelspark
- Rehabilitering av lekeplass i Jernbaneparken
- Sikkerhetskontroll av alle lekeplasser på kommunal grunn
- Gjennomgang av driftsavtaler med velforeninger/beboerlag.

Ekromskogen

Nordsetervegen

Guðbrandssleivene

Ersgård

Stampesletta

Mesnaelva

Lillehammer

Maihaugen

Vingnes

Messenlivegen

Mjøsa

Søre Ål

Gjørliå

Øyre

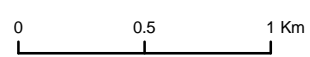

TEMAKART: LEKEPLASSER

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse, 2014-2017.

Lekeplass (komm.grunn)

HANDLINGSPROGRAM

5 HANDLINGSPROGRAM

I samsvar med føringer fra Kulturdepartementet har dette plandokumentet et handlingsprogram for perioden 2018-2021 for å være stønadsberettiget til spillemidler. Handlingsprogrammet omfatter prioriterte tiltak for planperioden tilknyttet aktivitet, anlegg og områder for fysisk aktivitet og naturopplevelse. Handlingsprogrammet omfatter med dette også tiltak som ikke direkte er stønadsberettiget til spillemidler men som vil være avhengige av kommunale midler, private tilskudd og tilskudd fra andre offentlige instanser.

5.1 EVALUERING AV HANDLINGSPROGRAM FOR PLANPERIODEN 2014 - 2017

Handlingsprogrammet i forrige planperiode var forholdsvis ambisiøst, samtidig som det viste hvor stor aktivitet som foregår i kommunen. Naturlig nok er ikke alle prosjekter gjennomført, noe som delvis skyldes manglende egenfinansiering, begrenset kapasitet eller endrede forutsetninger i løpet av planperioden, men også med bakgrunn i for lite spillemidler til fordeling i Oppland. Flere prosjekter har derfor blitt skjøvet ut i tid og kommer igjen i handlingsprogrammet for denne planperioden.

Total investering i 2014-2017

I planperioden 2014-2017 ble det innvilget totalt kr. 24.275.000,- i spillemidler til anlegg i Lillehammer kommune. Av dette utgjør kr. 5.487.000,- spillemidler til prosjekt som var utført før planperiodens start. Den totale kostnaden på de anlegg som har mottatt spillemidler i perioden er i overkant av 120 millioner kroner.

Nærmiljøanlegg:

Det er i perioden innvilget kr. 943.000,- i spillemidler til nærmiljøanlegg. Dette dreier seg om 7 søknader fordelt på 7 anlegg, og total kostnad for prosjektene var ca. 2.3 millioner kroner. 2 av anleggene stod inne i opprinnelig handlingsprogram fra 2013. 9 av prosjektene i det opprinnelige handlingsprogrammet er ikke gjennomført. Flere av de opprinnelig prioriterte prosjektene som ikke er gjennomført er kommunale. Dette skyldes en kombinasjon av endret interesse/behov/prioritering lokalt sammen med kapasitet til å gjennomføre prosessene fra kommunalt hold.

Ordinære anlegg:

Blant de ordinære anleggene er 19 av prosjektene som stod i forrige planen gjennomført eller i ferd med å bli det. I tillegg har det kommet inn 1 nytt anlegg i planperioden. Tildelte spillemidler til ordinære anlegg har for perioden vært kr. 23.332.000,-. Disse prosjektene utgjør en samlet investering på til sammen ca. 120 millioner kroner. Det er flere prosjekter som i perioden ikke har fått tildelt midler til tross for at søknadene er godkjent. Pr. 2017 har Lillehammer kommune et etterslep på i overkant av 19 millioner kroner som må tas med inn i kommende planperiode. Disse prosjektene utgjør en investering på 60 millioner kroner.

Når det gjelder anlegg for friluftsliv, er det flere av de små prosjektene som er gjennomført uten søknad om spillemidler.

5.2 ØKONOMI

Flere av de prioriterte prosjektene for kommende planperiode forutsetter hele eller deler av totalkostnaden som kommunalt bidrag/investering. Det understrekes at prioritert handlingsprogram ikke forplikter det kommunale drift- eller investeringsbudsjettet i perioden 2018 – 2021. Dersom det ikke bevilges midler til tiltakene over det ordinære kommunale drifts- eller investeringsbudsjettet, må prosjektene helt eller delvis finansieres på annen måte, som eks:

- Disponering av fond
- Selvfinansierende ved reduserte driftsutgifter (eks. ENØK)
- Selvfinansierende gjennom økte inntekter
- Bidrag fra private/eventuelt idrettslag
- Dugnad fra lag/foreninger/andre

Dersom prosjektene ikke kan finansieres gjennom en eller flere av de skisserte løsningene vil prosjektene automatisk skyves ut i tid.

5.2.1 INVESTERING

Som det framgår av plandokumentet er det for perioden 2014 – 2017 investert oppunder 180 mill.kr i anlegg tilrettelagt for fysisk aktivitet. Av den totale investeringen er i overkant av 4,5 mill for private anlegg. Her utgjør offentlig tilskudd (spillemidler og tilskudd fra Lillehammer kommune) 1,9 mill, dvs. i overkant av 40% av total kostnad. Den øvrige investeringen i perioden er foretatt enten i kommunale anlegg eller i OL-anleggene, hvor Lillehammer kommune har vært sentral i finansieringen av prosjektene.

For kommende planperiode synliggjør handlingsprogrammet fortsatt store dokumenterte anleggsbehov. Flere av prosjektene representerer store investeringer, for eksempel skytebane og motorsportanlegg på Korsåsen, flerbrukshall ved nye Nordre Ål skole og rehabilitering av tak på både Kristins hall og Håkons hall.

Det antas at andelen av finansiering fra spillemidlene er forholdsvis stabil, noe som medfører at etterslep fra forrige periode alene vil utgjøre tildelingene i 3-4 år. De nye prosjektene i denne perioden må dermed i hovedsak utsettes i tid eller få forskuttet spillemidler. Det er også usikkerhet knyttet til idrettslag og andre lag/foreningers økonomiske evne til å realisere alle prosjektene som framgår av handlingsprogrammet.

Med bakgrunn i dette vil et sentralt tema i planperioden være at man vektlegger å kvalitetssikre kostnadsoverslagene og finansieringen tilknyttet realisering av de enkelte prosjektene før de endelig godkjennes. Dette innebærer å synliggjøre/dokumentere avsetninger til framtidig vedlikehold og drift av anleggene. Dette ansvaret må tillegges Lillehammer kommune ved administrasjonen og skal sees i sammenheng med endelig godkjenning av søknad om spillemidler. Dette kan innebære at et fullfinansiert nyanlegg ikke nødvendigvis skal godkjennes (søknad om spillemidler) dersom det ikke kan dokumenteres forsvarlig drift/vedlikehold i et langsiktig perspektiv.

5.2.2 DRIFT OG VEDLIKEHOLD

I Lillehammer kommune er det slik (gjelder de fleste kommunene i landet) at forvaltningsansvaret og driftskostnadene tilknyttet de store idrettsanleggene/haller, parkanlegg og naturområder med stier og løyper er direkte eller indirekte tillagt kommunen. Dette vil være naturlig da de aktuelle anlegg og områder tilrettelagt for fysisk aktivitet og naturopplevelse gir et tilbud til alle innbyggerne i Lillehammer samt besøkende og tilreisende.

Unntak for noen av de store idrettsanleggene er for eksempel Vingar Idrettspark, Jorekstad Idrettspark og Jorekstad idrettshall/svømmeanlegg hvor forvaltning og driftsansvar er tillagt

henholdsvis Vingar IL, Fåberg IL og Jorekstad AS. De private anleggene mottar pr. 2017 kr. 990.000,- i driftstilskudd fra Lillehammer kommune.

Løypepreparering utgjør også en betydelig kostnad for kommunen og flere av idrettslagene. Dette i forhold til krav til utstyr og drift og vedlikehold av dette, men også belastning på mannskapene som utfører jobben. Med de økte kravene til kompetanse som følge av mer teknisk utstyr blir det færre som kan utføre jobben og dermed ekstra belastning på disse personene. Idrettslagene som preparerer løyper mottar pr. 2017 samlet kr. 215.000,- i tilskudd til løypepreparering.

Lillehammer Olympiapark AS har ansvar for forvaltning og drift av OL anleggene i Lillehammer kommune. De mottar pr 2017 kr.7,5 millioner i tilskudd til drift av anleggene fra Lillehammer kommune, samt 1 million fra Oppland fylkeskommune. I tillegg har Lillehammer kommune de siste årene stått for store deler av investeringer/oppgradering av anleggene.

Lillehammer kommunes totale driftskostnader til anlegg for fysisk aktivitet, primært idretts/friluftsliv- og nærmiljøanlegg fordeler seg slik (B-2017, avrundet og inkl. intern husleie/kapitalkostnader, mva.):

Anlegg	Innhold	utgift	inntekt	netto
Kristins Hall/Ungdomshallen	Ishall/idrettshall/løpebane/curling	13 120 000	(2 350 000)	10 770 000
Kringsjåhallen	3 tennisbaner, spesialdekke	1 600 000	(1 470 000)	130 000
Utendørs Idrettsanlegg	Alle utendørs idretts- og nærmiljøanlegg	5 295 000	(950 000)	4 345 000
Tilskudd idrettsanlegg	Direkte tilskudd lag/foreninger drift anl., eksl. løypek	1 030 000	-	1 030 000
Skiløyper/turveger	Drift/vedlikehold/grunneieravt./tilskudd til løypekjøri	1 250 000	-	1 250 000
SUM		22 295 000	(4 770 000)	17 525 000

Dette viser at Lillehammer kommune i 2017 har en netto ramme på ca. 17,5 mill.kr til drift, vedlikehold og tilrettelegging av anlegg og områder for fysisk aktivitet, inkludert grunneieravtaler og direkte tilskudd til andre. Anleggene har en meget høy bruksfrekvens og hovedandelen (anslagsvis 85-90%) av brukerne av idretts- og nærmiljøanleggene er barn og unge i aldersgruppen 6 – 18 år. Som følge av høy bruksfrekvens er det stor slitasje på anleggenes standard/kvalitet og det avsettes pr. i dag ikke tilstrekkelig med midler til å opprettholde en minimumsstandard.

I løpet av forrige planperiode har det vært en betydelig økning i anleggsvolum (nyanlegg og rehabilitering) og bruksfrekvens. Dette er bare delvis kompensert i budsjettet. Dersom denne utviklingen fortsetter i kommende planperiode vil ikke Lillehammer kommune være i stand til å opprettholde dagens tilrettelegging for fysisk aktivitet med en minimumsstandard på eksisterende anlegg.

I tilknytning til drift og vedlikehold av de private idrettsanleggene avsettes det heller ikke tilstrekkelig med midler til forsvarlig drift og vedlikehold for å opprettholde anleggenes standard. Dette er vanskelig å fullt ut dokumentere da hovedandelen av oppgavene løses gjennom dugnad og dermed ikke kommer tydelig fram i de enkelte idrettslag sine budsjetter og årsmeldinger. Det vi med stor sannsynlighet kan fastslå er at idrettslagenes dugnadsinnsats tilknyttet drift og vedlikehold av anlegg er betydelige og representerer sannsynligvis mer (omregnet i reelle kostnader og årsverk) enn det tilskudd som avsettes årlig over de kommunale budsjetter. Økt innsats tilknyttet drift og vedlikehold av anlegg må nødvendigvis gå på bekostning av andre prioriterte oppgaver, herunder tilrettelegging og gjennomføringen av selve aktiviteten for barn og unge.

For å opprettholde standard, kvalitet og tilgjengelighet på anleggene må idrettslagene øke sine inntekter (medlemsavgifter, reklame, leieinntekter, kommunalt tilskudd) og øke dugnadsinnsatsen tilknyttet anlegg framfor aktivitet, eller en kombinasjon av disse.

For anlegg som er tildelt spillemidler er det viktig å understreke at det stilles klare krav om at anleggseier har plikt til å holde anlegget åpent for idrettslig aktivitet i 30 år fra ferdigstilling av anlegget. Anleggseier plikter samtidig å holde anlegget i godkjent teknisk stand, samt påse at sikkerhetsforskrifter etterleves. For øvrig skal anlegget vedlikeholdes slik at det ikke forringes utover det som følger av normal slitasje og elde. Dersom nevnte forhold ikke etterleves vil det stilles krav fra departementet om tilbakebetaling av spillemidler (Forskrift og bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet – 2017).

5.2.3 MILJØ

Lillehammer kommune har utarbeidet egen «Kommunedelplan for miljø - 2016-25». Denne belyser en rekke utfordringer som også omfatter park, idrett og friluftsliv. I forhold til investeringer må miljø bli tillagt vekt i planleggingsfasen. Det må være fokus på energiøkonomi og på materialvalg som belaster miljøet så lite som mulig, både i produksjon, bruk, varighet og sanering.

Som eksempel kan nevnes gummigranulat i kunstgressbaner. Det vil fortsatt være nødvendig å stille krav til at det leveres «miljøvennlig» gummigranulat ved nybygging og rehabilitering. Avdrift og resirkulering av gummigranulat er et område som det nasjonalt er økende fokus på.

Miljøplanen stiller krav om at alle virksomheter i Lillehammer kommune skal Miljøsertifiseres. Energiforbruk, søppelhåndtering og drift er sentrale tema. Konsekvens av lange driftssesonger gjennom is- og snøproduksjon om sommeren og oppvarming av kunstgress om vinteren må belyses i arbeidet med sertifisering av anleggene.

5.2.3 HOVEDUTFORDRINGER ØKONOMI

I tillegg til kostnader i forbindelse med investering i nyanlegg vil det være betydelige kostnader som går med til årlig ordinær drift av eksisterende anlegg og nyanlegg. Det bør derfor legges betydelig vekt på rehabilitering/ombygging av eksisterende anlegg til mer driftsøkonomiske anlegg med høy bruksfrekvens framfor stadig utbygging av nye anlegg.

Det viser seg dessverre ofte at det for kommunen og lag/foreninger er minst like store utfordringer å håndtere de løpende kostnadene til drift og vedlikehold, som til investeringer i nyanlegg. For å unngå forfall og dermed tidlig behov for nye store investeringer til rehabilitering er det avgjørende å dokumentere og kvalitetssikre avsatte midler til drift/vedlikehold og framtidig rehabilitering i forkant av utbygging av nyanlegg.

Det vil for inneværende planperiode være store utfordringer i å ivareta kvalitet og mangfoldet av eksisterende anlegg tilrettelagt for fysisk aktivitet, kommunale og private. For om mulig å løse deler av disse utfordringene må man sannsynligvis vurdere andre driftsmodeller i kombinasjon med de som eksisterer pr. i dag. Anleggseiere og brukere må også akseptere at noen av dagens tilbud frafaller samt noe lavere standard på flere av anleggene.

Drift og vedlikehold er en meget stor utfordring som man må ta alvorlig. Viktig å ta med seg at de fleste idrettsanleggene i Lillehammer, inkludert de største og mest kostnadskrevenende anleggene, har mottatt spillemidler og hvor det stilles store krav til drift, vedlikehold og tilgjengelighet (se kap. 5.2.2). Dersom dette ikke etterleves vil det stilles krav fra departementet om tilbakebetaling av spillemidler.

5.3 AKTIVITET

Hovedmålet for kommunedelplanen er ”*naturopplevelse og fysisk aktivitet for alle*”. Dette innebærer ikke at det nødvendigvis skal bygges mange nye anlegg. Vi har i Lillehammer totalt sett middels til god anleggsdekning for de fleste idretter og former for fysisk aktivitet, både gjennom eksisterende anlegg og ikke minst gjennom naturen som omgir oss. Dette innebærer selvsagt ikke at det ikke eksisterer reelle anleggsbehov tilknyttet nyanlegg og rehabilitering, og det henvises her til prioritert handlingsprogram for anlegg.

For å realisere en målsetning om å få flere i fysisk aktivitet og ikke minst bidra til at fysisk aktivitet blant barn og unge øker i planperioden 2014 – 2017, må forholdene legges til rette for dette fra det offentlige sin side, og frivillige lag/foreninger må stimuleres til å bidra. Spillemidler bidrar som kjent til utbygging av anlegg som basis for aktivitet, men i tillegg fordeles betydelige midler som aktivitetstilskudd direkte til idrettslagene i landets kommuner (i 2017 i underkant av kr. 1,7 mill til Lillehammer). Barn og unge i alderen 6 – 19 år er prioritert.

Ansvar for selve aktiviteten vil fortsatt være tillagt enkeltpersoner, idrettslag eller andre lag/foreninger. Dersom forholdene legges godt til rette vil eksempelvis lag og foreninger i langt større grad ha en reell mulighet til å bruke sine ressurser primært på aktivitet for barn og unge, istedenfor drift og vedlikehold av anlegg. Det offentlige har i dag, - og i framtiden, et særlig ansvar for dette (st.meld. nr.14 og st.meld. nr. 16).

Siden 2012 har det vært gitt tilskudd til aktivitet i form av kompensasjon for leie av anlegg til kultur- og idrettsaktivitet. I 2017 er rammen til fordeling kr. 750.000,-. Det søkes i etterkant og faktisk betalt leiekostnad legges til grunn for tilskuddet. De siste årene har husleiekompensasjonen utgjort i underkant av 40% av opprinnelig betalt leiebeløp for klubbene.

Prisene for leie av anlegg for barn og unge har vært stabil den siste perioden. Dette, sammen med husleiekompensasjonen medfører en reell leiepris for barn og unge i kommunale anlegg på ca kr 115,-/time. En utfordring her vil være å sikre tilstrekkelig tilskudd og bistand til de lag og foreninger som drifter sine egne anlegg på en slik måte at de fortsatt har kapasitet til aktivitet på egne anlegg.

Tilskuddene til drift av private idrettsanlegg og løypekjøring har vært bortimot uendret i forrige periode.

Prioritert handlingsprogram for aktivitetstiltak (drift) i planperioden 2018 - 2021:

År	Prioritert tiltak	Årlig kostnad	Kommentar
	Aktivitetstilskudd lag og foreninger/andre	250.000	Økt ramme til husleiekompensasjon til lag og foreninger.
	Idrettsanlegg (kommunale/private)	500.000	Opprettholde min. standard på idrettsanlegg med sikte på å øke bruksfrekvens/bedre tilgjengelighet. Flere i aktivitet.
	Friområder/nærmiljøanlegg (kommunale/private)	300.000	Opprettholde min. standard på aktivitetsanlegg med lavterskeltilbud, med sikte på å øke bruksfrekvens/bedre tilgjengelighet, nye brukergrupper. Flere i aktivitet.
	Turveg, stier og skiløyper	300.000	Drift/vedlikehold av turveger, stier og skiløyper, Direkte driftstilskudd til lag/foreninger, DNT for å opprettholde/bedre lavterskeltilbud. Vedlikehold, tilrettelegging, skilt/info, kart.
	SUM	1.350.000	

5.4 ANLEGG

Planens handlingsprogram har omfattet planlagte utbyggings- og rehabiliteringsoppgaver i perioden 2018 – 2021 og tidligere utbygde anlegg (planperioden 2014 – 2017) som avventer utbetaling av spillemidler. Med bakgrunn i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel er hovedrevisjon utsatt, og også 2022 tatt inn i opprinnelig plan. Det er en rekke forhold som har medvirket til prioriteringen innenfor planens fireårige handlingsprogram:

- Sentrale føringer (stortingsmeldinger)
- Kommuneplan for Lillehammer kommune
- Kommunedelplanens målsetninger i planperioden
- Vurderinger foretatt i samråd med idrettsrådet etter innmeldte behov fra lag/foreninger
- Overordnet målsetting for Norges Idrettsforbund og Norges Olympiske komité
- Analyser/vurderinger gjennom utarbeidelse av dette plandokumentet
- Den totale økonomiske situasjonen til Lillehammer kommune
- Den totale økonomiske situasjonen til frivillige lag/foreninger i Lillehammer

Handlingsprogrammet er inndelt i 6 delkapitler:

- Kap. 5.4.1 og 5.4.2 tar for seg prioriterte behov tilknyttet badeplasser og byparker/byrom/andre grøntanlegg (ikke stønadsberettiget til spillemidler)
- Kap. 5.4.3 tar for seg prioriterte behov tilknyttet sikring av areal. Tiltakene er stønadsberettiget til statlige tilskudd fra Miljødirektoratet.
- Kap. 5.4.4 og 5.4.5 tar for seg henholdsvis nærmiljøanlegg og ordinære anlegg i prioritert rekkefølge med kostnadsoverslag, og som grunnlag for søknad om spillemidler.
- Kap. 5.4.6 tar for seg viktige nyanlegg- og/eller utviklingsprosjekter som trenger ytterligere utredninger før det eventuelt søkes om spillemidler
- Kap. 5.4.7 viser en uprioritert liste over anleggsbehov.

5.4.1 BADEPLASSER

År	Anlegg/område	Type tiltak	Kostnad	Finansiering
2022	Vingnesvika badeplass	Oppgradering og utvidelse av oppholdsarealer. Baderampe HC, HC-toalett	1000'	EK/SM
	Overføres til neste planperiode			
	Strandpromenaden	Videreutvikle området, baderampe HC, molo, lekeplass mm.	2000'	EK/SM
	Vingrom badeplass	Videreutvikle området i.h.t. plan.	350'	Statlig tilskudd

5.4.2 BYPARKER/ BYROM/ANDRE GRØNTANLEGG

År	Anlegg/Område	Type tiltak	Kostnad	Finansiering
2022	Søndre park	Fornye trebestand	500'	
	Overføres til neste planperiode			
	Søndre park	Resirkulering av vann,	2500'	
	Søndre park	Skilt, informasjon, rehabilitering murer og paviljong	1500'	
	Utsiktsbakken	Rehabilitering vegetasjon, murer, trapper og belegg	500'	
	Lekeplass sentrum	Lokalisering tilknyttet gågata/byrom/sentrum.	?	
	Bruparken	Ble ikke tatt med som del av Terrassen som opprinnelig planlagt		
	Jernbaneparken	Rehabilitering lekeplassen		

5.4.3 SIKRING AV AREAL

Sikring av areal kan være langsiktig grunneieravtale eller innløsning/kjøp av grunn. Innløsning av grunn til friluftsmål vil være stønadsberettiget til tilskudd fra Miljøverndepartementet/Statsforvalterens miljøvernavdeling.

År	Anlegg/Område	Type tiltak	Kostnad	Finansiering		
				MD/FM	K	P
	Tverrløypa	Innløsning av / avtale på manglende lenker		x	x	
	Tuveitholmen	Grunneieravtale / innløsning for bruk av holmen til telting/friluftsliv			x	
	Kristen Holbøs veg	Innløsning av friareal, nærmiljøanlegg/lekeplass		x	x	
	Nedfartsløype Balberg - Ekrom	Grunneieravtale			x	
	Turveg strandsonen	Grunneieravtale/innløsning trase fra Renseanlegget til Trangerud og Sjøli, samt gjennom Hovemoen til Fåberg		x	x	
	Byutvidelse sørover	Sikre grunn til sammenhengende grøntdrag fra Engesvea til Mjøsa			x	
	Fåberg	Innløsning/grunneieravtale friområde sør for Brunlaug Bru			x	
	Skiløype Vårsetervegen – Mesnasaga	Grunneieravtale ang. bruk av ny skogsbilveg til skiløype			X	

5.4.4 NÆRMILJØANLEGG

(16=2016 osv. N= Nyanlegg R=Rehabilitering)

År	Anlegg/område	Ansvarlig	Tiltak		Tot	Finansiering			Merknad
						SM	K	P/A	
2023									
2023	Strandpromenaden	Lillehammer kommune	Rehabilitering gressbane		550	225	225		Full bearbeiding av vekstlag (dypknusing)
Overføres til neste planperiode:									
	Engesvea idr.park	Lhmr. Kom./ Søre Ål IL	Terrensykkelløype/BMX-løype	N	?	?		?	Endelig plassering og utforming er ikke ferdig bearbeidet.
	Krokvang	Bygdahuset Krokvang	Nærmiljøanlegg	N					Planlegging vinter 2021
	Mosodden	Lhmr.kommune	Videreutvikle nærmiljøanlegg	R/N	200	100	50	50	Oppgradere, flere elementer inn
	Randgårdsjordet	Lhmr kommune	Rehab./videreutv. Akt.området	R/N	400	200	200		
	Røyslimoen Idr.park	Lhmr.kommune	Nærm.anl., rehab/videreutv.	N/R	?	?	?		Forprosjekt 2021. Bredt sammensatt gruppe som involverer seg i planlegging.
	Suttestadjordet	Lhmr.kommune	Rehab./videreutv. Akt.området	R	200	100	100	-.	
	Vingar Idrettspark	Lhmr.kommune / Vingar IL	Div. aktivitetselementer på Treningsletta	R/N	600	300	?	?	Rehabilitering og videreutvikling i henhold til plan. Flere akt.element. Også element under ord. idr.anl.
	Vingnesvika	Lhmr.kommune	Videreutvikle anlegget	N	200	100	100		Oppgradere anlegg. Flere elementer inn
	Øvre Smestad/Ekromskogen	Ekromskogen Huseierlag	Multianlegg	N	600	300		300	Flyttet fra 2020 da prosjektet ikke er klart.
SUM PLANPERIODE									

	Anlegg som det ble søkt spillemidler til i 2021.
	Anlegg prioritert i 2021. Ikke søkt spillemidler.
	Anlegg som forskyves ut i tid
	Øvrige anlegg
	Nye prosjekt i planperioden

Handlingsprogram

5.4.5 IDRETTS- OG FRILUFTSANLEGG

(16=2016 osv. N= Nyanlegg R=Rehabilitering)

År	Anlegg/område	Ansvarlig	Tiltak		Tot	Finansiering			Merknad
						SM	K	P/A	
2022									
23	Nordre Ål skole og idr.park	Lillehammer kommune	Flerbrukshall	N	52500	11000	41500		Ferdigstilt sommeren 2019 Deltilsagn i 2022
23	Stampesletta	Lillehammer Fotballklubb	Oppgradering klubbhus	R	1754	585		1170	Oppgradering/utvidelse av klubbhus. Inkl. rehab tak
23	Stampesletta	Lillehammer Idrettsforening	Rehabilitering tak/fasade på klubbhus	R	337	112		225	Rehabilitering av tak samt fasade på speaker-/tidtakerdelen av klubbhuset.
23	Jorekstad idrettspark	AL Jorekstad	Rehab garderobesvømmehall	R	39785	13262	x	26523	Arbeid utført 2019
23	Kristins hall	Lillehammer kommune	Nytt tak, fasade nord	R	8237	2746	5491		Gjennomført i 2019
23	Kringsjåhallen	Lillehammer kommune/ Lillehammer Lawn Tennisklubb	Rehabilitering lysesanlegg og gulv	R	2031	677	1354		Utført i 2019 og 2020
23	Nordre Ål skole og idr.park	Lillehammer kommune	7-erbane kunstgress med lys	N	4700	800	3900		Ferdigstilt sommeren 2020
23	Stampesletta	Lillehammer kommune	Rehab. Øvre bane	R	1050	350	800		Rehab. Lysesanlegg utført i 2020. Rehab kunstgress utsatt til 2022.
23	Stampesletta	Lillehammer kommune	Rehab kunstgress Øvre bane	R	5000	1000	4000		Rehab kunstgress
22	Korsåsen	NMK Sør-Gudbr.dal	Rallycrossbane	N	9275	3000	x	6275	Søknad i 2022 ikke godkjent pga manglende dok på finansiering.
23	Vingnesvika	Lillehammer kommune	HC-toalett tilknyttet friluftsomr.	N	660	220	440		Etablert i 2022
23	Jorekstad Idrettspark	Faaberg Idrettslag	Rehabilitering Matchbane	R	4500	1000		3500	Rehabilitering av kunstgress på matchbane etter flomskade
23	Kanalen/Kroken	Lillehammer kommune	HC-toalett tilknyttet friluftsomr.	N	700	233	467		Forutsetter prioritering på inv.budsjett
23	Kanalen/Kroken	Lillehammer kommune	HC baderampe	N	1500	500	1000		
23	Kristins hall	Lillehammer kommune	Oppgradering lysesanlegg ishall (LED)	R	1500	500	1000		Oppgradere lys til LED og i tråd med dagens krav
Overføres til neste planperiode						SM	K	P/A	
	Blåløypa	Lillehammer kommune	Turveg/skiløype med lys	N	2200	700	1500	?	Fra Martin Seipsveg til Tverrløypa (utført høsten 2019) og fra Maihaugvegen til Langesgate
	Bob- og Akebanen	Olympiaparken	Rehabilitering takoverbygg og tekniske installasjoner.	R	12000	x	x	x	Tenkt utbygging over en 4 årsperiode
	Engesvea Idr.park	Lillehammer kommune	Div. elementer.	N	7500	2500	5000	x	Utbygging i flere trinn.
	Håkons hall	Olympiaparken	Rehabilitering av tak+SD-anlegg	R	16000	?	?	?	
	Jorekstad Idrettspark	Jorekstad AS	Nytt terapibasseng						
	Korsåsen	Lillehammer Skytterlag	Nyanlegg/erstatningsanlegg	N	x	x		x	
	Kristins hall	Lillehammer kommune	Basishall	N	x	x	x		Ombygging av idr.hallen i Kristins hall til Basishall - turn
	Kristins hall	Lillehammer kommune	Smeltegrop	N	3000	?	3000		

Handlingsprogram

Lysgårdsbakkene	Olympiaparken	Rehab tilløpene, lys og kuldeanl.	R	8000	?	?	?	
Røyslimoen Idrettspark	Roterud IL	Utvidelse klubbhus/garasje	N	x	x	x	x	
Sentrum – Mjøsa	Lillehammer kommune	Turveg m/lys langs Mesnaelva	R	?	?	?	?	Inkludert ny bru over Møllendammen
Stampesletta	Lillehammer kommune	Ombygging Nordre grus til flerakt.anl.	N	3000	500	2500		
Stampesletta	Fotballen	Tribune på østsiden av øvre bane	N	x	-	?	?	Ønske om utvidet kapasitet. NB! Ikke tilskudsberettiget
Strandpromenaden	LK	Skateanlegg, trinn II	N	4000	1000	3000		
Strandsone Øst	Lillehammer kommune	Turvei Renseanl. – Fåberg	N	7000	1000	6000	x	Fullføre turveien gjennom Hovemoen
Strandsone Øst	Lillehammer kommune	Turvei Renseanl. – Søre Ål	N	800	400	400	x	Fullføre turveien Søre Ål via Trangerud og Sjøli
Turthaugvegen	DNT Lillehammer	Skiløype langs veien	N	x	x	x	x	
Tverrløypa	Lillehammer kommune	Bru over Mesnaelva	R	1500	500	1000		
Tverrløypa sør for Ringsvegutua	Lillehammer kommune	Rehab bru Åretta + utvidelse trasé	R	?	?	?		Kan ikke kjøres over bru Åretta med maskiner i dag. Trangt på deler av strekningen.

	Anlegg som det ble søkt spillemidler til i 2021.
	Anlegg prioritert i 2021. Ikke søkt spillemidler.
	Anlegg som forskyves ut i tid
	Øvrige anlegg
	Nye prosjekt i planperioden

5.4.6 PLANLEGGINGSPROSJEKTER I PLANPERIODEN

Her følger en oversikt over planprosjekter som bør gjennomføres i planperioden og som forutsetter betydelige kommunale ressurser. De prioriterte prosjekter/planoppgaver kan få konsekvenser for prioritering av prosjekter og investeringer i det prioriterte handlingsprogrammet. Dette skal hensyntas ved den årlige rulleringen av planen.

År	Anlegg/område	Ansvarlig	Prosjektbeskrivelse
	Mesnavassdraget	Lillehammer kommune	Plan for Mesnavassdraget.
	Tverrløypa	Lillehammer kommune	Fullføring/rehabilitering av Tverrløypa Innløsning/opparbeiding/kostn./finansiering
	Basishall	Lillehammer kommune	Mulighetsstudie utført i 2019.
	Skogenhallen	Lillehammer kommune	Utredning av hva som skjer med dette anlegget framover. Rehabilitering/utvidelse/nybygg?
	Strandsonen	Lillehammer kommune	Utarbeide helhetlig plan for utvikling av tilgjengelighet og aktivitetsmuligheter.
	Nordseter	LK/DNT/andre	Plan for sti- og løypenettet i og inntil Nordseter. Ses i sammenheng med områderegulering Nordseter.
	Turveinettet	Lillehammer kommune	Plan for utvikling av turveinett
	Sti- og løypeplan	LK/DNT/andre	Plan for skiløyper, stier og sykkelstier i utmarksområdene.

5.4.7 UPRIORITERTE PROSJEKTER

(N= Nyanlegg R=Rehabilitering)

År	Anlegg/område	Ansvarlig	Tiltak	Kat
	Nærmiljøanlegg			
	Bregnevegen	Lillehammer kommune	Rehabilitering balløkke	R
	Brubakken	Rudsbygd IL	Rehabilitering balløkke	R
	Carl Haugens vei	Lhmr kommune/FGU	Rehabilitering balløkke	R
	Ekrom skole	Lhmr.kom./Fotballen	Nytt kunstgressdekke	R
	Gjørtlervegen	Lillehammer kommune	Rehabilitering balløkke	R
	Grenadervegen	Lillehammer kommune	Rehabilitering balløkke	R
	Hestehoven	Lillehammer kommune	Videreutvikle nærmiljøanlegget	R/N
	Holteløkkka	Lillehammer kommune	Rehabilitering balløkke	R
	Jorekstad Idrettspark	Faaberg IL	Ballbinge/nærmiljøanl.	N
	Kleivbakken	Lillehammer kommune	Videreutvikle anlegget	R/N
	Kr. Holbøsvei	Lhmr.kommune	Nærmiljøanlegg	N
	Krokvang	Lillehammer kommune	Rehabilitering balløkke	R
	Moajordet	Lillehammer kommune	Rehabilitering balløkke	R
	Norbana	Lhmr kommune/fotballen	Videreutvikle nærmiljøanl (kunstgr., ispluss ++)	R/N
	Randgårdsjordet	Lillehammer kommune	Rehabilitering balløkke	R
	Skogforvalter Lies v.	Lillehammer kommune	Rehabilitering balløkke	R
	Stampesletta	Lhmr kommune	Puck/ballbinge/ombygging grusbane til akt.anl.	N
	Søre Langseth	Lillehammer kommune	Rehabilitering balløkke	R
	Idrettsanlegg			
	Birkebeineren Hestes.	Lhmr. Ride- og kj.klubb	Oppgradere og utvide dagens ridehall inkl. stallplasser	R/N
	Birkebeineren Hestes.	Lhmr. Ride- og kj.klubb	Ny utendørs konkurransebane	N
	Birkebeineren Hestes.	Lhmr. Ride- og kj.klubb	Ridestier – helårs, min 3 km	N
	Birkebeineren skistadion	Olympiaparken	Lys nye sprintløyper	N
	Bob- og akebanen	Olympiaparken	Starttreningsbane	N
	Bob- og akebanen	Olympiaparken	Rehabilitering av kjøleanlegg	
	Campus Lillehammer	SOPP/HIL/LK?	Idrettshall – 2 flater	N
	Fløyra lerduebane	Lillehammer JFF	100m bane, rifle (stoviltprøve)	N
	Gropmarka vest	Lillehammer O-klubb	O-kart	N
	Huseskogen	Rudsbygd IL	O-kart	N
	Håkons hall	Olympiaparken	Nytt lysanlegg i hallen	R
	Håndballhall	LFH09		N
	Jorekstad Idrettspark	Faaberg IL	Kunstgress ytre bane	N
	Jorekstad Idrettspark	Jorekstad AS	Utvidelse badeanl.	N
	Jorekstad	Jorekstad AS	Skytehall	N
	Kanthaugen	Lillehammer Skiklub/?	Skileik/næralpinanlegg	N
	Kinnkjølen	Rudsbygd IL	O-kart	N
	Kristins hall	Lillehammer kommune	Bordtennishall (nytt plan over idr.hall)	N
	Lysgårdsbakkene	Olympiaparken	Vindseil HS 138, flere smørebuer, mobil informasjonstavle	N
	Lysgårdsbakkene	Olympiaparken	Lager, utvide kap. for å håndtere helårsdrift	N
	Nyseterhøgda	NAK Lillehammer	Modellflyplass	N
	Olympiaparken	Olympiaparken	Terrengpark ski/snowboard	N
	Rudsbygd	Rudsbygd IL	Lysløype	N
	Rukkjølen	Rudsbygd IL	O-kart	R
	Skoghallen		Rehabilitering og utvikling.	R/N
	Stampesletta	LK/Fotballen	Fotballhall	N
	Stampesletta	Lillehammer kommune	Driftsområde, garasje/verksted	N
	Stampesletta	Lillehammer kommune	Rehabiliterer garderobes	R
	Søre Ål	Lillehammer O-klubb	O-kart	R
	Søre Ål lysløype	Søre Ål IL	Langrennsstadion	N
	Vingar Idrettspark	Vingar IL	Videreutvikle idrettsparken	R/N
	Øvre Smestad	LK/Ekromskogen huseierl.	Kunstgress 7-erbane	N

Handlingsprogram

	Plassering uavklart	?	Skatehall	
	Plassering uavklart	?	Utendørs ishockeybane	
	Friluftsliv			
	Badedammen Mesnaelva	Lillehammer kommune	Videreutvikling/rehabilitering	
	Badeplass Arlien bru	LK/RGU/RIL	Videreutvikle badeplassen	R/N
	BB skistadion/Abortj	Olympiaparken/LK	Friomr./badeplass	
	Birkebeinerløypa	?	Lysløype (til Sjusjøen)	N
	Børke	Vingar IL	Turløype Børke-Traaseth-Skinnelien	N
	Fåberg vestfjell	Fåberg Vestfjell Hyttefor.	Utvidelse av tur- og skiløyper i takt med ny hyttebygging	N
	Gamlevegen i Saksumdal	Saksumdal GU/Rinna IL	Utvikling som tursti og skiløype	N
	Mesnaelva, nedre del	Bru over Mølledammen	Ny bru	N
	Nedfartsløype Nord	BB Rennet / LK	Rehabilitering/omlegging	R
	Nordre Ål nedfartsløype	Lillehammer kommune	Ski/turløype fra Balberg	N
	Roterud – Vårsetergrenda	Roterud IL /LOT Sti- og løypek.	Skiløype, knyttet til løypa mot BB-skistadion	N
	Skiløyper byen-fjellet	LK / LOT Sti-og løypek.	Opprusting/rehabilitering	R
	Søre Ål - Skogenfeltet	Søre Ål IL	Opparb. planlagt trase ihht reg.plan	N
	Vingar – Leirvika	?	Tursti fra skogsvei på Kastrudvegen til Vingar skole	N
	Vingarparken-Vottestadhøgda	Vingar IL/Vingar GU	Turveg/skiløype	N
	Vingnes-Vingrom	Lillehammer kommune	Turveg langs Mjøsa. Opparb./skilting	N
	Vingnesvika-Leirvika	Lillehammer kommune	Turveg, opparbeiding, skilting	N
	Vingrom/Vingromdammen	Lillehammer kommune	Adkomst til Vingromdammen fra sør inkl. bru over Rinna. Turveg langs strandprom sydover	N
	Åsmyrløypa	Lillehammer kommune	Enkel rydding/utbedring	R
	Plassering uavklart	Lillehammer Brukshundklubb	Egen løype for trekkhundkjøring, 5 km	N
	Plassering uavklart	Lillehammer Brukshundklubb	Nytt treningsområde inkl. hall	N